
UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 15 18 03 14 004 1

آیدین ولایتنه منسوب مشایخ ، علما ، شعرا ، مورخین ، واطبانك تراجم احوالی

محرری :

بروسه لی محمد طاهر بك رفعت

معارف نظارت جلیله سنك فی ۱٤ حزیران سنه ۱۳۲٤ تاریخلی و $\frac{۷۰}{۳۱۸۸}$ نومرولی رخصتیله طبع اولنمشدر .

ازمیر

[کشیشیان] مطبعه سی — یشتماجیلر باشی جوارنده امام سوقاغنده نومرو ۸۷

۱۳۲٤

فهرست

علما فصلی

صحیفه نومروسی	اسامی
٨٦	کستلی مصلح الدین
٨٧	کلنبوی اسماعیل افندی
٩٩	کوردوسلی حاجی خلیل افندی
١٠١	محمد محی الدین وفائی
١٠٢	محمد بن قاضی آیاثلوغ
١٠٣	منشی محمد بن بدرالدین اقحصاری
١٠٥	مصنفك بکر بن احمد افندی
١٠٦	مصطفی افندی ، محمود بن حافظ حسن مغنیساری
١٠٧	مرعشی محمد افندی
١٠٨	محمد عصام الدین افندی
١٠٩	محمد منیب افندی (خواجه)
١١١	مصطفی بن محمد کوزلحصاری
١١٢	محمد افندی (حاجی حمزه زاده)
١١٣	موسه جه لی زاده محمد سعید افندی
١١٦	نور الدین حمزهٔ آیدینی (کوچك نور الدین)
١١٧	نصوح نوالئ آقحصاری ، نعیمی خلیل افندی
١١٨	ولی الدین افندی
١١٩	وهبی افندی ، لالی احمد افندی
١٢٠	یایا کوبلی حاجی احمد رشید افندی
١٢١	یکن عثمان افندی ، یوزغادی چوقه دار زاده حاجی مصطفی کشفی افندی

صحیفه نومروسی — اسامی

شعرا فصلی

آیدین ولایتنه منسوب مشایخ، علما، شعرا،
مورخین، واطبانك تراجم احوالی

محرری:

بروسه‌لی محمد طاهر بك

معارف نظارت جلیله‌سنك فی ۱٤ حزیران سنه ۱۳۲٤
تاریخلی و ۷۰/۳۱۸۸ نومرولی رخصتیله طبع اولنمشدر.

ازمیر

[کشیشیان] مطبعه‌سی — بشتمالجیلر باشی جوارنده امام
صوقاغنده نومرو ۸۷

۱۳۲٤

APR 21 1971
UNIVERSITY OF TORONTO

افادۀ مخصوصه

آناطولی ولایات شاهانه‌سنك الك مهملرندن بری اولان (آیدین) ولایتی قدیم ایونیا، أئولیا، قاریا، ایزیا، لیدیا، فریکیا، میزیا کبی حکومات قدیمه وصغیره اراضیسنی حاوی بولونمق دولاییسیله تاریخ قدیم وعلم آثار عتیقه نقطه‌لرندن بالوجوه جالب اهمیت اولدیغی کبی باشلیجه بویوك وکوچوك مندرسله، کدیز وباقر چایلری مثللو نهرلر ایله ارووا وسقا ایدیلن اراضیسنك همان هردرلو حبوبات ومحصولاتك کمالیله نشو ونماسنه قابلیت فوق العاده‌سی جهتیله‌ده علم زراعت وفلاحت نقطه‌سندن وموضع جغرافیسی اعتباریله سایۀ شاهانه‌ده کوندن کونه تزاید وترقی ایتمکده بولونان هردرلو اخراجات وادخالاتیله‌ده علم اقتصاد وتجارت نقطۀ نظرندن حائز اهمیت اولدیغی ارادۀ قید وایضاحدر. ایشته‌اسباب معروضه دولاییسیله من کل الوجوه اهمیتی اشکار اولان ولایت مذکوره قیمت ارضیه وفیوضات مادیه‌سیله برابر ازهر جهت فیوضات معنویه‌دنده حصه‌دار اولدیغی جهتله عالم علم ومعارفده وجودلریله افتخار اولونان عرفا، فضلا، شعرادن برچوغنه مهد ظهور اولدیغی کبی برطاقمنه‌ده لحد حضور اولمشدر. عبد عاجز اسملری بو رساله‌ده مذکور اولان ذواتدن قسم اعظمنك مدفنلرینی زیارته موفق اولمغله برابر

یادکار علم وعرفانلرینك ده قسم اعظمنی مطالعه ایله قریرالعین مباهات اولدیغم جهتله محضا فضائل وکمالاتلرینك دلالتی اولمق اوزره مولد، تاریخ وفات، ومدفنلریله اثرلرینك اسملرینی درج ونقل ایتمکی کندمجه وجیبه‌دن عد ایلیوب دور ودراز تدقیقات اجرا ایده‌رك بورساله‌یی میدانه کتیردم. کرچه تدقیقات مذکوره موشکافانه دینه‌جك درجه‌ده ایفا ایدیلدیسه‌ده بحسب البشر یه‌خطاسز، نقصانسز یازیلدیغنه قائل دکلم؛ شاید یازیلان اسامی وموادده خطا ونقصان کوریله‌جك اولورایسه رساله‌نك طبعهٔ ثانیه‌سنه علاوه قیلنمق وبوجهتله اثرك تکملنه بادی اولمق اوزره وفقط نقلیات ضعیفه ایرادندن صرف نظر وثائق ودلائل لازمه‌سی ایراد ایدیلمك شرطیله عبد عاجزه اشعار بیورملرینی بالجمله اصحاب معلوماتدن وبتخصیص بوولایت ارباب معارفندن معارف عثمانیه نامنه رجا ایده‌رم.

همان جناب حق، خلیفهٔ قدسی واعظم وشهریار ارحم واکرم سلطاننا الغازی (عبدالحمید خان ثانی) افندیمز حضرتلرینی مادام الملوان اریکه پیرای شوکت وشان بیورسون آمین.

فی ۵ آغستوس سنه ۱۳۲۳

آلاشهر

بروسه‌لی محمد طاهر بن رفعت

آیدین ولایتنه منسوب مشایخ، علما، شعرا، مورخین واطبانك تراجم احوالی

مشایخ فصلی

شیخ احمد افندی (مرکززاده)

ترجمهٔ حال عالیلری آتیده مذکور (مرکز افندی) حضرتلرینك مخدوم فضائلموسومیدر . اثر پدره تبعاً مادی ومعنوی اکتساب فیض وعلوم ایلهدی امهات کتب لغویهٔ عربیهدن اولان مشهور (قاموس)ی مترجم عاصم افندیدن اوچ عصر اول (بابوس) اسمیله ترجمه ایلدیکی (کشف الظنون)ده مذکوردرکه فضلنك من کل الوجوه شاهد و برهانیدر . بو ترجمهنك برنسخهسی (ادرنه) ده جنتمکان سلطان (سلیم ثانی) کتبخانهسنده موجوددر . بواثر جسیمندن باشقه (عصمةالانبیا وتحفةالاصفیا) اسمنده غیرمطبوع برتألیف لطیفلری ده واردر. درسعادت و بلاد ثلثه جوامع ، مساجدوتکایاسنك تاریخ بنالریله جوارلرنده مدفونین اولان ذواتك تراجم احوالنی مبین اولان (حدیقةالجوامع) نامندهکی اثر مطبوعده (عشاق) ده ارتحال

ایلدکاری محرر ایسه‌ده تتبع وتحری عاجزانه‌مده بو یولده برمعلوماته دسترس اولنه‌مامشدر. (علاوه‌لی اثمار التواریخ)ده (۹۶۳) تاریخنده ارتحال ایتدکاری محرردر .

شیخ ابن عیسی صاروخانی

طریقت علیهٔ (بایرامیه) مشایخ عارفیننده واقف علوم متنوعه بر ذات عرفان سمات اولوب اسمی (الیاس) مولدی (آقحصار)در. علوم رسمیه‌یی تحصیلدن صوکره مشایخ کاملیندن پدرلری (مجدالدین عیسی)دن اخذ طریقتله نائل اجازت اولدی . جنتمکان سلطان سلیم خان ثانی نامنه تألیف ایتدیکی (نوریه) اسمنده‌کی اثرلری آثارینك بیوکلرندندر . بوندن باشقا (رموز الکنوز) (رموز دلکشا) (طبیعت نامه) (فرحنامه) (قیافتنامه) (فصول سبعه) (فصول عشره) (منظوم شرح اسماء حسنی) (قواعدالتسخیر) (ابواب ستة) (کنزالاسرار) اسملرنده غیر مطبوع اثرلریده واردرکه قسم اعظمی علوم غریبه‌یه متعلقدر . بونلردن باشقه پدر عالیلرینك مناقبنی مبین (۱۵۳) منقبه‌یی حاوی (مناقب شیخ مجدالدین عیسی) اسمنده براثری دها واردرکه برنسخه‌سی (آقحصار) ده‌مطالعه‌گذار عاجزی اولدی . علوم غریبه‌نك تخصیص جفر، خواص ، وفق، نجوم شعبه‌لرنده مسلك مخصوص صاحبیدر . (۹۶۷) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایده‌رك پدرلری یاننه دفن ایدیلدی .

شرح اسماء حسنى منظومه‌سندن :

زهى قادر كه اوردى كانه چون نون
فلاحت درة بيضا من النون

بو يعنى ظاهر اولدى روح اعظم
زهى روح كيم قودن اولدى اكرم

بوظلك ظليدر ارواح واجساد
چو سايه سايه‌سيدر ام واولاد

اوشمسك ذره‌سيدر عرش وافلاك
او بحرك قطره‌سيدر فرش و ملاك

سلسلهٔ طريقتلرى ، پير طريقت (حاجى بايرام ولى)
حضرتلرينه بووجهله پيوسته‌در :

شيخ الياس ابن عيساى صاروخانى
» مجدالدين عيساى صاروخانى
» تنورى‌زاده سيد قاسم قيصرى
» تنورى ابراهيم سيواسى ثم القيصرى
» آق شمس الدين محمد بن حمزهٔ شامى ثم الرومى
» حاجى بايرام ولى آنقره‌وى

صاحب ترجمه (ابن عيسا) دن منتخب اولوب (فصول عشره) نك برنجى فصلنده اسملرى مذكور اولان ذوات :

شيخ مصلح الدين كرميانى
» بابا احمد كرميانى
» نورىٔ روشنى

شیخ قاسم ملاطی
« عمر منتشاوی
« محمد رومی
« دده حسنی باینداری
« عبدی تیره‌وی

شیخ احمد رومی

فضلاء مشایخ خلوتیه‌دن مجاهد ، متقی بر ذات اولوب (آقحصار) ایدی. (١٠٤١) تاریخنده عازم دار بقا اولدی. (اوزون طاش) نامیله بنام قبرستانده ودیعهٔ خاك فنا قیلندی. آثارینك جمله‌سی غیر مطبوع اولوب اك مشهوری امهات کتب احادیثدن معدود اولان (مصابیح) شریفه‌دن یوز حدیث شریفك شرحنی مبین بولونان عربی‌العباره (مجالس الابرار ومسالك الاخیار) اولوب دیگرلری ده بروجه آتیدر :

حاشیه علی تفسیر ابوالسعود من سورهٔ روم الی سورهٔ دخان) برنسخه‌سی درسعادتده راغب پاشا کتبخانه‌سنده موجوددر.

(دقایق الحقایق — منظوم ومنثور)
(رسالة التقلید)
(رسالهٔ دخانیه)
(رسالهٔ زبائیه)
(رسالهٔ ریائیه)
(شرح درالیتیم من التجوید للبرکوی)

رسائلنك قسم اعظمنی حاوی اولان برمجموعه‌سی (ازمیر)ده (مفتی جامعی) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی .
علم اصول فقهدن مشهور (مرآة) ه برحاشیه‌سیله علم صرفدن مشهور (بنا) یه‌ده برشرحی اولدیغی (قره‌باش زاده‌ٔ ازمیری)نك انونده محرردر .

﴿ اراوغلی نوری افندی ﴾

مشایخ خلوتیه‌دن عاشق ومجاهد برذات اولوب پیران طریقت خلوتیه‌دن (مغنیسا) ده دفین لحد مغفرت (یکیت باشی احمد شمس الدین مرمره‌وی) خلفاسندن (المالی)لی شیخ (عبدلوهاب) افندیدن مستخلفدر . مزار مبارکی (قوله) ایله (أشمه) قضالری آره‌سنده نام عالیلرینه منسوب (أر اوغلی) قریه‌سیدر . احوال سلوکه متعلق اولوب بر نسخه‌سی (مغنیسا) ده (مرادیه) کتبخانه‌سنده موجود اولان (مرأة العاشقین) اسمنده منثور ترکجه بر اثریله (دیوان آلهیات) ی واردر . (قوله) ده منظورم اولان دیوان مذکوردن :

ندا ایتدم کلسون عاشق اولانلر
حقه کیدنلرك یولودر توحید

عشقك درسن بوندن آلدی آلانلر
علم لدن دیلیدر توحید

کرکدر بو یولده برکامل اوسته
کفیل اولدی بزه وصلت دوسته
یاپیشه‌لم قدرت الیدر توحید

شیخ اسماعیل آیدنی

علماء مشایخ خلوتیه‌دن برذات اولوب آیدین حوالیسنده (شیخ اسماعیل رومی) شهرتیله بیامدر. علم حدیث فروعاتندن (اسامئ رواة) اسمنده براثری واردر. (١٠٥٧) تاریخنده (آیدین) ده ارتحال ایلدی. وقتیله اداره‌سنی تأمین ایدن برقادینه‌دن ناشی (هندیه) اسمیله بنام اولان درکاهده مدفوندر.

طریقت قادریه‌دن شعبه صاحبی اولوب (١٠٤١) تاریخنده ارتحال ایده‌رك درسعادتده طوپخانه جوارنده دفن اولونان طوسیه‌لی (شیخ اسماعیل رومی) دیکر برذات عالیدر.

ثاقب مصطفی دده

عرفا وشعرای مولویه‌دن فیض یاب اسرار مثنوی برذات اولوب (ازمیر) لیدر. (سجل عثمانی) ده (بروسه) لی کوستریلسی اثر ذهولدر. اکمال تحصیل وتکمیل چله‌دن صکره (کوتاهیه) مولویخانه‌سی مشیختنه تعیین اوله‌رق طالبین حقیقته تلقین اسرار مثنوی ایله اوقاتکذار اولدیلر. رجال مولویه‌نك تراجم احوالنی مبین مفصل ومطبوع (سفینهٔ مولویه اسمنده اثر قیمتدار یله میان مولویانده ابقای نام ایله‌دی.

فضلا وشعرای عصردن (علی انور) افندینك تحریرینه

همت بیوردقلری (سماعخانهٔ ادب) اساساً بو اثردن ملتقط ومنتخبدر. بوندن باشقه برده مرتب دیوان عارفانه‌لری واردر. (١١٤٨) تاریخنده ارتحال دار جنان ایلیوب سجاده نشینی بولندیغی درکاهده ودیعهٔ رحمت رحمان ایدیلدی. (خدمت) ردیفلی مطول برقصیده‌لرندن:

کلز کشینك رتبه‌سنه شمهٔ نقصان
مالاً بدناً ایتمه‌ده احبابنه خدمت

(فطین) تذکره‌سنده کیده‌ریر ردیفنده عارفانه برغزللری مندرجدر.

ترجمهٔ حال عالیلری جانشینلری اولان مخدوملری طرفندن مفصلاً تحریر ایدلمشدر.

حمزه بابا

مشایخ واصلیندن مستجاب الدعوة بر ذات عالی اولوب جنتمکان سلطان مراد خان ثانی حضرتلرینك (مغنیسا) ده اقامت بیوردقلری زمانلرده دفعاتله مظهر احترام شهریاریلری اولمشدر. ارتحالنده اختیار اقامت ایتدیکی (قصبه — طورغودلو) نك بر ساعت مسافه‌سنده نامنه منسوب قریه‌ده سلطان مشارالیه طرفندن کارکیر مکمل برتربه انشا اولنه‌رق مناسب وقفیه‌لر احسان بیورلدیغی کبی مؤخراً مخدوم عالیلری جنتمکان فاتح سلطان محمد خان طرفندن ده اثر پدره تبعاً وقفیه‌سی تزیید بیورلمشدر. اخیراً زیارت ایتدیکم تربه‌لرنده آچیق ترکجه برافاده ایله محرر

اون سکز باب اوزره مرتب منثور (مقامات اوليا) اسمنده تصوفه متعلق بر اثر عارفانه‌لريله (كتاب الاصول) نامنده ديكر بر اثر تصوفيلري مطالعه كذار عاجزي اولدي . اشبو آثارك مطالعه‌سندن كنديلرينك (بروسه) يه سكز ساعت مسافه‌ده كائن (اينه كول) قضاسي جوارنده نام عاليلرينه منسوب قريه‌ده مدفون مظنهٔ كرامدن (بابا سلطان) دن مستخلف اولدقلري مستبان اولمقده‌در .

دده عمر روشنی

اكابر مشايخ خلوتيه صاحب مقامات برذات قدسي صفات اولوب (آيدين) ليدر . (بروسه) ده علوم رسميه تحصيلي اواننده بر آرالق بعض هوا پيشه‌لر ايله همبزم اوله‌رق تابع هوا وهوس اولمقله برابر برده علاقهٔ صوريه بايه‌سنه كرفتار اولمش ايسه‌ده مايهٔ اصليه‌سنك نزاهت وطهارتي سائقه‌سيله بوكبي اذواق عاديه وموقته‌دن روكردان اولوب (قرمان) ده ارشاد عباد ايله مشغول اولان بيوك برادري (شيخ علاء الدين خلوتي) نزدينه عزيمت ومرشد مشاراليهك همت ودلالتيله كرفتاري بولنديغي عوالم سفليه‌يه بالكليه اظهار ندامت ايليوب تصفيهٔ باطن ايلمك اوزره (باكو) ده سجاده نشين فيض وارشاد اولان سرخلقهٔ خلوتيان صاحب ورد ستار (سيد يحياي شرواني) حضرتلرينك مجلس فيض انيسلرينه دخالت واصول خلوتيان دائره‌سنده اكمال خلوت واستكمال اطواردن صكره مأموراً بالارشاد تبريز ،

کنجه، بردعه ، قره آغاج ،ده اجرای سیاحتله نشر انوار طریقت ایلدی . (٨٩٢) تاریخنده (تبریز) ده دار آخرته رحلت ایتدی. بلدۀ مذکوره ده (سلجوق خاتون) طرفندن کندیلری ایچون بنا اولونان درکاهده دفین خاك عطرناکدر . مولداً (آیدین)لی اولدقلرندن اشعار عارفانه لرنده (روشنی) تخلص بیوررلردی خلفاسنك ارشد واکبری شعبات طریقت خلوتیه دن (کلشنی) شعبه سنك مؤسس اولان وظهوری اوچیوز سنه اقدم طرف عالیٔ حضرت مولانادن رمزاً اخبار بیوریلان ناظم (کتاب معنوی) مصرده مدفون (پیر ابراهیم کلشنی) در . دیوان الهیاتنك برنسخه سی (مغله) کتبخانه سنده موجوددر. اخلاقی وتصوفی منظومه لرندن برقسمنی حاوی اولان (آثار عشق) اسمنده کی اثر عالیلرینك اخیراً طبعنه همت ایدیلدی . نعوت عارفانه لرندن بروجه آتی نعت شریفلری برچوق شعرا طرفندن تنظیر وتخمیس ایدیلمشدر .

چون دوغوب طوتدی جهان یوزینی حسنك کونشی
کیم اوله سومیه بووجهله سن ماهوشی
ترك وکرد وعجم وهند بیلور بونی که سن
هاشمی سن عربیسن مدنیسن قرشی
سنسین اول پشت وپناه ملك وانس وپری
انبیانك کوزلی سوکیلیسی خوب وخوشی

پارمغندن آقـدوب آب روان بخش روان
نیجه یوز بیك كشیدن رفع ایدیسن سن عطشی
سن امیره قول اولان هرنه‌قدر مدبر ایسه
بندهٔ مقبل اولور مثل بلال حبشی
دیك حكمتده پشوردی چو سنی سوكیلی حق
جبرئیل اولسه نوله مطبخك حمه كشی
اوزیلور عرقی ابوجهل كبی ابتر اولور
سن ابوالقاسم ایله هركیم ایدرسه كورشی
والضحی وردك واللیل اوقورم سنبلكی
روشنی وردی بودر كل غداة وعشی

سلامی مصطفی افندی

متأخرین شعرای عثمانیه‌دن وعاشقین مشایخ نقشبندیه‌دن
برذات اولوب (ازمیر) ایدر . (١٢٢٨) تاریخندن درسعادتده
جوار حضرت خالد (رضه) ده (بابا حیدر) محله‌سنده سجاده
نشین بولندیغی درگاهده ارتحال ایلدی . پدرلری شیخ اسماعیل
شرحی افندی طرفندن (١٢٠٠) تاریخنده ازمیرده برتكیه بنـا
اولندیغی صاحب ترجمه‌نك دیواننده مصرحدر دیوانی مطبوع
اولوب برده (مولد) منظومه‌سی واردر . (ك) حرفی غزللرندن
نظم آتیسی مشهوردر .

ادنی قولی یم فخر رسـول الثقلینـك
اول نور احـد احمـد جد الحسنینك

نوش ایلرایسەم شاه حسن عشقنه زهری
چکمم الیمی یولنـه باش کیتسه حسینك

(شوق طرب) مقامندن بسته لنن نعت نبویسی ده مشهوردرکه بروجه آتیدر :

برمعظم پادشه سن که قولکدر جمله شاه
قرب اوادناده وضع اولدی سنکچون تختگاه
نه فلك هفت زمین آنجق سنکا بربارگاه
امریکه محکوم در عالم هر سوزك وحی اله
الصلاة والسلام ای هادئ راه خـدا
کنت عاصی یاشفیع المـذنبین اشـفع لنا
اولالی رخسوده پای پاکگه عرش برین
عشقك ایله دمبدم جولان ایدر ای شاه دین
روضه‌ك ایچون چاغریشوب دیر هر ملك یامؤمنین
هذه جنات عدنٍ فادخلوها خالدین

ایضـاً

خاك روضه‌کدن کونش نور ایلر ایکن اکتساب
کرد پایك کحل چشم جان ایدرکن ماهتاب
یاعجبمی عرشه فخر ایلرسه روضه کده تراب
جانه منت ایدی نعلینك اولسه آفتاب

ایضـاً

کیم که نور مهر ذاتك مظهر آگاهیدر
اختر اسلام ایچنده اوج دینك ماهیدر
کیم غلام اولدی درکده کائناتك شاهیدر
مورك اولمق استانکده سلیمان جاهیدر

ایضـاً

هانکی خاکه باصه‌پای دولتك اول طوراولور
جانب حقدن تجلیاتایله پر نور اولور
هر نظرده عینکه وجه خدا منظور اولور
بوسلامی خدمت نعتك ایله مغفور اولور

ایضـاً

شیخ شهاب الدین سیواسی

زمرهٔ مفسریندن وطریقت (زینیه) اعاظم مشایخندن
برذات عرفان صفات اولوب (سیواس) لیدر . علوم آلیه
وعالیه‌یی بلده‌سی علماسندن تحصیلدن صوکره مؤسس طریقت
(زینیه) (زین‌الدین خافی) حضرتلرینك اکابر خلفاسندن
(محمد) افندی نامنده برشیخ عرفان مآبه انتساب ایده‌رك
آب (زلال معارفله سیراب اولدی . برمدت صوکره مرشدیله
برابر اوتاریخده معمور اولان (آیاثلوغ) بلده‌سنه هجرت
وملکی (آیدین) اوغلی (محمد) بکدن کوردکلری احترام

اوزرینه اختیار اقامت ایده‌رك الی اخر العمر تدریس وارشاد ایله مشغول اولدیلر . ایشته بو وجهله کذارنده اوقات ایکن مرشدلرینك ارتحالندن برقاچ سنه صوکره یعنی (٨٦٠) تاریخنده کندیلری ده عزم کلشنسرای بقا بیوردیلر (آیاثلوغ) استاسیوننده قضا مرکزی اولان (قوش آطه‌سی) نه‌کیدن شوسه‌نك صول جهتنده‌کی تارلالر ایچنده مشهود اولان برکنبد خرابه‌سی اوکنده مدفون اولدقلری زیارت ایتدیکم کتابه سنك مزارلرندن مستبان اولمقده‌در. بین العلماء والعرفاء (تفسیر شیخ) شهرتیله ده بنام اولان (عیون التفاسیر) اسمنده ایکی جلد تفسیر شریفلریله (رسالة النجات من شر الصفات) نامنده براثر تصوفلری ده واردر . صاحب شقایق نعمانیه علم تصوفدن برازی دها اولدیغنی مشهوداتنه عطفاً روایت ایلیور. اوتاریخلرده ممالك عثمانیه‌ده منتشر اولوب الیوم بو حوالیده رجالی منقرض اولان (طریقت زینیه) صاحب ترجمه (شیخ شهاب الدین) افندی ایله پیر طریقت (زین الدین خافی) اعاظم خلفاسندن بروسه‌ده (زینیلر) ده مدفون (عبد للطیف مقدسی) وبوذاتك اخص خلفاسندن درسعادتده نام عالیلرینه منسوب محله‌ده مدفون (شیخ وفاء قونوی) وساطتلریله نشر اولنمش ایدی .

باش اوجونده‌كی طاشده :

ليلة الاحد فی يوم الثانی من شهر ربيع الاول سنه ستين وثمانمائة

بدنيا دل نبندد هركه مرداست　　كه دنيابی كمان اندوه ودرداست

بكورستان نظركن تابيابی　　كه اين دنيا حريفش چند برده است

باش طرفك آرقه‌سی

نه چنان رفته ام كه باز آيم .

آياق طرفی طاشی

نزلنا ههنا ثم ارتحلنا　　وما احد علی الدنيا بباق

كذا الدنيا نزول وارتحال　　وما باق علی الانسان حال

شاهدی ابراهيم دده

افاخم رجال مولويه‌دن برذات عرفانسمات اولوب (موغله ـ مغله) ليدر علوم آليه وعاليه‌يی بعد التحصيل (قره حصار صاحب) ده سجاده نشين ارشاد اولان (سلطان ديوانی) حضرتلرينك آستانهٔ فيض آشيانه‌لرينه رومال اوله‌رق مظهر فيض جليل مولانا اولدی . (شاهدی) اسميله بنام لغات فارسيه منظومه‌لری مشهور ومتداول اولديغی كبی تركی وفارسی دواوين عارفانه‌لريله مثنوی طرزنده (كلشن اسرار) (كلشن توحيد) (كلشن وحدت) اسملرنده‌كی منظومه‌لری ده نزد ارباب عرفانده مقبول ومتعارفدر (كلستان) ه ده برشرحی واردر (٩٥٧) تاريخنده (موغله) ده عازم دارجنان اوله‌رق سجاده نشينی بولنديغی

درکاهه دفن ایدیلدی . (سماعخانهٔ ادب) قولنجه مرشد عالیلرینی زیارت ایچون (قره حصار) ه عزیمتلرنده قره حصارده ارتحال ایتمشدر . (خدایی) مخلصلی پدر عالیلرینی تلمیحاً انشاد بیوردقلری منظومه‌لرندن :

شاهدئ مولوی یم عارفم کلسون بری
ایسته‌ین سر خدایی من خدایی زاده یم

برنسخه‌سی (مغله) کتبخانه‌سنده منظورم اولان (کلشن وحدت) ك نهایتلرنده‌کی (معرفت) فصلندن :

کورونن اشیای ظاهر سربسر
مظهر دیدار حقدر ای پسر

جمله حیوان ونبات وهم جماد
عارفه مرأة حقدر یا عباد

بوفنا صورتده حقدر کورونن
هم منزهدر فنادن ذوالمنن

جمله عالم بردن اولمشدر عیان
غیری یوقدر ینه اول بردرهمان

مومی کورکیم نخل ایدوبدر نخل بند
قیلدی مومی نیجه رنك وشکل چند

قیلدی استاد آنده ظاهر چوق صور
تا تماشا ایده هر اهل نظر

(شاهدی) منظومه‌سی برچوق ارباب معارف طرفلرندن

شرح وتنظیر ایدیلدیکی کبی (علامه خفاجی) تلامیذندن (عبدالقادر بغدادی) ایله (١١٢٦) ده (شام) ده ارتحال ایدن (آغر یبوز) لی (احمد سلامی) طرفندن‌ده لسان عربی‌یه نقل اولنمشدر . حضرت (شاهدی) نك آثارندن یالکز لغت منظومه‌سیله (کلشن توحید) مطبوعدر . (١٢٩٨) تاریخنده طبع اولونان (کلشن توحید) کندیلری طرفندن (بلبلی کو کلشن توحید جو) مصراع تاریخیسنك کوستردیکی (٩٣٧) تاریخنده (مثنوی شریف) ك التی جلدینك هرندن یوزر بیت آلنه‌رق تخمیس ایدیلك صورتیله میدانه کتیرلدکی بر پارچه‌سی بروجه آتی نقل ایدیلدی :

مثنوی :

آتش‌است این بانك نای ونیست باد
هرکه این آتش ندارد نیست باد

کلشن توحید :

ازدم نایی چو هو رفت اندرو
آتشی پیدا شد از انوار هو
پردهٔ عشاق زین آتش بسوخت
از شعاعش شمع دلهاشان فروخت
کر توخواهی روشنیٔ شمع دل
شو برون از ظلمت این آب وکل
باش خالی از تشاویش جهان

تا ترا انوار هو گردد عیان

روز حب سیم وزر دلرا بشو

تادلت روشن شود زانوار هو

تحفهٔ شاهدی‌ده بحث اولونان تحفهٔ حسامی مؤلفی حسام‌الدین افندی‌نك مغله نواحیسندن (اوله) ناحیه‌سی مرکزنده مدفون اولدیغی مرویدر . یازمه برنسخه‌سی مغله کتبخانه‌سنده منظورم اولان (تحفهٔ حسامی) مطلعندن :

ابتدا وافتتاح فاتحت آغاز کار

استمالت دل خوشی دادن موافق سازکار

(مغله) مولویخانه‌سنده زیارت اولونان تربه‌ده موجود ایکی صندوقه‌دن بری (خدائی) دیگری (شاهدی) اولمق اوزره متواتردر . حتی (شاهدی) نك صندوقه‌سی یانینده‌کی سنك مزارده منظومهٔ آتیه محکوکدر :

گدایم شاهدیٔ مولوی‌یم

دیار منتشاده مغله‌وی‌یم

بحمدالله که مرد معنوی‌یم

که غواص بحار مثنوی‌یم

شاهدی‌یه هرکیم ایدرسه دعا

ایده محشرده شفاعت مصطفی

قدوسی عبدالرحمن افندی

علمای مشایخ خلوتیه‌دن برذات اولوب مغنیسالیدر علوم عربیه‌یی مملکتیله درسعادتده تحصیل واکمال ایلدکدن صوکره درسعادتده (ایوب نشانجی) سنده دفین خاك اولان (شیخ عبدالاحد النوری) حضرتلرینه انتساب ایده‌رك فیوض طریقتدن مستفیض اولدی . بعده مملکتنه عودتله تدریس وارشاد ایله امرار اوقات ایلیوب (١٠٨٠) تاریخنده ارتحال ایلدی . (تفسیر بیضاوی)نك اکثر نقاطنه دائر تعلیقاتی ایله (شرح منظومهٔ شاهدی) آثارینك باشلیجه‌لریدر بونلردن باشقه بعض رسائلی‌ده واردر . (١٢٦٥) ده وفات ایده‌رك (نیکده) نك (بور) ناحیه‌سنه دفن ایدیلن مطبوع دیوان صاحبی (قدوسی احمد) افندی طریقت قادریه رجالندندر .

قوش اطه‌لی شیخ ابراهیم افندی

طریقت علیهٔ خلوتیه‌نك (شعبانیه) شعبه‌سی کبار مشایخندن علم وعرفانی کشف وکراماتیله معروف برذات اولوب (قوش اطه) سنك (چینار) قریه‌سندندر . بدایت علومی مسقط رأسیله (آیدین) نه‌نهایتی‌ده (درسعادت) ده‌بعدالاکمال مسلك قویم تصوفه انتساب ایلیوب بهره‌یاب فیض محمدی اولدیلر براراللق (مصر) و(شام) ده اقامتدن صوکره درسعادته عودتله نشر طریقت بیوردیلر . دفعهٔ ثانیه‌اوله‌رق جانب حجازه عزیمتلری تاریخی اولان (١٢٦٢) سنه‌سنده (رابغ) ده ارتحال دار جنان ایلدیلر .

منتسبلرندن بعض ذواته مرسول مكاتيب عارفانه‌لری طریقت مذكوره رجالی نزدنده محفوظ اولدیغی كبی بروجه آتی غزل عارفانه‌لری‌ده اكثر تكایاده قرائت اولنمقده‌در :

وجه یاره دوش اولان عالمده سیران ایسته‌مز
جانی جانانه تسلیم ایله‌ین جان ایسته‌مز

بو مسافر خانه‌نك فانیلكن فهم ایله‌ین
خانهٔ قلبنده حقدن غیری مهمان ایسته‌مز

كرچه ظاهر علمنك نفعی‌ده واردر طالبه
ایك اسراره ایرنلر صورتی عرفان ایسته‌مز

(ارجعی) آوازی ایردی مرغ جانم سمعنه
بی قرار اولدی انكچون ورد خندان ایسته‌مز

ماسوی اللهدن مجرد اولدی (ابراهیم) بوكون
واریني دلداره ویردی وصل وهجران ایسته‌مز

(قسطمونی) ده دفین خاك پیر طریقت (شیخ شعبان ولی) حضرتلرینه بو وجهله منتهی‌در :

قوش اطه‌لی ابراهیم افندی	فوت ١٢٦٣
بكپازارلی علی افندی	فوت ١٢٣٤
چركشلی مصطفی افندی	١٢٢٩
طوره‌لی محمد افندی	
رشدی عبدالله افندی	١١٤١
اسكدارلی نصوحی محمد افندی	١١٣٠
عربكيرلی قره‌باش ولی	١٠٩٧

قسطمونیلی مصلح الدین مصطفی چلبی ١٠٧٢
چوروملی اسماعیل افندی ١٠٥٧
قسطمونیلی عمر فوأدی افندی ١٠٤٦
قسطمونیلی محی الدین افندی ١٠١٣
پیر طریقت شعبان ولی ٩٧٦
کندیلرندن استخلاف ایله‌ین خلفادن باشلیجه‌لری :

لکه‌جی علی افندی	فوت	١٢٧٤
حمامجی محمد افندی	فوت	١٢٨٣
علی فتحی افندی	فوت	١٨٧٤
عزت افندی	فوت	١٢٩٢

کمال خلوتی

قدمای مشایخ خلوتیه‌دن برذات اولوب تذاکر شعرادن (لطیفی) تذکره‌سنده محرر اولدیغی اوزره جنتمکان خداوندکار غازی دورنده (قوله) ده بنا اولنان زاویه‌ده ارشاد عاشقین ایله مشغول اولدی . (قوله‌ده) (عشاقی) محله‌سنده دفین خاك عطرناکدر. (یونس امره) طورنده معتدار ابیات متصوفانه‌سی واردر .

آب حیات ایچمکه شایسته نه‌م کرك
هم اول شرابه ظرف اوله‌جق جام جم کرك

کمال امی

آتی الترجمه مشهور (یونس امره) نشوه‌سنده برذات اولوب قره‌مانلیدر . افاخم رجال خلوتیه‌دن (جمال خلوتینك) پیرداشلرندن و(محمد بهاء الدین ارزنجانی) مستخلفلرندندر . (٨٨٠) تاریخنده (قره‌مان) ده ارتحال ایتدیکی تراجم احوال کتابلرنده مندرج سه‌ده (مغنیسا)ده دخی بوذات نامنه برقبر زیارت اولونمقده‌در .

برخیلی الهیات عارفانه‌سی واردرکه بریسی بروجه آتی نقل ایدلدی :

الهی درد مندم چاره‌سندن
کیرو مرهم سن اورچون یاره‌سندن

بودر دردم که بی دردم الهی
کیرو درد ایسترم بر یاره‌سندن

حکیم بی زوال سین‌سن الهی
ایرر تیمار هر بیچاره‌سندن

الهی فضل واحسان لطف ودرمان
بوکون بودرد وآه زاره‌سندن

آغاردی کوزلرم حسرت یاشندن
بودر قورقوم که یوزم قاره‌سندن

اگرچه سن بکا بندن یاقین سك
ولی بن اولشم آواره‌سندن

بکا سن و یرسنی بندن بنی آل
چون ایرمك دیلرم سن یاره‌سندن

(کمال امی) یه کوستر دوغرو یولی
که سندن برله سا که وارهسندن

کنزی حسن افندی

عرفای مشایخ سنبلیه‌دن بر ذات اولوب (آیاش) لیدر . مملکتیله درسعادتده تحصیلانی بعدالاکمال استانهٔ سنبلی مشایخ کرامندن (سیدعلاء الدین) افندی یه انتساب وعلی الاصول تکمیل سلوك واطوار ایله فیوض طریقتدن بهره‌یاب اوله‌رق مأموراً للارشاد (مغنیسایه) عزیمت ایلدی .

برقاچ سنه‌لر نشر طریقت ایله‌یوب (١١٢٢) تاریخنده (مغنیسا) ده ارتحال ایلدی . الهیات عاشقانه‌سنی جامع دیوانچه‌سی واردر . الهیاتندن :

آلد کمی صفا ایله مصفا خبرین سن
اول نورخدا وجه مجلا خبرین سن

هر مدعی یه صورمه که عشقدن خبری یوق
واقعه سؤال ایله اوعذرا خبرین سن

مرکز افندی

شعبات طریقت خلوتیه‌دن [سنبلیه] شعبه‌سنك مؤسسی اولان ودرسعادتده [قوجه مصطفی پاشا] ده دفین خاك عطرناك بولونان [سنبل سنان] حضرتلرینك اخص خلفاسندن عارف اسرار الهی برذات کرامتسمات اولوب [دکزلی] قراسندن

[چاقماق] قریه‌سندندر . اسم عالیلری [مصلح الدین] اولمق اوزره معروف ایسه‌ده بعض آثارده [موسی بن مصلح الدین بن قیلیچ] اولمق اوزره مقیددر . علوم رسمیه‌یی مولانا خیالی‌نك استاد عالی نهادی قصیدهٔ نونیه صاحبی خضر بكك مخدوم فضائلمندی احمد پاشادن تعلم ایلدكدن صكره سابق الترجمه [سنبل] افندی حضرتلرینه انتساب ایده‌رك فیوضات محمدیه‌دن بهره‌یاب اولدیلر . مرشد عالی همتلرینك ارتحاللرندن صوكره برمدت [قوجه مصطفی پاشا] درگاه فیض اكتناهنده جانشینلری اوله‌رق [مركزك دائره‌سن نورایده اه] مصراعنك دلالتی بولونان [٩٥٩] تاریخنده عازم سمت بقا اولوب سور خارجنده بنا كرده‌لری اولان درگاه عالیده ودیعهٔ رحمت رحمان قیلندیلر مواعظنك اكثرنده تفسیر [قاضی بیضاوی] یی التزام ایده‌رك كشف معضلات وحل مشكلات ایلر ایدی . بر آرالق [مغنیسا]ده سلطان جامعشریفی مشیختنده بولندقلرندن قرق بر درلو بهاراتدن عبارت اولمق اوزره هرسنه [نوروز سلطانی] ده بیكلرجه خاقه توزیع اولنمقده و [مسیر] نامیله یاد ایدیلكده بولونان [معجون] لك ده مرتبی اولدقلری مغنیساده متواتردر . الهیات عارفانه‌لرندن :

ایا عالملرك شاهی تجلی قیل تسلی قیل
جكردن ایلرم فریاد بو بنلك دعویسندن داد

كوكللر برجنك ماهی تجلی قیل تسلی قیل
ایكیلكدن قیلوب آزاد تجلی قیل تسلی قیل

﴿ ممی جانه افندی ﴾

شعبات طریقت خلوتیه‌دن [عشاقیه] شعبه‌سنك مؤسسی اولان ودرسعادتده [قاسم پاشا]ده غنودهٔ خاك غبران بولونان [پیرحسام‌الدین عشاقی] حضرتلرینك اخص خلفاسندن عالم وعارف برذات اولوب [صاروخان ـ مغنیسا] لیدر . تحصیل صوری وسلوك معنویسنی اکمالدن صوکره درسعادتده نشر انوار طریقت ایلدی . [ایلیوب روحی روان ویردی جان عزیز] مصراعنك دلالتی اولان [١٠٠٨] تاریخنده ارتحال ایلیوب [فاتح] جوارنده [امیر احمد بخاری] قربنه دفن ایدیلدی . [لب الاصول فی معرفة طریقة الاصول] و [مطالب السلوك] اسملرنده‌کی اثرلرینی جنتمکان سلطان مراد خان ثالثه تقدیم ایده‌رك مظهر احترام شهریاری اولمشدی . سلطان مشارالیهك مدایحنه دائر حکم آمیز بر قصیده‌سی واردرکه خلفاسندن [محمد قاضی چورومی] طرفندن [اقنوم الحکم فی معرفة سر القدم] اسمیله ادیبانه برعباره ایله شرح ایدیلمشدر . [ممی] نك [محمد] مرخمی اولدیغی [خط وخطاطان] نام اثرده مندرجدر .

﴿ محمد حقی افندی ﴾

طریق نقشبندی علماء مشایخندن زاهد ومتقی برذات اولوب [نازللی] دندر سادات نقشبندیه‌دن [عبداله دهلوی]

حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب [١٢٦٧] دە مكهٔ مكرمەدە ارتحال دارنعیم ایلەین هندی [محمدجان] افندی مستخلفلرندن [١٢٨٥] تاریخلرندە مملكتی اولان [اوودەمیش] دە وفات ایدن مظهەدن [حاجی خلیل حلمی] افندیدن مستخلفدر . [١٢١٥] تاریخلرندە [مكهٔ مكرمە] دە رحمت یزدانە مقارن اولدی . [خزینة الاسرار وجلیلة الاذكار] اسمندە عربی العبارە مطبوع برأثری واردر . بواثرك نهایتنە مطبعەجی خطاسی اولەرق [شیخ الاكبر محی الدین عربی] حضرتلرینك [رسالة الانوار] اسمندەكی اثرلرینە مشارالیهك اوق آثار جلیلەلرندن اولان [تدبیرات آلهیە] سی اسمی ویریلەرك علاوە ایدیلمشدر . [نصرة الجنود عمدة الشهود] [مفرع الخلائق] [سنوحات مكیە] [طب القرأن حب الرحمن] [تفهیم الاخوان فی تجوید القرأن] [احكام المذاهب فی اطوار الناجی والشوارب] اسملرندەكی عربی العبارە آثاری دەبریردە اولەرق مطبوعدر .

شیخ نزولی مصطفی افندی

عاشقین مشایخ خلوتیەدن برذات اولوب [دكزلی ـ لاذقیە] دندر . علوم رسمیەیی مملكتی علماسندن تحصیلدن صوكرە [قولە] دە مأمور بالارشاد اولان شیخ [عبداللّه] افندی یە انتساب ایدەرك استعداد خداداد ینەانضمام ایدن كثرت مجاهداتی ثمراتیلە فیوضات طریقتدن بهرەیاب اولەرق مرشد عالی قدرینە خلف اولدی مرتب دیوان الهیاتی [١١١٩] تاریخندە اتمام

ایتدکاری [قوله] ده مطالعه کذارم اولان نسخه‌سی نهایتنده‌کی منظومتار یخلرندنا کلاشیامقده‌در . [١١٥٨] سنه‌سنده ارتحال دارنعیم ایده‌رك مدخل شهرده دفین خاك فنا قیلنـدی . مزار شریفلری زیارتکاه انامدر سلسلهٔ طریقتلری طریقت خلوتیه رجالی میاننده [اورتا قول] تعبیر اولونان ونام عالیلرینه نسبةً [احمدیه] اسـمیله‌ده بنام اولان [یکیت باشی احمد افنـدی] حضرتلری شعبه‌سنه بووجهله پیوسته‌در :

شیخ مصطفی نزولی [قوله‌ده مدفون]
» عبداه قوله‌وی » »
» موسای لاذقیه‌وی [دکزلی‌ده مدفون]
» اسداه‌ولی‌الحمیدی الشهیر بارسلان افندی [دکزلیده مدفون
» محمدالحمیدالشهیر بمحی‌الدین سیاهی » »
» محمدلاذقیه‌وی الشهیر بظهوری » »
» عبدالحمید الشهیر بمظهری » »
» عبدالوهاب المالی [المالی‌ده مدفون]

عاشق یونس — یونس امره

زمرهٔ اهل طرق میاننده عشقیله ، اخلاصیله ، عرفانیله ، مجاهده‌سیله مشتهر برذات کرامتسمات اولوب ترجمهٔ شقایق نقلنه کوره [بولو] سنجاغندن [سـقاریه] نهری سـواحلندندر . اوحوالیده سجاده‌نشین ارشاد ــ علی روایة اعمی [طاپدق امره] نامنده طریقت [قادریه] رجالنـدن برذاته انتسـاب ایده‌رك

واصل مراتب عاليه اولدی . تواتراً نقل اولندیغنه کوره اثنای سیر سلوك ومجاهده سنده منسوب اولدیغی درکاهه صیرتیله کتیردیکی اودونلر ایچنده ـ بو درکاهه اکری ییلمك کیرمز دیه‌رك ـ اکری بر اودون بولنمامشدرکه مادی دخی صدق واخلاصك کمالنه دالدر . مطبوع دیوان الهیاتی ، الهیات عارفانه‌لرینك کافه‌سنی حاوی دکلدر . مع هذا طبعنه همت اولونان بو نسخه تعلق کلیسی دولاییسیله علم تصوف نقطه‌سندن بالوجوه حائز اهمیت اولدیغی کبی اشعار عثمانیه‌نك تاریخ ادواری نقطه‌سندن دخی قیمتداردر . بعض تراجم احوال کتابلریمزده تاریخ وفاتلری (کلشن توحید) ترکیبنك دلالتی اولان (٨٤٣) اولمق اوزره مقید ایسه‌ده دیوانندەکی :

تاریخ دخی یدی یوز یدی ایدی
یونس جانی بو یولده قودی ایدی

بیتنه نظراً (٨٤٣) دن اقدم اولمسی لازم کلیور الهیات عارفانه‌لری ساده وامیانه اولمقله برابر غوامض علم تصوف جهتیله پك چوق مضامین دقیقه‌یی جامع اولدیغی کندیسندن صوکره کلن بالجمله عرفا وکملانك تسلیم کرده‌سیدر :

بر الهیسندن :

نظر ایله ایتری ، پازار ایله کوتوری
یارادیلانی خوش کور ، یاراداندن اوتوری

دیکر : عارف اکا دیرلرکه کان اولا
معرفت عالمنده عمان اولا

دیکر :

عشقك الدی بنی بندن ، مولام سنی ایسترم سنی

بن یانارم دونی کونی ، » » » »

عاشقلره وصلت کرك ، زاهدلره جنت کرك

مجنونلره لیلا کرك ، » » » »

جنت جنت دیدکلری ، برقاچ اوله برقاچ حوری

ایستەیەنە ویر آنلری ، » » » »

دیکر : أت ایله دری یه بوروندم ، یونس دیه کوروندم

بعض مشاهیرك مدافنی حقندە اولدیغی کبی بو ذاتلرك نقلیات مدفنلری حقندە دخی بر بر ینه بکزەمز برطاقم نقلیات واردر کە مذکورەدن بعضیلری بروجه آتی درج ایدیلدی . بروسەلی [لامعی چلبی] نك مطبوع [نفحات الانس] ترجمەسندە [پورصوق] صوینك [سقاریه] نهرینە قارشدیغی محلدە اولمق اوزرە مذکور وصاحب ترجمەنك معمای متصوفانه قبیلندن اولان مشهور [چیقدم اریك دالنە آندە یدم اوزومی ، بوستان ایسی قاقویوب دیر نەیرسك قوزومی] بیتیله مصدر اولان منظومەسنك (شیخ نیازئ مصری) طرفندن اولونان شرح مطبوعنە بروسەلی شیخ اسماعیل حقی نك یازدیغی حاشیۀ غیرمطبوعەدە : امره ظاهر بودر ترکیدە القاب مدحدندر اتراك اراسندە (آتابك) وروميان میاننده (لالا) وامثالی کبی (شیخ یونس امره) اناطولیدە اسپارطەجوارندە (کچی بورلو)

نام قصبه قربنده اولان غدیر عظیمك جانب شرقیسنده اولان
پشت طرفنده برقریه‌ده نشو ونما بولوب مزاری دخی اول
قریه‌ده‌در . عباره‌سیله محرردر بروسه‌ده چلبی سلطان محمد ایله
امیر سلطان اراسنده‌کی شبلی محله‌سنده‌کی طریقت سعدیه‌دن
(عبدالرزاق)درکاهنده هرایکیسی نامنه بر رمزارموجوداولدیغی
کبی (ارضروم) ه برساعت مسافه‌ده (طوزجی) قریه‌سنده‌ده
کذلك هرایکیسی نامنه برر قبر زیارت اولنمقده‌در . بونلردن
بشقه (صاروخان) سنجاغنك قوله وصالحلی قضالری اره‌سنده
(أمره) نامنده‌کی یتمش خانه‌لی برقریه‌ده اخیراً زیارت ایتدیکم
کارکیر برتربه‌ده (طاپدق امره) نك اولاد واحفادیله تربه
درونـنده (عاشق یونس) ك تربه قپوسنك اشیکی اوکنده مدفون
اولدقلری منظور عاجزی اولدی. مزار طاشلرینك هیچ برنده
یازی یوقدر . یالکز (عاشق یونس) ك سنك مزارنده اوفاق
بر بالطه رسمی محکوکدر (امره) کلمه‌سی حقنده‌کی افاداتدن
شیخ اسماعیل حقی نك عباره‌سی بروجه بالا ذکر ایدیلدی .
(مرأة الکائنات) اسمنده‌کی مطبوع تاریخده دخی (ترکجه‌ده
بیوك برادره امره دیرلر) عباره‌سی مندرجدر . بعضیلرینك
قولنه کوره (امراه) مخففی در. (طاپدق) کلمه‌سی ده(ارضروم)
وحوالیسنده الفله یعنی طایداق صورتنده دوز وعارضه‌سز

مقامنده مستعملدر. طاپداق یول یعنی دوز وعارضه‌سز یول دیمکدرکه بومعنایه کوره (طاپدق امره) یه پاکئ وجدانلرندن ناشی تاقیب اولنمق لازم کلیور. فقط طاپمق یعنی عبادت ایتمك مصدرندن طاپدق یعنی عابد معناسنه حمل ایدیلمك دها مناسب کبیدرکه (امره) قریه‌سنده‌کی یاپدیغم تحقیقاتده بونی مؤیدر.

بکبت باشی احمد شمس الدین مرمره‌وی

شعبات طریقت خلوتیه میاننده (اورتاقول) ونام عالیلرینه نسبةً (احمدیه) نامیله‌ده بنام اولان شعبه‌نك مؤسسی بولونان عارف باه ومرشد حقایق اکاه اولوب (صاروخان) سنجاغی ملحقاتندن (آقحصار) قضاسنه مربوط (کول مرمره‌سی) ویا (مرمره‌جك) وساده‌جه (مرمره) اسمیله‌ده مسمی (ناحیه) دندر. علوم رسمیه‌یی تحصیلدن صوکره (عشاق)ده (قباقلی) قریه‌سنده مدفون کبار مشایخ خلوتیه‌دن (علاءالدین عشاقی) حضرتلرینه انتساب ثمراتیله فیوض محمدیه‌دن بهره‌یاب اوله‌رق مأموراً بلارشاد (مغنیسا) یه عزیمت ایتدیلر. اوتاریخده درسعادت مشایخی اراسنده احوال طریقته دائر

تكون ایدن برمسئله نك حل وحسمنه مأمور اولدقلرندن مشهود اولان كمالات معنویه‌لرینه بناءً اولجه تلقیب اولندقلری (یكیت باشی) لقبی تأیید ایلدی . بعده (مغنیسا) یه عودتله كالاول ارشاد طالبین وتسلیك سالكین ایله مشغول اولوب (٩١٠) تاریخنده عازم خلدبرین اولدیلر . نام عالیلرینه منسوب درگاه فیض اكتناهنده دفین خاك پاكدر. طریقت خلوتیه شعبه‌لرندن (سنانیه) (مصریه) (رمضانیه) (جراحیه) شعبه‌لری كندیلرندن صوكره تشعب ایتشدر . احوال طریقت وسلوك حقیقته دائر توركجه منثور (رسالة التوحید) (روضة الواصلین) (مقدمة الصالحة) (كشف الاسرار) (اعمال الطالبین) (منظومة جامع الاسرار) (بحرین العشق) (احوال الابرار والمقربین) اسملرنده غیر مطبوع آثار متصوفانه‌لری میان اهل طریقتده حرزجان ایدیلمكده‌در .

(جامع الاسرار) مطلعندن :

ابتدا قیلدق كتابه فضل بسم اﷲ ایله
ذكر اولونسون هم دخی توحید ذات اﷲ ایله

علما فصلی

ابن ملك

اسم عالیلری (عزالدین عبداللطیف) اولوب تیره‌لیدر. افاخم علماء عثمانیه‌دن مدقق برفاضل محققدر. (آیدین اوغلو محمد بك) طرفندن (تیره) ده بنا اولونان مدرسه‌ده نشر علوم وکمال بیوردیلر. مدرسهٔ مذکوره‌ده زیارتیله مشرف اولدیغم سنلك مزار مبارکلرنده عربی العباره (٧٩٧) تاریخی محکوکدر. درسعادتده (آقسرای) جوارنده (صوفیلر) محله‌سنده نام عالیلرینه منسوب برمقام واردر. مسلك قویم تصوفه‌ده سالك ایدیلر آثار فاضلانه‌لری بروجه آتیدر:

(١) (شرح مشارق شریف): متن اثر (٦٥٠) تاریخنده وفات ایدن (امام رضی الدین حسن بن محمد الصاغانی) نك علم حدیثدن اثر مشهوری اولوب اسمی (مشارق الانوار النبویه من صحاح الاخبار المصطفویة) درکه برچوق فضلا طرفلرندن شرح اولنمش ایسه‌ده بین العلما مشهور ومتداول اولان صاحب ترجمه ابن ملك مرحومك کیدر. بوشرحك اسمی (مبارق الازهار فی شرح مشارق الانوار) در.

(٢) (شرح منارالانوار: متن اثر (٧١٠) تاریخنده وفات ایدن (حافظ الدین نسفی) لقبیله مشهور (امام ابی البرکات

عبداه بن احمد) لك اصول فقهدن اثر مشهوری درکه بو اثرده برچوق علما طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر .

(٣) (شرح مجمع البحرين) : متن اثر (٦٩٤) تاریخنده وفات ایدن (ابن ساعاتی) شهرتیله بنام (مظفرالدين احمد بن على البغدادى) نك فروع حنفی یه دائر اولان تألیف مشهوریدر بو اثرده برچوق افاضل طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر .

(٤) (شرح وقاية) : متن اثر علامه (محمود بن صدرالشريعة) نك اولوب اسمی (وقاية الرواية فی مسائل الهداية) درکه بو اثرده برچوق اکابر علما طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر . صاحب ترجمه (ابن ملك) مرحوم بو شرحی مخادیم علیه‌لرندن (جعفر) افندی نامنده‌کی مخدومنه (وقايه) یی اوقوتدیغی زمان تألیف ایلمش ایسه‌ده خسته‌لك دولاییسیله اتمام تبییضه موفق اوله‌میوب دیکر مخدومی (محمد افندی) طرفندن تبییض ایدلمشدر . كذا (فی کشف الظنون) و(شقایق نعمانیه) .

(٥) (شرح تحفة الملوك) : متن کتاب (ابی بکر رازی)نك فروع حنفیه یه دائر تألیف ایتدیکی اثر مشهوریدر . بوده بعض علما طرفندن شرح اولنمشدر . كذا (فی کشف الظنون) .

(٦) (كتاب من التصوف) : اسم اثر (شقایق) ده مندرج دکلدر .

(٧) (شرح مقدمة الفقهية) : متن اثر فقیه مشهور (ابی الليث سمرقندی) نك اولوب برچوق فقها طرفندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر .

(۸) (منظوم لغت قانون الهی) : الفاظ قرآن کریمه دائر برلغتچه اولوب (ابن فرشته) نامیله بنام برادری (عبدالمجید) کده بوواديده بواسمله منثور برلغتی واردر .

ابن ملك زاده محمد افندی

فاضل ابن فاضل برذات اولوب پدر جنت مقری یاننده مدفوندر سنك مزارنده تاریخ یوقدر آثاری بروجه زیردر :

(۱) (بحرالحکم) علم اخلاق و محاضراتدن باحث اوچباب و یوزفصل اوزره مرتب ترکی العباره برجلد کبیر اولوب جنتمکان سلطان مراد ثانی نامنه تقدمه ایدیلدیکی سلانیکده مطالعه کذارم اولان یازمه برنسخه سنك مقدمه سنده مذکوردر .

(۲) (ذخر العابدین) اخلاق ومواعظدن باحث عربی العباره براثردر بواثرده نصایح وادیسنده (۶۰۰) ابیات عربیه ایراد ایدیلدیکی (ترجمهٔ شقایق)ده مندرجدر .

(۳) (فضائل رجب، شعبان، رمضان) : شهور ثلثه نك فضائلنه دائر عربی العباره بر اثر مفیددر .

(٤) (شرح وقایة) پدرلرینك شرحندن باشقه برشرح اولدیغی (ترجمهٔ شقایق)ده مصرحدر . صاحب ترجمه (محمد) افندینك مخدومی اولوب (حفید ابن ملك) شهرتیله بنام اولان (عبدالرحمن) افندینك ده (روضة المتقین) (شرح مصابیح) اسملرنده آثار فاضلانه لری واردر .

اسحق خواجه‌سی احمد افندی

علمای اعلام وادبای بنامدن بر ذات معارف سمات اولوب (آیدین) نواحیسندن (صو یجه) لیدر . بدایت تحصیلانی مملکتنده بعدالاکمال سیاحت و (شروان) ده مشاهیر فضلادن (خواجه نعمة اه) ك درس فضائلنثارینه مداومتله اخذ اجازت ایلیوب (بروسه) یه رحلت ایلدی بوراده کمالیلق مظهر احترام اوله‌رق بعض مدارسده تدریسه ابتدار ایتدی بوارالق (بروسه) اغنیای قدرشناسانندن (اسحق افندی) نامنده برذاتك مخدومنی ده تعلیم و تربیه‌یه باشلادی که مدت مدیده بوذاتله هم‌بزم اولدیغی ایچون بعدما بین الاهالی (اسحق خواجه‌سی) شهرتیله اشتهاره باشلادی . بواثنالرده (بروسه) ده ارشاد سالکین ایله مشغول اولان پیران طریقت خلوتیه‌دن شیخ (نیازیٔ مصری) حضرتلرینه انتساب ایده‌رك تصفیهٔ باطن ایلمشدی . ایشته بووجهله اوقاتگذار ایکن (ایلدی احمد افندی روضهٔ عدنی مقام) و (ایلیه مدرسهٔ جنت علیاده مقام) مصراعلرینك دلالتی اولان (١١٢٠) تاریخنده عازم دارالقرار اولوب (دوه‌جیلر مزارلغی) دنیلان مقابر مؤمنین‌ده تاریخ (روضة الابرار) وسائره صاحبی شیخ الاسلام (قره‌چلبی زاده عبدالعزیز) افندی یاننده ودیعهٔ خاك فنا قلندی اشعارنده (احمدی) تخلص ایدردی آثار فاضلانه‌لری بروجه آتیدر :

(١) (ترجمهٔ مقدمة الادب) : (علامه زمخشری) نك

لغات عربیه‌نك قواعد وفوائدینی مبین اولان اثر مشهوریدرکه (باب اول) اسما (باب ثانی) افعال (باب ثالث) حروف (باب رابع) تصرف اسما (باب خامس) تصرف افعالدن باحث اولمق شرطیله بش باب اوزره مرتبدر . علما ومشایخ عثمانیه‌دن (مستقیم زاده سلیمان سعدالدین) افندی طرفندن‌ده ترجمه ایدیلمشدر . صاحب ترجمه احمد افندینك ترجمه‌سی اخیراً مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدیلدی . مترجمك خط دستیله محرر نسخه‌سنك درسعادتده (ایاصوفیه) جوارنده (یره‌باتان) محله‌سنده‌کی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده‌اولدیغی مرویدر قواعدوادبیاتله متوغل ذواته جداً موجب استفاده آثاردندر .

(٢) (منظومهٔ عقائد) : امالی ونونیه قصیده‌لری طرزنده بر منظومه‌ده‌ر.

(٣) (وحدتنامهٔ عالم انکیز) : قسم اعظمی ترکی‌اصغری فارسی اولمق اوزره (٢٩١٨) بیتی حاوی مثنوی طرزنده بر منظومه‌درکه اخیراً درسعادتده طبع ایدیلمشدر .

(٤) (صندوقة المعارف): علم محاضراتدن قیمتدار براثردر.

(٥) (اقوم‌الوسائل فی ترجمهٔ شمائل) : اصل اثر (٢٧٩) تاریخنده وفات‌ایدن کبارائمهٔ حدیثدن (امام محمد ترمذی) نك اولوب برچوق علما طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر .

(٦) (حاشیهٔ متن‌طوالع الانوار فی‌الکلام) آتی‌الترجمه آیدینلی حاجی پاشانك ترجمهٔ حالنده متن اثره دائر ایضاحات لازمه یازیلمشدر .

(٧) (رساله ارتفاع) ومقنطرات تحته‌سی وساڑه
کبی ارتفاع التلرینك تعریفات واصول استعمالندن باحث اولوب
اسحق افندی نامنه مؤلف اولدیغی ایچون اسمی اسحاقیدر .
(٨) (حدیث اربعین) : قرق حدیث شریفك ترجمه‌لرینی
حاویدر .
(٩) (منشأت) : بالمناسبه یازدیغی مکاتیب ادیبانه‌یی جامعدر .
(١٠) (تعلیقات شفاء شریف) : علامه قاضی عیاض
سبتی‌نك شفاء شریفه یازدیغی تعلیقه‌یی محتویدر .
(١١) (حاشیه میرابوالفتح) : علم اداب مناظره‌دندر .
(١٢) (تعلیقات انوار التنزیل) : تفسیر قاضی بیضاوی‌نك
بعض نقاطنه یازدقلری تعلیقه‌لری مبین‌در .
(١٣) (تعلیقات تهذیب المنطق) : علامه تفتازانی‌نك تهذیب
المنطق دیباجه‌سنده جلال دوانی وسائر فحول بیاناتنك تحقیق
وخلاصه‌لرینی مشتملدر .
(١٤) (ظل تجدید جهات)
(١٥) (دائرهٔ هندسیه شرحی)
اشعار فارسیه‌ده‌کی مخلص (خواجه) عثمانیه‌ده‌کی (احمدی) در .

دوران سرشك النی بزمه شراب ایدر
سیح بلاده باغریمی خونین کباب ایدر
معمار کم اساس سپهره بودر روشی
معمور ایدنجه بردنی بیك دل خراب ایدر

ازمیری [١٥]

بین العلما (مرأة محشیسی) شهرتیله بنام بر فاضل فقیه اولوب اسم عالیلری (محمد بن ولی) در . مولداً (قیرشهر) لیدر . (ازمیر) ده اختیار اقامتله نشر علم وفضیلت ایتدیلر برزمان مفتیلك وظیفه‌سنیده ایفا ایتدكلری [١١٦٠] تاریخنده ارتحال ایدرك (ایکی چشمه‌لك) جاده‌سنده‌کی (اولومزارلق) ده ودیعهٔ خاك غفران قلندیلر آثار فاضلانه‌لری بروجه آتیدر :

(قره‌باشی زاده احمد ازمیری) نك اثرندن مندرجدر .

(١) (حاشیه علی المرأة لمولانا خسرو) مطبوع ومشهوردر .

(٢) (شرح ملتقی) : اسمی (کمال الدرایة فی جمیع الروایة) اولوب ایکی جلد کبیردن عبارت اولان بر طاقمی (ازمیر) ده حصار جامعی کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی .

(٣) (حاشیه علی حاشیه شرح المختصر الحاجبی) :

---

[١٥] (آق حصار) کتبخانه‌سنده منظورم اولان (فتح المولی لشرح حزب المرضی) ایله (فتح القوی لحزب النووی) مؤلفنك امضاسی (احمد بن عمر الداعی فی الازمیر) اولان ذاتله بر نسخه‌سی ازمیرده مطالعه کذارم اولان (حزب الثقلین فی التوسل بالقمرین) ك مؤلفی (حسن بن ابراهیم کومولجنه‌وی ثم الازمیری) نكده ازمیره منسوب اولدقلری مستبان اولیور ایسه‌ده تاریخ وفات ومدفنلرینه دائر ازمیرجه یاپیلان تحقیقاتدن بر نتیجه استحصال ایدیله‌مدی .

بو اثرلرینی (مرأة) حاشـیه‌لرینك باش طرفلرنده ذکر ایدییورلر .

(٤) (جلیل القدر شرح حزب النصر) ازمیرده منظور عاجزی اولان بو اثر عالیلری غیر مطبوع اولوب ترجمه‌سی‌ده واردر .

(٥) (حاشیه علی الاشـباه والنظائر) غیر مطبوعـدر . بر نسخه‌سی ردوس کتبخانه‌سنده واردر.

(٦) (حاشیه‌علی شرح عقائد) غیر مطبوعدر .

(٧) (شرح دلائل الخیرات) غیر مطبوعدر .

(٨) (زبدهٔ علم کلام) : بر نسخه‌سـی (اق حصار) کتبخانه‌سنده منظورم اولدی .

(٩) (حاشـیه علی شـرح لب من النحو) بو اثرك موجودیتی (قره‌باشی زاده احمد آزمیری) نلك اثرنده محرردر.

ازمیری سلیمان افندی

زمرهٔ مؤلفیندن وعـلم فقه متحصصلرندن بر ذات اولوب (ازمیر) لیـدر . (١١٠٢) تاریخنده ارتحـال ایده‌رك کمر قبرستاننه دفن ایدلدی . علم اصول فقهدن مشهور (مزان)ه حاشیه طرزنده تعلیقاتی اولدیغی (کشف الظنون) ده محرردر. آثار سائره‌سنه دسترس اولونه‌مادی.

ازمیری مصطفی

علم قرائت قرأنده بهرهٔ کامل اصحابندن فاضل برذات اولوب (ازمیر) لیدر. محضا علم قرأنده تکمل ایتمك اوزره (مصره) کیده‌رك اختیـار اقامت ایلمشدی. (١١١٥) تاریخنـده اوراده ارتحال ایتدی. علم قرائته دائر [عمدة العرفان فی وجوه القرأن] [بدایع البرهان فی علم القرأن] [تقریب حصول مقاصد] وسائره کبی اثاری بین القرا مشهور و متداولدر.

ابراهیم برغمه‌وی

شعبات طریقت خلوتیه‌دن (سنبلیه) شعبه‌سنك مؤسسی (سنبل سنان) حضرتلرینك خلفاسندن برذاتك مخدومی اولوب (برغمه) لیدر. اکمال تحصیلدن صـکره دور مداری ایلیوب نهایت سنان پاشا دارالحدیثنه مدرس تعیین اولندی. اون سنه بو خدمت تدریسی ایفـا ایدرك (١٠١٤) تاریخنده ارتحـال ایتدی. تفسیر، حدیث کلام علملرنده اختصاصی وار ایدی. علم کلامدن (نظم الفرائد فی سلك مجمع العقائد) اسـمنده‌کی اثرینه مؤخراً برده شرح یازدی علم تفسیره متعلق رسائل ایله کتب مدونه‌یه دائر تعلیقـاتی‌ده واردر. (١٠٠٠) تاریخی رجالندن وفضلاء شعرای قضاتدن (قصیدهٔ منفرجه) شارحی (عبداه) و (سیف الموحدین) مؤلفی (شمس الدین) افندیلرده برغمه‌دن یتیشن ارباب معارفدندرلر.

ابن اطه‌وی مصطفی بن ابراهیم

فضلادن بر ذات اولوب قوش (اطه‌لی)در اون کسور رساله‌سنی حاوی آیدینده کوردیکم خط دستیله محرر مجموعه‌سنده مندرج رسائلندن بعضیلری شونلردر :

(ملاقات الارواح) (مناسك حج) (رساله فی الطهاره) (رساله فی الصلاة) (رساله فی العبر)در (١١٤٦) تاریخنده «آیدین» ده توطن ایدرك نشر و تألیف ایله اشتغال ایتدیکنی یازییور. (زینی زاده) جوارنده مدفون اولدیغی مرویدر. (ابن آطه‌وی) تخلصنك سببی اکلاشیله‌مادی.

احمد سعید افندی

فضلادن بر ذات اولوب (ازمیر) لیدر. اکمال تحصیلدن صکره مملکتی مفتیلکنه تعیین اولونه‌رق ایفای وظائف شرعیه ایله‌دی. سنك مزارنده محرر اولان :

فوتنه وفق مثلث ایله قوندی، تاریخ
حیف دفن اولدی او سرمایهٔ کنج فتوی

بیتنك ناطق اولدیغی(١٢٢٠) تاریخنده ارتحال ایدرك نمازکاهده بویوك مزارلقده دفن ایدلدی. باشلیجه آثاری غیر مطبوع درر حاشیه‌سیدر.

ابراهيم افندى

فضلادن حسن تقريره مالك بر ذات اولوب (صاروخان) سنجاغنك (اشمه) قضاسى قراسندن (اينه‌ى) قريه‌سندندر. تحصيلنى (قرق اغاچ) و (صومه)ده بعدالاكمال بروسه‌يه عزيمتله نشر علمه ابتدار ايله‌يوب بر قاچ دفعه اعطاى اجازه‌يه موفق اولدى . علوم عربيه‌نك اكثر شعباتنده و بتخصيص تفسير واصول فقه علملرنده معلومات واسعه اصحابندن ايدى . اواخر عمرينه دوغرو (بروسه) مفتيلكنه تعيين اولنمشدى . بروسه‌جه (عشاقى ابراهيم افندى) ناميله بنامدر . (١٣٠٩) ده بروسه‌ده ارتحـال ايلدى . فضائل شـيخ‌الاكبره دائر (المسك‌الازفى فى شبرئة شيخ‌الاكبر) اسمنده غير مطبوع بيوجك اثرى واردر. تقريرات علميه‌سنك اكثر نقاطى تلاميذى طرفندن ضبط اولونمشدر.

ادرنه مفتيسى محمد فوزى افندى

طلاقت لسانيه‌لريله معروف فاضل ، اديب بر ذات اولوب (طواس) قضاسنك مركزى اولان (يارانكومه) قصبه‌سندندر. تحصيلنك بدايتى (خادمى) مرحومك حفيدى (سعيد) نهايتى (مغنيسالى حاجى اوليا زاده على) افنديلردندر . مدت مديده (ادرنه) مفتيلكنده بولندقلرى ايچون بو نامله مشتهر اولديلر

وظائف نيابتلەدە ايجه سياحت ايتديلر اواخر عمرلرينەدوغرى قاضى عسكرلك رتبۀ عاميەسنه نائل اولمشلردى . (١٢١٨) تاريخنده درسعادتده ارتحال ايدرەك (فاتح) جامعشريفى خطيرەسنه دفن ايدلديلر . طبيعت شعريەلريده واردر . آثار علميەلرينك قسم اعظمى رسائل طرزنده اولمق اوزه آلتمشى متجاوز اولوب باشليجەلرى بروجه آتيدر :

(جلال) شرحى (جمال) قصيدۀ برئه شرحى [فتح الوردة] اظهار شرحى [مفتاح الحرام] فنارى شرحى [فتح الفناء] [مغنى الطلاب] شرحى [سيف الغلاب] كلستان وبهارستان طرزنده [ملستان] ايله [انس الانتظام] [كنز الفرائد] [التوسلات الغوثيه فى نعوت النبوية] [تمسك الازيال فى سادات الرجال] و سائرەدر .

بدر الدين محمود آيدى

علماء عاملیندن برذات ممدوح الصفات اولوب [آيدين] ليدر . مترجم شقايق نقلنه كوره [ازمير] نواحيسندندر . وزراى عثمانيەدن متوفى محمد پاشادن تدريسنى بالخاصه تفسير و حديث تدريسنه مشروطاً درسعادتده بنا ايلديكى مدرسەيه مدرس تعيين اولنەرق الى اخر العمر شرائط مذكوره دائرەسنده ايفاى وظائف ايليوب [٩٥٠] تاريخنده ارتحال ايتدى . آثارندن غير مطبوع بر تفسيرى واردر .

برکوی محمد افندی

[۹۲۶] تاریخنده [بالیکسر] ده مهد آرای وجود اولمشدر . مدرس علی افندی نامنده بر فاضل اولان پدرندن مقدمات علومی تحصیل ایله سرمایهٔ ابتدائیسنی ایجه ایلریلتدکدن صوکره فطرتنده‌کی حب علم سائقه‌سیله درسعادته عزیمت ایتمش وفضلای عصردن اخی‌زاده محمد افندینک دائرهٔ درس وخدمتنه ملازمته باشلامشدر . صوکره افاضلدن عبدالرحمن افندی‌یه انتساب واختصاص پیدا ایدره‌ك بعض مدارس علمیه‌ده بولندیریلمشلودی . بر آرالق مشارالیه عبدالرحمن افندینك دلالتیله ادرنه‌ده قسام عسکری اولمشدی . مرویدرکه بعدالفراغ محصول قسمندن آلدیغی پاره‌لری اصحابنه‌رد واعاده ایچون شهرمذکوره کیتمش واخذ ایتمش اولدیغی مبلغی دفتر موجبنجه صاحبلرینه اعاده ایتمشدر . خواجهٔ حضرت پادشاهی عطاءاه افندی ایله آره‌لرنده مناسبت وصمیمیت حاصل اولمغله خواجهٔ مشارالیه آیدین ولایتنك اوده‌مش قضاسنه ملحق [برکی] ناحیه‌سنه بیوك بر مدرسه تأسیس و وظیفهٔ تدریسی صاحب ترجمه‌نك عهدهٔ لیاقت وفضیلتنه تفویض ایلمشدر . ذکر اولنان مدرسه‌ده نشر علوم ایله اشتغال ایدره‌ك ملازمین علمیه‌یی وشهرت فضلنه مجلوب اولوب اطرافدن کلن طلبه‌یی تدقیقاتیله مستفید ایتمشدر . اواخر عمرینه یاقین درسعادته کلوب ، وزیر اعظم محمد پاشا ایله

ملاقات ایدرەك تحشیهٔ امور عباد حقنده بعض مسرودات عالمانەده بولنمشدر . تلاوت قرآن و سائره مقابلنده اجرت تحریر شهیر ، فقیه مشهور شیخ‌الاسلام ابوالسعود افندی ایله مشاهیر قضاتدن بلال زاده طرفلرندن تصحیح اولنمشدر . طریقت علیهٔ بیرامیه مشایخ عظامندن عبدالرحمن قرەمانی‌یه انتساب ایتمش ایسەده علوم شرعیەده قابلیت واستعدادی دها زیاده اولوب معنویاتده‌کی نشوەسنه غالب بولندیغنی کورن مرشد مشارالیه محمد افندینك کمافی‌السابق نشر علوم عالیه وشرعیه ایله اشتغال و بویولده احراز اجر و اکتساب فیض وکمال ایتمسنی تنبیه و تنسیب ایلمشدر .

طقوز یوز سکسان بر جماذی‌الاولیسنده اللی بش یاشندەاولدیغی حالده [برکی] ده مطعوناً دیار آخرته منتقل و رحمت واسعهٔ خدایه واصل اولمشدر. [رحمه‌الله]

(١) طریقت محمدیه [١]

---

[١] علماء عثمانیەدن ؛ ابو سعید خادمی ، رجب افندی ، اقشهرلی خواجه‌زاده عبدالنصیر افندی ، چتالجه‌لی حسین افندی ، صماقولی‌احمد کشفی افندی ، قیصرلی محمد زهدی افندی ، کسروی محمد افندی طرفلرندن شرح ، طریقتجی امین افندی ، محمد عصمتی افندی ، بابا طاغی ابراهیم افندی ، محمد افندی بن احمد طرفلرندن ترجمه و تیره‌وی محمد عیشی طرفندن دخی اختصار ایدلمشدر .

(٢) تفسير سورهٔ بقره

(٣) روضات الجنان [٢]

(٤) رسالة فى بيان رسوم المصاحف العثمانيه

(٥) شرح حديث اربعين [٣]

(٦) جلاء القلوب [٤]

(٧) معدل الصلوة

(٨) ايقاظ النائمين

« ٩ » متن وشرح من الفرائض

« ١٠ » شرح المقصود المسمى با معان الانظار

« ١١ » انقاذ الهالكين

« ١٢ » « عوامل » [٥]

---

[٢] فضلاى عصردن محمود اسعد افندى طرفندن ترجمه اولنمشدر.

[٣] سكزنجى حديثدن اشاغيسى (١١٧٤) ده مكهٔ مكرمه قاضيلغنده وفات ايدن مؤلفين عثمانيه‌دن محمد اقكرمانى طرفندن اكمال ايدلمشدر.

[٤] اسحق بن حسن توقادى ومحمد امين ادرنه‌وى طرفلرندن شرح اولنمشدر .

[٥] علماى عثمانيه‌دن عوامل شارحلرى :

(١) (١٢٠٧) ده وفات ايدن ابوبكر بن يعقوب كموشخانه‌وى

(٢) (١٢٤٤) « « مصطفى منطقىٔ فيلورينه‌وى

(٣) (١٢٣٠) « « خليل نعيمىٔ مغنيساوى

(٤) ( ) « « احمد قوش آطه‌وى

(٥) ( ) « « شيخ مصطفى بن ابراهيم افندى

«١٣» احوال اطفال المسلمين

«١٤» ذخر المتأهلين

«١٥» اظهار [٤]

«١٦» علم حال ـ وصيتنامه [٦]

«١٧» نور الاحياء

«١٨» الدر اليتيم فی علم التجويد [٧]

[٤] علمای عثمانیه‌دن اظهاری شرح ایدنلر :
(١) (کشف الاسرار) اسمیله صاحب اثرك تلازمیذندن اولامشلی مصلح الدين افندی
(٢) (نتايج الافكار) اسمیله (١٠٨٥) ده وفات ایدن قوش اطه‌لی مصطفى افندی بن حمزه
(٣) (فتح الاسرار) اسمیله (١١٤١) ده وفات ایدن صو بیجه‌لی محمد افندی
(٤) ١٢٥٢ ده وفات ایدن عبداه ایوبی
(٥) ١٢٠٦ ده « « رئيس الكتاب سليمان فيضی افندی
(٦) ١٢٠٩ ده « « بروسه‌لی قصاب‌زاده ابراهيم افندی
(٧) رفع الاستار اسمیله عثمان پازارلی نیازی شیخ اسماعیل افندی
(٨) مفتاح المرام اسمیله ١٣١٨ ده وفات ایدن ادرنه مفتیسی محمد فوزی افندی
(٩) حل اسرار الاخبار على اعراب اظهار الاسرار اسمیله‌ده زینی زاده حسين بن احمد افندی طرفندن‌ده اعرابی توضیح ایدلمشدر.
[٦] قاضی زاده ایله نیازی افندی طرفلرندن شرح اولنمشدر.
(٧) ١٢٤٣ ده وفات ایدن ادرنه‌لی اسكيجی زاده على افندی طرفندن ترجمه وشرح اولنمشدر .

«١٩» حاشیهٔ هدایه

«٢٠» امتحان الاذکیاء شرح اللب من النحو [٨]

«٢١» کفایة المبتدی فی الصرف [٩]

«٢٢» رسالة فی اصول الحدیث [١٠]

«٢٣» تعلیقات علی صدر الشریعة

«٢٤» امالی طرزنده فنون عالیه‌دن باحث رساله

«٢٥» سیف صارم

«٢٦» رسالة من الاداب

«٢٧» امثلهٔ فضلیه : مخدوملری فضل‌اللّه افندی نامنه تألیف وترتیب ایتدکاری علم صرفندن امثلهٔ عربیه اولوب مؤخراً برده شرح یازمشلردر.

---

(٨) اطه‌لی طرفندن تحشیه ایدلمشدر.

(٩) فضلای عصردن ارمناکلی سلیمان سری افندی طرفندن شرح اولنمشدر.

(١٠) (١١٥١) تاریخنده داوود قارصی طرفندن شرح اولندیغی کبی مدینهٔ منوره‌ده محمودیه مدرسه‌سی مدرسی ایکن (١٢٩٢) تاریخنده وفات ایدن یوسف خرپوطی طرفندن‌ده مفصل بر صورتده شرح ایدلمشدر.

بوستان مصطفى افندى

احاطهٔ علميه وجودت قريحه ايله معروف بر ذات فضائلنهاد اولوب (تيره) ليدر. مبادئ علومى مسقط رأسى علماسندن بعد التحصيل دارالعلم والعرفان اولان درسعادته عزيمتله برمدت چيوى زاده، معلول امير، عرب زاده عبدالباقى و سائره كبى فضلانك درسلرنده بولندقدن صوكرا علامهٔ روم ابن كمال مرحومك درسنه مداومتله بين الاقران متميز برحالده اخذاجازته موفق اولدى بوموفقيتى متعاقب بروسه‌ده ملا يكان مدرسه‌سى مدرسلكنه تعيين اولندى‌سه‌ده برازصوكرا مسلك قضايه سالك اوله‌رق نازللى، بلاط نيابتلرنده بولندى. بوارالق تفسير بيضاوينك سورهٔ انعام قسمنه‌يازديغى‌تعليقات، مولانا ابوالسعود ايله چيوى زاده طرفلرندن مظهر تقدير اوله‌رق جنتمكان سلطان سليمان قانونى حضور همايونلرنده‌كى حسن شهادتلرينه مكافاةً مملكتنده‌كى (ملا عرب) مدرسه‌سى مدرسلكنه تعيين بيورلدى. بعده بروسه، ادرنه، درسعادت قاضيلكلريله بكام اوله‌رق قاضى عسكرلك رتبهٔ جليله‌سنه مظهراولوب (٩٧٧)ده عزم داربقا ايلدى. نمازى فاتح جامع شريفنده ابوالسعود افندى طرفندن ادا ايديله‌رك ادرنه قپوسى خارجنده امير بخارى دامادى (محمود چلبى) زاويه‌سى قربنده دفن ايدلدى. آثارعلميه‌لرى بروجه آتيدر :

(١) تفسير بيضاوينك سورهٔ انعامنه تعليقات مدققانه .
(٢) فقهدن صدرالشريعه‌نك عبادات قسمنه حاشيهٔ طويله
(٣) مبحث جزء لايتجزى‌يه دائر رساله
(٤) مسئلهٔ قضا و قدره دائر رساله.
(٥) كيمياى عتيقه دائر « نجات الاحباب و تحفة ذوى‌الباب » اسمنده بر اثر.

بوستان زاده محمد افندى

سابق‌الترجمه بوستان افنديك مخدوم فضيلتمندى اولوب ۲ پدريله معاصرى اولان افاضلدن على‌الاصول تحصيلنى اكمال ايدرهك طشره مدرسلكى و نيابتيله بر خيلى سياحتدن صوكره درسعادته ورود ايليوب قاضى عسكرلك و متعاقباً مسند جليل مشيختله بكام بيورلدى . بش سنه‌يه قريب بو مسند جليلده ايفاى وظائف شرعيه‌يه موفق اوله‌رق [١٠٠٦] تاريخنده ارتحال ايلدى . [شهزاده] جامعشريفى خطيره‌سنده مدفوندر. مرحوم مشاراليه علوم عربيه و شرعيه‌ده صاحب يد طولا اولمغله برابر السنهٔ ثلثه‌ده انشاد نظم و نثره مقتدر براديب متبحر ايدى . سلطان سليمان قانونى‌يه سويلديكى مرثيهٔ عربيه‌سنك بر قسمى [شقايق نعمانيه] ذيلى [حدايق‌الحقايق] ده مندرجدر .

حجة‌الاسلام امام غزالينك مشهور آفاق اولان والسنهٔ

غربیه‌دن بیله بر قاچنه ترجمه ایدیلن [احیاءالعلوم] نی ترجمه و علم فقهدن بین‌العلما متداول اولان [ملتقی] یی شرح ایلمشدرکه ایکیسی‌ده غیر مطبوعدر.

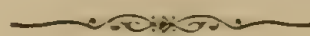
بوستان زاده یحیی افندی

ذکری سبق ایدن محمد افندینك مخدوم فضائلموسومیدر . اکمال تحصیلدن صوکره دور مناصب علمیه ایدره‌ك [استانبول] قاضیسی اولمشدی. [١٠٤٩] تاریخنده ارتحال ایلیوب پدری یانته دفن ایدلدی . علم اخلاقدن جنتمکان سلطان احمد خان اول نامنه یکرمی باب اوزره مرتب ترکی العباره [مرأة الاخلاق] نامنده بر کتابیله معجزات نبویه‌دن یوزمعجزه‌یی مبین [کل صدبرك] اسمنده ترکجه منثور بر اثر قیمتداری واردر.

بو اثرك خاتمه‌سی قطعهٔ آتیه ایله ختام بولمشدر .

یحیی بیلیرم کاریمی بن جمله خطادر
هر کیم که ستر ایله‌یه احسان خدادر

ای ناظم آثارم اولان واقف اسرار
ایتمه نظری عیبمه بی عیب خدادر

چیوی زاده محی الدین افندی

مسند مشیختی احراز ایدن علمادن اولوب (منتشا) ده مدرسیندن (چیوی افندی) لقبیله ملقب بر مدرسك مخدومیدر. برای تحصیل استانبوله کله‌رك تاج‌زاده سعدی، فناری زاده محی‌الدین ، وقره‌بالی افندیلر کبی مشاهیردن استفاده ایله‌دی . بعدالاکمال ادرنه ، بروسه ، چورلو ، مدارس مدرسلکنده و(٩٣٤) ده مصر قاضیلکنده ایفای خدمت ایتدی . (٩٤٥)ده مسند فتوا ایله بکام اولدی . اوچ سنه دوقوز آی مرورنده تقاعد ایدیله‌رك اختیار انزوا قیلندی. علوم شرعیه‌ده صاحب وقوف ایدی . (الایثار فی‌شرح المختار) و (حسن القاری فی‌التجوید) اسملرنده علم فقه وتجویده دائر اثرلری واردر . طائفهٔ متصوفه‌یه اولان محبتسزلکنی [شقایق] نقل ایدییور. ٩٥٤ تاریخنده ارتحال ایده‌رك جوار حضرت خالد [رضه] دفن ایدلدی .

دامادی [فتاوای حامدیه] مؤلفی قونیه‌لی [حامد]افندی ایله مخدومی [محمد] افندیلرده نائل منصب فتوا اولمشدر .

حاجی سلیمان افندی

عصر اخیر افاضلندن برذات اولوب [قرق آغاج] لیدر. بدایت تحصیلی مشاهیر فضـلادن الاشهرلی [٣] حاجی ابراهیم افندیدن نهایتی مولانا خادمی‌نك طورونی ایله قونیه علماسندن [مفتی ملا] افندیدندر . اکمال تحصیـلدن صـوکرا مملکتنه عودتله نشر علمه باشلایوب اوچ دفعه اجازت ویرمکه موفق اولمشدر . [١٢٦٨] تاریخنده ارتحال ایده‌رك [اسکی مزارلق] دنیلن قبرستانده یول کنارینـه دفن ایدلدی . بو حـوالیجه [قرق اغاج] ك [مقرعلما] وصفیله شهرتنه باعث وجـود فاضلانه‌لری اولمشدر . کتب موجـوده‌لری نام فاضـلانه‌لرینه منسوب مدرسه‌نك وسـطنده‌کی کتبخـانه‌ده موقوفدر . آثار علمیه‌لرندن علم اداب مناظره‌دن [قره‌تپه‌لی] حاشیه‌سی مطبوع [شرح مجامع للخادمی] [شرح خاتمة الاصول] غیر مطبوعدر. طریقت نقشبندیه‌دن مستخلفدرلر .

---

[٣] (١٢٢٢) تاریخنده آلاشهرده ارتحـال ایده‌رك استاسیوندن شهره کیدن جاده کنارنده‌کی قبرستانده مدفون اولان بوذاتك بعض آثار علمیه‌لری اولدیغی مروی ایسه‌ده بوخصوصه دائر آلاشهرجـه یاپیلان تتبعاتدن برثمرهٔ اقتطاف ایدیله‌مه‌دی .

حاجی اولیازاده حاجی علی رضا افندی

افاضل علمادن بر ذات اولوب « ۱۲۱۵ » ده مغنیساده دنیایه کلمشدر . مقدمات علومی حجازده ارتحال ایدن پدری حاجی اولیا زاده حاجی ابراهیم افندیدن تحصیل علوم آلیه وعالیه‌یی‌ده درسعادت علماسندن [یحیی] افندیدن اکمال ایده‌رك [مغنیساده] تدریس و افتا ایله مشغول اولدی. پك چوق دفعه‌لر اعطای اجازه‌یه موفق اولان علمادندر. خلقهٔ تدریسنده پك چوق علما وفضلا یتشمشدر. مشهور قبریسلی خواجه افندی مجازلرینك متمیزلرندندر. [۱۳۰۱] تاریخنده مغنیساده ارتحال ایده‌رك [نشانجی پاشا] جامعی خطیره‌سنده و عائله‌سنه مخصوص قبرستانه دفن ایدلدی . زماننده مغنیسا شهری دارالفیض والمعارف اولمشیدی. طالبین علم و عرفان اولانلر برای تحصیل شهر مذکوره شتابان اولورلر ایدی . [ملجأ المفتین] اسمنده‌کی درت جلد کبیر فتواسنك بر طاقمی « مغنیسا » فتواخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی . فنون عدیده‌دن باحث امتحان رساله‌سیله [مرأت] ه تعلیقاتی‌ده واردر . برده فرائضدن بر اثرلری اولدیغی مرویدر . طریقت حلوتیه‌دن مستخلف ایدیلر . حسن خطه‌ده مالك اولوب خط دستلریله محرر متون عربیه مجموعه‌لری واردر.

حسین بن محمد منداللیالی

عصر اخیر علماسندن برذات اولوب (منتشا) سنجاغی داخلنده میلاس قضاسی نواحیسندن (منداليات) ناحیه‌سنك (درنجه) قریه‌سندندر . تحصیلنی درسعادتده اکمال ایدرك بایزید جامع شریفنده نشر علوم واعطای اجازه‌یه موفق اولدی بعده حضور همایون مخاطبلغی ومؤخراً مقررلکنه نائل اوله‌رق [١٣٠٥] تاریخنده صله‌طریقیله مسقط رأسنه کلدیکنده ارتحال ایتدی . علوم عربیه‌نك اکثر شعبانده و بتخصیص صرف ونحوده اختصاص تامه مالك ایدی . [شرح تعلیم الاوزان] [رسالة فی تعلیم العلم وموضوعه وغایته] [رسالة فی کلمة الشهادة] [رسالة فی حق ابن] اسملرنده رسائلی [١٢٨٦] تاریخنده طبع اولنان مجموعه‌سنده موجوددر. [میزان الصرف] [شرح دیباجهٔ مغنی الطلاب] [فوائدامثله] [شروط الصلات] [تعلیقات علی المغنی الطلاب] کبی آثار مطبوعه‌سی و[فوائدلامیه شرحی] [محشی مغنی الطلاب] وسائره کبی آثار غیر مطبوعه‌سی‌ده واردر .

حضرشاه بن عبداللطیف منشاوی

مؤلفین کرامدن برذات فضائلنهاد اولوب « منتشا » لیدر. مقدمات علومی مملکتنده تحصیلدن صوکرا استکمال فیض

علوم سائقه‌سیله اون بش سنه قدر خطهٔ مصریه‌ده اقامت ایلدی. (علامهٔ طوسی)لك ممالك عثمانیه‌یه کلدیکی استماع ایتدیکندن کاوب کراراً علامهٔ مشارالیه ایله مصاحبه ومباحثه ایتدی. اوقاتنی مجرد تحصیل و تکمله صرف ایدن فضلادندر. « ۸۵۳ » تاریخنده مملکتنده‌وفات ایلدی. [شرح تجوید] [تعلیقات علی المواقف] [تعلیقات علی التلویح] [حاشیه علی ملا زاده کبی اثار علمیه‌سی واردر. « بروسه » ده [زینیلر] ده مدفون ، مخدومی درویش محمد افندی‌ده فضلادندر.

داود قارصی

متأخرین علمای عثمانیه‌دن زهدی غالب بر ذات اولوب [قارص] لیدر. تحصیلنی درسعادت و مصرده اکمال ایلدی. بین العلما متداول‌اولان آثارینك مشهوری [۱۱۵۱] تاریخنده [مصر] ده تألیف ایتدیکی [شرح علی اصول‌الحدیث‌للبرکوی]در [رساله من التفسیر] [شرح قصیدهٔ نونیه من العقائد] [شرح مختصر التهذیب المسمی بتکملة من المنطق والاداب] [شرح ایساغوجی من المنطق] [رساله فی بیان قضاء قدر من الکلام] [شرح امثله من الصرف] کبی آثار سائره‌سیده واردر.

اشبو آثاردن اصول حدیث ایله نونیه و امثله شرحلری مطبوعدر. [۱۱۶۰] کسور تاریخنده [برکی] ده ارتحال ایدرك

علماء مشهورۀ عثمانیه‌دن [بركوی محمد افندی] مرحومك یاننه دفن ایدلدی . مخدومی عمر افندینكده برابرنده مدفون اولدیغی سنك مزارندن آكلاشلمقده‌در .

رسول بن صالح آیدینی

علم فقهده صاحب اختصاص علمادن بر ذات اولوب آیدینلیدر. [فتاوای عدلیه] نامیله تألیفكرده‌سی اولان عربی العباره بر جلددن عبارت فتاواسی « ٩٦٦ » تاریخنده الیوم اقحصاره تابع برناحیه اولان « مرمره » قاضیسی ایكن جنتمكان سلطان سلیمان قانونی‌نك امر و اشارتیله تألیف و ترتیب ایلدیكی « كشف الظنون » ده محرردر . فتاواسی سلانیكده منظور عاجزی اولمشدر . تاریخ وفاتی « ٩٧٨ » ده قبری ازمیرده سید مكرم الدین درگاهنده‌در.

رجب افندی

مشاهیر علمادن برذات اولوب منظور عاجزی اولان بر اجازتنامه‌ده « دیار بكر »لی « آمدی » اولدیغی اوزره محرردر . مواعظ و اخلاقه متعلق « ٩٧ » باب اوزره مرتب عربی العباره [جامع الازهار ولطائف الاخبار] اسمنده‌كی اثرینی « ١٠٦٠ » سنه‌سنده « تیره » ده جامع عتیق وجدید واعظی ایكن تألیف

ایتدیکنی خاتمۀ کتابده ذکر ایدییور. « وسیلة الاحمدیة والذریعه السرمدیة » اسمنده‌کی ١٠٨٧ تاریخنده اکمال ایلدیکی طریقت محمدیه شرحی میان علماده متداولدر.

تیره‌ده بین الخواص دارالحدیث جامعی نامیله بنام اولوب یکیجه‌کوی محله‌سی جوارنده‌کائن مسجدك پیشگاه جنوبیسنده‌کی واسع قبرستانده مدفوندر. سنك مزارنده یازی یوقدر.

رادوسی زاده محمد افندی

فضلای ارباب قلمدن برذات اولوب آیاثلوغ لیدر. تحصیل وتفیضی درسعادتده‌در. «١١١٣» تاریخنده ارتحال ایدرك مهماندار جناب پیغمبری حضرت «خالد بن زیدالانصاری» جوارنده صاحب تاریخ هشت بهشت مولانا ادریس بتلیس‌نك بنا ایتدیردیکی ادریس کوشکی دینلن محله دفن ایدلدی. آثارینك مشهوری ابن خلکان شهرتیله معروف«٦٨١» تاریخنده وفات ایدن قاضی «شمس‌الدین ابی‌العباس احمد» ك «وفیات‌الاعیان فی‌انباء ابناء‌الزمان» اسمنده‌کی تراجم احوال کتابنك ترجمه‌سیدر. بوندن بشقه «خمسۀ نظامی» یی «خراج ابی یوسف» ی «عجائب‌المخلوقات» ی «دیوان عرفی»دن‌درت قصیده‌نی‌ده ترجمه ایلدیکی کبی کتب متداوله‌نك بعضیلرینه‌ده حواشی‌وتعلیقاتی واردر. آثاردن یالکز ابن خلکان ترجمه‌سی مطبوعدر.

زینی زاده حسین افندی

علوم آلیهٔ عربیه‌نك اكثرنده و بتخصیص علم نحوده صاحب اختصاص تام برذات اولوب بروسه‌لیدر . [١١٦٧] تاریخنده [آیدین] ده ارتحال ایلدی . [صو بیجه قپوسی] اسمنده‌كی قبرستانده مدفوندر . طلبهٔ علومك تسهیل تحصیللرینی موجب اولان مطبوع عوامل ، اظهار كافیه معربلری آثارینك مشهورلریدر . زیارت ایتدیكم‌سنك مزارنده یازی یوقدر باش طرفنده‌كی طاشك باشنده خلقه‌وی بردلیك واردر .

سنانه افندی

علماء اعلامدن برذات اولوب [مغله] قراسندن [لینه] قریه‌سندندر . علم حدیثدن مشهور مصابیح شریفی ترجمه ایله‌مشدركه برنسخه‌سی [مغله] كتبخانه‌سنده مطالعه كذارم اولدی . بوترجمه‌نك [١٠٣٠] تاریخنده ختام بولدیغی ومترجمك «٣٠» سنه كلیبولی جوارنده‌كی [بولایر] ده اقامت ایله دیكی ترجمهٔ مذكوره‌ده مصرحدر . ترجمه‌نك نهایتنده‌كی منظومه ابیاتندن بیت آتی درج ایدلدی :

دیار منتشادن دركه لینه خاكیدر خاكم
حسام‌الدین فقیه اوغلو سنان آدم ابوالتقصیر

سکوتی محمد افندی

فضلاء مشایخدن بر ذات اولوب سابق الترجمه « شیخ زولی » افندینك مخدوم فضائلموسومیدر . مواعظه متعلق اولوب بین العلماء « مجالس » تعبیر اولنان اثرلر وادیسنده وفقط محققانه وموشکافانه بر طرزده « بضاعة الواعظین » اسمنده عربی العباره مفصل ومکمل بر اثر یله زمانه قدر موجود اولان « ایساغوجی » شرحلرینك همان کافه سنك محتویاتنی جامع اولمغله برابر علاوات ومباحث لازمه ده درج ایدلمك شرطیله « جامع الشروح » نامنده عربی العباره برده « ایساغوجی » شرحی واردرکه غیر مطبوع اولان هر ایکی اثری ده علوم عالیه وآلیه ده کی اختصاصنه دلیل کافیدر . پدرلرینك ارتحالندن اول طریق حجده وفات ایلدی .

شمس الدین آیدینی

فضلای شعرادن ذوفنون بر ذات اولوب آیدینلی در .

تحصیلنك بدایتی مملکتنده نهایتی ایرانده در . عودتنده فاتح سلطان محمد خان حضرتلرینك مظهر تقدیر و التفاتلری اولدی . سلطان مشار الیهك آرزولریله کبار علماء ایراندن عبدالقادر عجمی ایله مباحثاتده بولونه رق اثبات فضیلت ایلدی . السنۀ ثلثه ده انشاد شعره قادر بر شاعر مقتدر ایدی . مخلصی

تحیفی در .«۹۰۰» تاریخی حدودنده بروسه‌ده ارتحال ایتدی . علم ادواره دائر تألیف قیمتداری اولدیغی ترجمهٔ شقایقده مندرجدر .

صوبجه‌لی محمد افندی

زمرهٔ مؤلفیندن بر ذات اولوب آیدین نواحیسندن صوبجه‌لیدر . ناحیهٔ مذکوره قراسندن «دده» قریه‌سنده مدفوندر «شرح اظهار المسمی بفتح الاسرار» «شرح مقصود» «شرح کفایة المبتدی» کبی آثاری اولدیغی قره‌باش زادهٔ ازمیرینك اثرنده محرردر .

سنك مزارنده محرر عباره بروجه آتیدر :

زیارتدن مراد اولان دعادر
بوکون بکا ایسه یارین سکادر
مرحوم و مغفور شیخ محمد افندی روحنه فاتحه
سنه ۱۱۶۱

صاری ابراهیم افندی

اتی الترجمه (چاقر احمد زاده) مرحومك اك بنام مجازلرندن اولوب (آیدین یکی بازار) ندندر. (اوده‌مش)ده اکمال تحصیلدن صکره (آیدین)ده نشر وافتا ایله امرار حیات جاودانی ایلدی.

(١٣١٢) تاریخنده ایفای حج شریفدن صوکرا (مدنیهٔ منوره‌یه) برقوناق مسافه‌ده واقع (بئر الماشی) نام محلده رحمت رحمانه مقارن اولدی. دوقوز دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولان افاضلدندر. (جلال و امکان کلنبویلرینه) عقائد (عصامنه) تعلیقاتیله تورکجه (استعاره) رساله‌سی واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر.

طواسی علی افندی

علوم عربیه‌نك باخصوص فقه شعبه‌سنده صاحب اختصاص بر ذات اولوب «طواس» قضاسنك مرکزی اولان «یاران کومه» قصبه‌سنه بر ساعت مسافه‌ده واقع «اوزون بونار» قریه‌سندندر. (مجمع النقول عن علماء الفحول) اسمنده برجلد کبیر اوزره مرتب علی العباره منقولاتی محرر تورکجه فتاواسنك برر نسخه‌لری طواس مفتیسی افندی ایله «قلعهٔ طواس» ه منظورم اولدی. «اوزون بونار» ده زیارت ایتدیکم سنك مزارنده یازی یوقدر. انجق فتاواسنك «١١٦١» تاریخنده یازلدیغنه کوره او تاریخ رجالندن اولدیغی اکلاشیلیور.

طاط زاده حسین افندی

علماء اعلامدن بر ذات اولوب قره عثمان زاده‌لر طرفندن «تیره» دن « مغنیسا» یه جلب ایدلمشدر . الی آخر العمر مغنیساده نشر علمله مشغول اولدی . «١٢١٤» تاریخنده ارتحال ایدره‌ك (پاشا مزارلغی) دینلن قبرستانه دفن اولندی. (جلال حاشیه‌سی) (قاضی اوزرینه عم حاشیه‌سی) (مختصر منتهی حاشیه‌سی) (قاضه میر حاشیه‌سی) و سائره کبی آثار علمیه‌سی واردر . حواش مذکوره « مغنیسا » ده (مسلم جامعی) مدرسه‌سی کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی .

عبداه بن یوسف بن محمد بن بخشی الکستلی

علوم عربیه‌نك تخصیص علم لغت شعبه‌سنده صاحب احاطه بر ذات اولوب « آیدین » سنجاغی ملحقاتندن « نازللی » قضاسی قراسندن (کستل) قریه‌سندندر. یازمه برنسخه‌سی سلانیکده ساعتلی جامعشریف کتبخانه‌سنده منظورم اولان (مرقات) اسمنده تورکجه بر جلد کبیر اثر لغویسنده‌کی لغاتدن ١٤ بیکنی صحاح جوهریدن ١٦ بیکنی قاموسدن آلدیغنی مقدمه‌ده ذکر ایله‌یور . آثار مهمهٔ لغویه‌مزدن اولان بو اثرك اهمیتی مستغنئ تعریف و ایضاحدر.

عيشى محمد افندى

برمخزن كنزين علوم اولان بوذات عالى (تيره) ده زيور بخش مهد وجود اولمشدر . مملكتى علماسندن مبادئ فنونى تحصيل ، اصول وفروع معلومه‌يى تكميل ايتديكدن صوكرا معلم عطاء الله افنديدن ملازمتله توفير نصيبهٔ فضيلت ايدرك باينددره حاجى سنان مدرسه‌سنه يكرمى بش اقچه ايله مدرس تعيين قلنمشيدى . بواثناده شهرت علميه‌سى كيتدكجه انتشار ايدييور. مراتب صوريه‌ده دخى ترقى ايليوردى . طقوز يوز طقسان سنه‌سنده قرق اقچه معاشلى برمدسه‌يه طالب اوله‌رق صدراناطولى زكريا افندى حضورنده ادهم زاده شيخى ، قرمانى زاده محمد افنديلرله امتحان اولمشلر ، جمله‌سى ده اثبات لياقت واقتدار ايتمشلردى . فقط صاحب ترجمه برمدت صوكرا بومسلكدن فراغ واختيار عزلتله تعليم علوم وتأليف آثاره سلوك ايلمش ايسه‌ده تأليفات فاضلانه‌سيله كوستر ديكى علو معلومات واحاطه ونشر علوم خصوصنده ابراز ايلديكى خدمت مبروره‌سى من كل الوجوه مكافاتنى ايجاب ايتديرمكله تيره‌ده‌كى ابن ملك مدرسه‌سى بروجه تقاعد كنديلرينه توجيه ايدلدى . ايشته بووجهله تدريس ايله اشتغال وافاضهٔ آب زلال فضل وكمال ايله احياى

ایام ولیال ایدرکن بیك اون التی تاریخنده عالم ابدی یه ارتحال ایتمشلردر . باشلیجه اثار فاضلانه‌لری بروجه آتیدر :

(١) نصف قرآنه قدر تفسیر شریف

(٢) شرح کلستان

(٣) شرح وردستار

(٤) علم معانیدن منقحات مشروحه

(٥) اصول فقهدن برمتن متین

(٦) مختار صحاح طرزنده برلغت

(٧) تلخیص طریقت محمدیه

(٨) تلخیص روضة العلماء

(٩) شرح ملتقی

(١٠) نتایج الاذهان من الکلام برنسخه‌سی (قصبه) کتبخانه‌سنده منظورم اولدی .

(١١) حقایق الاصول برنسخه‌سی (آق حصار) کتبخانه‌سنده منظورم اولدی .

بونلردن بشقه رسائل متنوعه‌سی واثار طبیعت شعریه‌سی واردر . مخدومی (نوشی احمد) افندی ده فضلادن برذات اولوب قصیدهٔ طنطرانیه‌یه نظیره‌سی واردر بوذات عالیدن بشقه علماء عثمانیه ایچنده‌کی ملتقی شارحلرندن بعضیلری :

(١) (٩٦٤) ده وفات ایدن سلیمان بن علی القرمانی

(٢) (١٠٣٤) ده وفات ایدن شیخ خلیل رسولا السینولی الاخچه چایی

(٣) (١٠٣٤) ده وفات ايدن بوستان زاده محمد افندی
(٤) (١٠٤٨) ده وفات ايدن اسماعيل بن سنان سيواسى (درت جلددر)
(٥) (١٠٥٢) ده محمد بن احمدابى السعود الصديقى المناسترى اسمى (منتهى الانهر) در .
(٦) (١٠٥٥) ده وفات (حليج البحار) مؤلفى قصاب زاده محمدالمنيفى
(٧) (١٠٦٨) ده وفات ايدن (عبدالرحيم مرعشى)
(٨) (١٠٨٧) ده وفات ايدن عبدالرحمن خصالى
(٩) (١١٣٥) ده وفات ايدن شيخ (اسماعيل حقى)

خلفاسندن شيخ وحدتى عثمان افندى

(١٠) (١١٦٥) ده وفات ايدن محمدالازميرى
(١١) (١١٧٠ ده وفات ايدن محمد بن يوسف
(١٢) (١١٠٠) ده وفات ايدن داماد عبدالرحمن بن شيخ محمد
)١٣) (١١٠١) ده وفات ايدن شيخ نيازئ مصرى

خلفاسندن مصطفاى عشاقى

(١٤) (١١٨٠) ده وفات ايدن سيد حسن بن على القيصرى
(١٥) (١١١٥) ده وفات ايدن عبدالنافع قريمى
(١٦) (١٠٦٥) ده وفات ايدن موقوفاتى محمد افندى
(١٧) (١١٧٠) ده وفات ايدن يايا باشى امامى محمد افتدى
(١٨) (١١٠٥) ده وفات ايدن ادرنه لى مرتضى افندى

(١٩) (١١٢٧) ده وفات ايدن ديوريكلى عبدالرحمن پاشا
(٢٠) (١٠٩٣) ده وفات ايدن مصطفى بن عمر اسكدارى
(٢١) (١٢٢٧) ده وفات ايدن فيض اه بن ولى الدين الطرسوسى ثم الدبره وى
(٢٢) قوشـاقجى زاده [(١١٥٢) ده وفات ايدن بروسه‌لى قوشاقجى زاده محمد ده‌ده‌نك اوغليدر .]
(٢٣) (١٠١٤) ده وفات ايدن على بن شرف الدين الشهير بظريفى
(٢٤) (١١٢٠) ده وفات ايدن اعرج زاده احمد افندى
(٢٥) (١١٤٠) ابو بكر بن احمد ازميدى
(٢٦) (١٠٦٨) حافظ مصطفى افندى بن محمد

﴿ عبدالكريم آق‌حصارى ﴾

كبار علماء ومشاهير منشياندن بر ذات اولوب علماء مشهوره‌دن « آق حصارى سنان » افنديڭ فرزند ارجمنديدر. تحصيلنى استانبول علماسندن بعدالاكمال « مصره » عزيمتله متخصصين علم قرائتدن (شيخ على مقدسى) دن علم قرائت و مفسر ومحدث مشهور (بدرالدين قرافى) دن علم حديث وتفسير اجازه‌لرينه موفق اوله‌رق عودتنده نشر و تدريسه باشلادى . بعده « حلب ، مصر ، غلطه » مولويتلرنده ايفاى وظائف شرعيه ايلدى . « ١٠٣٨ » تاريخنده درسعادتده ارتحال

ایدرك «ادرنه قپوسی» خارجنده پدری یاننده دفن ایدلدی . (شقایق نعمانیه) ذیلی مقامنده اولمق اوزره تألیفنه خامه‌ران فضیلت اولدیغی عربی‌العباره (وفیاتی) اخیراً ترکجه‌یه ترجمه ایلمشدر . برده یازدیغی مختلف‌المآل مکاتیبندن مرکب دکرلی بر (منشا آتی) واردر .

عالم محمد بن حمزه حاجی امیر زاده

علوم عالیهٔ عربیه‌نك اکثرنده بالخاصه فن جلیل (فقه)ده صاحب یدطولی بر ذات اولوب (آیدین) لیدر . مدت مدیده آیدین مفتیلکنده ایفای وظائف شرعیه ایلدی . تاریخ ارتحالی سنك مزارنده «١٢٠٤» اولمق اوزره منقوشدر. (زینی‌زاده) مرحوم قارشیسنده یول کنارنده مدفوندر. قربنده «آیدین» علماء بنامندن «١٢٥٣» تاریخنده وفات ایدن (سجودی ابراهیم) افندینك قبری مشهوددر . آثاری رسائل طرزنده اولوب قسم اعظمی فقهه عائددر. بعضلرینك اسملری بروجه آتیدر : (رساله فی بیان احکام جمعه) (طلاق ثلاث) (مصرف الزکات) (المسح علی الخفین) (احکام الشهید) (الدود فی الطعام هل یأکل) (القدر المسنون فی اللحیة) (احادیث موضوعه) (تعریف الطلاق) (رسالة الجمعة) (فی مسألة الفیل) در. «٤٨» رساله‌یی حاوی بر مجموعه‌سی ده «مغنیسا» ده

(حاجی حسین اغا) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی. آنی الترجمه خواجه عبدالرحیم افندینك بیوك برادرلری (پالابیق) مرحومك استاد اکرمیدر.

عطاءاه محمد افندی (شیخ الاسلام)

مشایخ اسلامیه‌نك تراجم احوالنی مبین اولان «دوحة المشایخ» ایله متأخرین شعرای عثمانیه‌نك تراجم احوالنی معلن اولان «تذکرهٔ فطین» ده محرر اولدیغی اوزره صاحب ترجمه محمد عطاءاه افندی شیخ الاسلام اسبق اسعد افندی زاده محمد شریف افندی مرحومك صلبندن (۱۱۷۳) تاریخنده کهوارهٔ زیب وجود اولوب (۱۱۸۵) سنه‌سنده طریق فیض رفیق تدریسه داخل و (۱۱۹۷) ده غلطه مولویتنه نائل اولدقدن صکره (۱۲۰٤) ده ادرنه مولویتی پایه‌سنی احراز و (۱۲۰٦) ده مکهٔ مکرمه مولویتنه مظهریتله عزم جانب حجاز ایلیوب بعدالعوده (۱۲۰۸) ده قضای دارالخلافةالعلیة علاوه‌سیله خدمت مستوجب المفخرت قضایه مأمور و (۱۲۱۳) ده آناطولی (۱۹) ده روم ایلی قاضی عسکرلکی پایهٔ معتبره‌لرینه نائلیتله وایه‌دار شادی وحبور بیوریلوب (۲۱) ده لابس لباس فتوی و (۲۲) ده مفارقت وایرتسی کونی ثانیاً جای والای مذکوره مقارنتله کامران بیورلمش (۲۳) ده معزولاً «ببك» ده‌کی ساحلخانه‌سنده

عبادت رب قدیر ایله مشغول ایکن آرپالغی اولان « آیدین کوزلحصاری » کندیسنه جای ومأوی قیلنوب (١٢٣٦) ده عازم دار مأوی اولەرق اسکی یکی جامع شریف خضیرەسنده استادی آتی الترجمه « خواجه منیب » افندی یاننده ودیعهٔ خاك فنا قیلندی . مشارالیه السنهٔ ثلثەده انشاد نثر ونظمه مقتدر بر ذات معارفسمات اولوب تفسیر بیضاوی یه ناتمام ترکی العباره حاشیەسی، برهان قاطعه کاتبانه تقریضی، عقائد وهابیەنك رد وابطالنه دائر قاضی عسکر علی زاده افندینك رسالەسنه شرحی ، منشآتیله مرتب دیوانی اولدیغی کبی فتاوای معروفەدن « بهجة » و « نتیجه » ایله « فیضیه » نك الفاظ و عباراتنی تلخیص وتنقیح و « ملا علی القاری » نك « مناسك حجی » اختصار ایتمشدر.

عبدالله نیرەوی

علوم عربیەده اکتساب رسوخ ایلەین علمادن اولوب « نیره » لیدر . فرائضدن (سراجیه) یه (فوائدسراجیه) نامیله مکمل بر شرحی (وعملوا الصالحات) آیة کریمەسندەکی صالحات کلمەسنك مفعول مطلق اولدیغنه قائل اولەرق صرف ، نحو، وضع کلام ، حکمة ، الهی ، معانی ، اصول علملرینه تطبیقاً شرحنه دائر رساله‌سیله (رسالة فی کرامة بنی آدم) (رساله فی قوله تعالی

المال والبنون زينة الحيوة الدنيا) (رساله فى الاختلافات فى العقل) (رساله فى كلمة دون) (رساله فى حديث احب الكلام الى اه سبحان اهوالحمداه) (رساله فى لااله الااه) (رساله فى حديث اخرمايخرج من قلوب الصديقين حب الجاه) (رساله فى الخضر والالياس) (رساله فى العلم) (رساله فى قوله تعالى انا نزلنا) اسملرنده رسالهلرى واردر . لسان تصوفهده واقف اولدقلرى اثولرندن استدلال اولنمقدهدر. بو ولايت مشاهير علماسندن اودهمشلى (چاقر احمد زاده) بدايةً صاحب ترجهدن تعلم ايلمشدر . ١٢٤٩ تاريخنده « تيره » ده ارتحال ايلهدى. استاسيوندن حكومته كلن يول اوزرندهكى اوفاق قبرستانده مدفوندر. سنك مزارنده عبارهٔ آتيه محكوكدر : « مصنيفندن تيرهوى السيدى عبداه زهدى روح شريفلرينه فاتحه اهدا اولنه سنه ١٢٤٩ ».

« ١٢٥٥ »ده وفات ايدن مخدومى احمد افنديدى ده يانده مدفوندر.

عبدالرحيم افندى « خواجه »

پاى تخت خلافت اسلاميه مشاهير علماسندن « پالا بيق » شهرتيله بنام « مغله » نواحيسندن اولهلى محمد افندى مرحومك برادر فضيلتمنديدر . اكمال تحصيل واعطاى اجازهيه موفقيتدن صوكره بر مدت سراى همايون معلملكنده بولندى . بعده

« فاتح » مدارسنده عزلتگزین اولەرق تألیف و عبادتله امرار حیات ایلدی . (١٢٥٢) تاریخنده ارتحال ایدرەك ادرنه قپوسی خارجنده فقهادن « ابراهیم حلبی » مرحومك یاننه دفن ایدلدی. علامه « علی قوشجی » نك علوم عربیەنك همان هر شعبەسندن باحث اولان « عقودالزواهر » ینه مکمل ومطبوع بر شرحیله بعض کتب متداولەیه تعلیقاتی واردر . مخدوم فضائلموسومی اسبق منجم باشی « عثمان صائب » افندیده ارباب معارفدن بر ذاتدر . (١٢٥٢) تاریخنده باصلمش « احکام الامراض » اسمنده ترکجه بر اثر طبیسی واردر .

علی عالی افندی « بورغاجی زاده »

علماء مشهورەدن بر ذات الوب « دکزلی » دندر (شرح عروض اندلسی) ایله (شرح شاهدی) کبی آثاری اولدیغی دکزلیده تحقیق ایدلدی .

وفاتی سنك مزارنده محرر شو:
بیك ایکیوز اللی اوچده رحلتی
فاتحه هم سورۀ اخلاص بخوان

تاریخندەدر . آتی الترجمه یایا کویلی حاجی احمد افندی باشلیجه مجازلرندندر .

(دکزلی) نك بر اسمی ده (لاذقیه) اولدیغی سیاح مشهور (ابن بطوطه) نك (تحفة النظار فی غرائب الامصار وعجائب

الانظار) اسمنده‌کی سیاحتنامه‌سنك برنجی جلدینك ایکیوز
اون یدنجی صحیفه‌سنده وترجمهٔ شقایق‌ده مرکز افندی بحثنده
مصرحدر اساساً لاذقیه‌نك اسمی‌ده دکزلی یه برساعت مسافه‌ده
الیوم خرابهٔ جسیمه‌سی مشهود اولان قدیم (لأودیقیا)
شهرندن آلنمه‌در .

عثمان عبدالمنان افندی

علما ومشایخ نقشبندیه‌دن بر ذات اولوب (صندوقلی)
قضاسنك (شیخلو - چیوریل) ناحیه‌سندندر . علوم رسمیه‌یی
پدرندن تحصیل ایدرك درسعادته عزیمتله سیوری حصاری
عثمان افندیدن انابت واخذ اجازته موفق اولدی . بو آرالق
« دکزلی » یه عودتله مقدما « دکزلی » ده اختیار اقامت
و (١٢٧٢) تاریخنده دارعقبایه رحلت ایده‌رك (دره تکیه)
نام محله دفن ایدیلن خلفای نقشبندیه‌دن (شیروانی حاجی احمد)
مرحومك کریمه‌سنی تزوجله مقامنه قائم اوله‌رق تدریس و ارشاده
باشلادی .

١٣٠١ تاریخنده ارتحال ایده‌رك قائن پدری یاننه دفن
ایدلدی . (شرح علی قصیدة المعشرات للشیخ الاکبر)المسمی
(بمأوی الرغائب فی مجدالنصائح) (ترجمهٔ مفتاح المعیة فی طریقة
النقشبندیه) (خلاصة المنطق فی شرح تهذیب المنطق) اسملرنده‌کی

مطبوع و (ايها الاخوان) (مجلس عيدين) (رسالهٔ نطقيه) اسملرنده غيرمطبوع آثاری واردر.

غواص افندی

علوم عربيه‌ده اكتساب رسوخ ايلين فضلادن اولوب (سوكه) ليدر . بعض مرویاته كوره مخلصلری (خواص) در. اظهار شارحی (اطه‌لی) مرحومك استادی اولديغی جملهٔ زياواتدندر . (سوكه) ده مدفون اولوب سنك مزارنده يازيدن اثر يوقدر آثارندن علم فقهدن (ملتقی) و علم نحودن (كافيه شرحی) اولديغی مرويدر .

قره بالی

علوم عربيه متخصصلرندن برذات اولوب «آيدين» ليدر. درسعادته كيدرك (خطيب زاده) و (سنان پاشا) كبی افاضلدن تكميل تحصيل ايلدی (٩٢٥) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (زيرك) جوارنده (خيرالدين پاشا) حمامی قربنده بنا ايتديكی مسجد خضيره‌سنه دفن ايدلدی. فنون مختلفه‌دن باحث اولوب بين العلما (قره‌سيدی) سؤاللری نامیله معروف اسالهٔ مختلفه‌يه اجوبهٔ مفصله تحرير ايتدی.

فوش آطه‌لی شیخ مصطفی بن حمزه

علوم آلیه متخصصلرندن اولوب « قوش اطه » سندندر. بین العلما معروفیتنه بادی اولان (برکوی محمد افندی) مرحومك (اظهار) ینه « ١٠٨٥ » تاریخنده یازدیغی (نتایج الافکار) اسمنده‌کی شرحیدرکه مولداً (طربزونی) موطناً آماسی اولان مصطفی افندی طرفندن (منافع الاخیار) اسمیله ومولداً « آخسخه‌وی » موطناً استانبولی مصطفی بن دده طرفندن‌ده (غایة الانظار) اسمیله تحشیه و طبع ایدلمشدر . برکوی مرحومك (امتحان الاذکیا) سنی‌ده تحشیه ایلمشدر . « قوش آطه » سنده مدفوندر. سنك مزارنده یازی یوقدر.

فوش اطه‌لی شیخ احمد افندی

سابق الترجمه اطه‌لینك مقتدر تلمیذلرندن اولوب (قوش اطه) لیدر . شدت ذکاسندن ناشی (کسکین) لقبیله بنام ایدی . (برکوی محمد افندی) مرحومك علم صرفدن (کفایة المبتدی) سنی علم نحودن (عوامل) نی شرح ایلمشدرکه هر ایکیسی‌ده مطبوعدر . علم حدیثدن‌ده براثری اولدیغی مرویدر. قوش اطه‌سنده (پاشا چشمه‌سی) دینیلن محلده مدفوندر .

قره تپه لی

علوم آلیه‌ده کسب اختصاص ایدن علمادن اولوب (ابن قره تپه‌لی) شهرتیله بنامدر . (آیدین) قراسندن (قره‌تپه) قریه‌سندندر. اسمی (حسن بن مصطفی) اولوب اکمال تحصیلدن صوکرا برمدت مفتیلکده ایفای وظائف شرعیه ایده‌رك بعده (اطنه) یه هجرت مؤخراً مسقط رأسنه عودت ایله‌یوب(١١٩١) تاریخنده رحلت ایتـدی . (قره‌تپه) ده مـدفوندر مـولانا (محمودانطاقی نك بین‌العلما متداول اولان (استعاره)رساله‌سنه واقفانه برشرحیله برده‌ایریجه تعلیقاتی واردرکه هرایکیسـیده مطبوعدر . بونلردن باشقه فنون سـائره‌دن باحث غـیر مطبوع آثاری‌ده اولدیغی موثوقاً مروی‌در . تفسیر قاضی نك برقسمنه حاشیه‌سی واردر . محمد حلمی اطه پازاری نك حاشیه‌سنده برمدت اطنه‌ده توطن ایله‌دیکی مذکوردر .

قبرلی حسن زاده حاجی مصطفی حمدی افندی

مظنهٔ کرام و فضلای بنامدن برذات اولوب (اوده‌مش)ایدر. « قونیه » مفتیسی اولان افاضل نقشیه‌دن (عبدالاحد) افندیدن « ٢١٦٤ » تاریخنده علوم رسمیه‌وسلوك نقشبندیه اجازه‌نامه‌لریله مشرف اولدقدن صوکرا « ازمیر » ده اختیـار اقامت و افادهٔ

علمیه‌لریله طالبین علم و عرفانی نائل فیض و فضیلت ایله‌یوب «١٣٠٨» تاریخنده داربقایه رحلت ایتدیلر. «کمر» قبرستاننده دفین خاك مغفرتدر. مرحوم مشارالیهك حافظه‌لریله احاطۀ علمیه‌لری تسلیم کردۀ خواص وعوام اولدیغی کبی اتقا و مجاهده‌لری‌ده مسلّم انام ایدی. بعض آیات کریمه‌نك محاکمه‌لی بر صورتده تفسیرلرینی مبین اولوب (تعبیرات قرآنیه) اسمیله مسمی مطالعه‌گذارم اولان غیرمطبوع رساله‌لری علم و فضللرینك شاهدیدر.

بوذاتك یاننده «ازمیر» جه مظنه‌دن بولونان بروجه‌اسامی ذوات مدفوندرلر:

«١٢٠٥» ده وفات ایدن شیخ زکریای قریمی

«١٢٣٩» ده « « (اخوین شهرتیله) بنام شیخ ابراهیم ازمیری.

«١٢٤٥» ده وفات ایدن ناطور زاده شیخ احمد افندی.

«١٢٦٥» ده « « زغره‌وی احمد فائح افندی.

«١١٥٠» تاریخنده محرر نسخه‌سی «الاشهر» ده (شیخ سنان) کتبخانه‌سنده منظورم اولان (تذکرة الابواب) اسمنده‌کی «بناء» شارحی (حسن بن محمد بن حسن) افندیده اوده‌میشدن یتیشن علمادندر.

محمد محی الدین کافیه‌جی « کافیجی »

ابوعبداله محمد بن سلیمان بن سعد بن مسعود

﴿ رومی حنفی ﴾

متبحرین فضلادن بریکانهٔ علم وکمال اولوب (٧٨٨) تاریخنده « برغمه » ده مهد آرای شهود اولمشدر . تفسیر ، حدیث ، فقه ، اصول ، منطق ، نحو ، هیأت وعلوم سائره‌ده ید طولی صاحبی اولدیغنه یازدیغی آثار مدققانه شاهد عادلدر . سیوطی کبی بر علامهٔ روزکارك استاد فضائلمندی اولدیغی سویلك وصف کمالنه دائر بشقه سوز ایرادینه حاجت براقماز .

مولانا سیوطی (طبقاةالنحاة) نده اون درت سنه صاحب ترجمه‌نك مجالس علمنه دوام ایلدیکنی و هر دفعه‌سنده هیچ ایشتمه‌مش اولدیغی دقایق وغوامض علمیه استماعی صورتیله پك زیاده استفاده واستفاضه ایتدیکنی یازییور . حتی بر مصاحبت علمیه اثناسنده سیوطی‌یه (زید قائم) ترکیبنك اعرابنی سؤال ایدر . مولانای مشارالیه علم نحوده مبتدیلرك بیله کمال سهولتله حل ایده‌بیله‌جکلری بویله بر سوألك ایرادینی ، عادتا مقصد استخفافه حمل ایتمك ایسته‌یه‌رك تأثر وانفعالنی کتم ایلیه‌مز . او فاضل حقائقبین ایسه بو تأثره انتقال ایله بو جمله‌ده یوزاون

اوچ مبحث اولدیغنی درمیان ایدنجه سیوطی بیان حیرتله بو
مباحث غامضه‌یی ایشتمدکجه مجالس علمکزدن قالقمق احتمالی
یوقدر جوابیله ایضاحات نیازنده بولنور . صاحب ترجمه‌ده بوکا
دائر یازمش اولدیغی رساله‌سنی ایراد ایدرك سیوطی مرحوم
کاملاً استنساخ ایلمشدر . مبادئ علومی مملکتنده بعدالتحصیل
تزیید کمالات ، توفیر معلومات ایچون طریق سیاحتی اختیار ایله
آناطولی ، ایران ، آسیای وسطانی دور ایلیوب بر چوق اعلام
علما و افاخم فضلا ایله ملاقات ایتمشدر . ازجمله مولانا شمس الدین
فناری ، مولانا ابن ملك ، مولانا برهان الدین حیدر ، مولانا
واجد ، حافظ الدین ابن بزازی ایله کوروشه‌رك مصاحبات
علمیه‌لرندن حصه‌دار فوائد اولمشدر . ملوك مصریه‌دن اشرف
برسبای [٣] زماننده مصر قاهره‌یه کیدره‌ك فضلای مملکته
مصاحبات و مباحثات علمیه‌یه کیرشمش وجمله‌سی قدرت علمیه‌سنی
شهرت شایعه‌سنه فائق بولدقلرینی اعتراف و پرستشکاران علوم
تدریسات فاضلانه‌سندن استفاده‌یه شتاب ایتدیلر . ذکر اولنان
اشرف برسبای مولانای مشارالیهه فوق العاده اعزاز و اکرام
ایتمش و مشیخت شیخونیه‌یی توجیه ایلمشدر . صاحب ترجمه
علوم متنوعه‌یه دائر بر چوق آثار یازمش ایسه‌ده قسم اعظمنی
عندالایجاب رسائل مختصره صورتنده تحریر ایتمش و ضبط
و محافظه‌لرینه تقید ایلامشدر . حتی سیوطی طبقات نحاتنه درج

[٣] بارس بك

ایتمك اوزره کندیسندن اسامیٔ مؤلفه‌سنی ایسته‌مش ایسه‌ده آثارینك اسامیسنی اونوتمش اولدیغی، تعدادینه مقتدر اوله‌میه‌جغی جوابنی آلمشدر. عزیز مشارالیهك عرفای صوفیه واصحاب صدق وصلاحه محبتی، ارباب جهل وضلاله نفرتی وار ایدی. اکثر اطواری لاقیدانه اولوب دنیایه میل والتفاتی یوق ایدی. سکز یوز یتمش طقوز سنه‌سی شهر جماذی الاولیسنك دردنجی کیجه‌سی تارك حیات مستعار و عازم دارالقرار اولمشدر. رحمه‌الله

عصری فضلاسندن شهاب‌الدین منصور :

بکت علی الشیخ محی الدین کافیه‌جی

عیوننا بدموع من دم المهیج

مطلعنی حاوی مرثیه‌سیله تأثرات عمومیه‌یی تصویر ایتمکه چالشمشلردر. مشارالیهك کافیه‌جی شهرتیله اشتهاری ابن حاجب مرحومك فن نحودن (کافیه) نام اثر دقیقنی پك چوق دفعه تدریس ایلمسی سبب اولدیغنی امام سیوطی مرحوم (لب اللباب فی تحریر الانساب) نده بیان ایلمشدر.

مؤلفات فاضلانه‌لری، پك متنوع اولوب بعضیلری شونلردر :

(١) التیسیر فی علم التفسیر

(٢) انوارالسعادة فی شرح الکلمة الشهادة

(٣) تشریح مسألة الاستثنا

(٤) الاشراق فی مراتب الطباق

(٥) شرح قواعد الاعراب
(٦) سيف القضاة على البغاة
(٧) شرح الاسماء الحسنى
(٨) مختصر فى علم الحديث
(٩) شرح العقائد العضديه [٣٠]
(١٠) الفرح و السرور فى بيان المذاهب
(١١) نزهة الارواح و غبطة الاشباح فى التصوف
(١٢) وجيز النظام فى اظهار مواردالاحكام
(١٣) شرح تهذيب المنطق و الكلام
(١٤) منبع الدرر فى علم الاثر
(١٥) منازل الارواح
(١٦) عقد الفرائد
(١٧) المختصر المفيد فى علم التاريخ
(١٨) حل الاشكال فى مباحث الاشكال فى الهندسه
(١٩) تفسير الايات المتشابهات
(٢٠) نزهةالاخوان فى تفسير قوله تعالى «يالوطانارس ربك ...»
(٢١) نزهة المعرب فى المشرق والمغرب
(٢٢) زيد قائم، جملهسنه دائر يوزاون اوچ بحثى حاوى رساله

[٣٠] علامه جلال الدين دوانى ايله علماء عثمانيهدن (١١٦٠) تاريخنده وفات ايدن سيد مصطفاى آنقرهوى (١١٣٤) ده وفات ايدن شهرى سليمان فاضل طرفلرندن دخى شرح اولنمشدر.

(٢٣) ترغيب فى كشف رموز التهذيب
(٢٤) معراج الطبقات ورفع الدرجات لاهل الفهم والثقات
(٢٥) قبلة الارواح
(٢٦) الكافى الشافى
(٢٧) النزهة فى روضة الروح و النفس
(٢٨) قرار الوجد فى شرح الحمد
(٢٩) سيف الحمد و النصرة
(٣٠) حسن الختام للمرام
(٣١) انس الانيس فى معرفة شان النفس النفيس
(٣٢) رسالة مستقله بعلم النفيس و وجوه القراآت
(٣٣) الهداية البيان الخلق و التكوين
(٣٤) زين الفرح بميلا دالنبي سيدالانام
(٣٥) نيل المرام
(٣٦) كشف النقاب للاصحاب و الاحباب
(٣٧) الكافى فى بيان الصف المستطيل جداً
(٣٨) رمزالخطاب برشح العباب

كستلى مصلح الدين

اكابرعلماء عثمانيه‌دن بحاث ، فاضل برذات‌اولوب (آيدين) سنجاغى مضافاتندن (نازللى) قضاسى قراسندن (كستل)

دندر . بدایت تحصیلی (آیدین) نهایتی (بروسه) ده مولانا (خضر بك) مرحومـدندر . اکمال تحصیلدن صوکرا میر مشارالیهه دانشمند اولدی . بووسیله ایله بکلك معیدلری اولان خیالی وخواجه‌زاده ایله برلشه‌رك مصاحبهٔ علمیه‌یه قویولدی . بعده (مودورنی) و (دیمه‌توقه) مدرسلکلرینه دها صوکره (فاتح) طرفندن بنا اولنان مدارس ثمانیه‌دن برینك مدرسلکنه تعیین اولندی . بوندن صوکرا درسعادتده ترقی وتفیض ایده‌رك قاضی‌عسکرلکله بکام اولدی . (٩٠١) تاریخنده ارتحال ایلیوب حضرت خالد قربنده‌کی (میت قویوسی) دنیلان محله دفن ایدلدی . (شرح عقائده حاشیه‌سی) (جهت قبله‌یه متعلق رساله‌سی) (مواقفك یدی ماده‌سنه تعلیقاتی) (حاشیهٔ عضده حاشیه‌سی) (صدرالشریعه‌نك مقدمات اربعه‌سنه حاشیه‌سی) واردر . قاضی عسکرلك رتبهٔ علمیه‌سنك روم ایلی واناطولی کبی ایکی اولمسی زماننده واقع اولمشدر .

کلنبوی اسماعیل افندی

« آیدین » ولایتك « صاروخان » سنجاغی ملحقاتندن « قرق اغاج » قضاسی نواحیسندن « کلنبه » ناحیه‌سندن اولمسندن ناشی « کلنبه‌وی » شهرتیله شهرتشعار اولان محقق ذوفنون (اسماعیل افندی) مرحوم حقنده « قاموس الاعلام » ده

مندرج شو: [كلنبوى متأخرين علماء عثمانيه‌دن اولوب كلنبه‌ليدر. علم آدابده مؤلفك اسميله معروف كوزل برمتنى واردر. ترجمهٔ حالنه دسترس اولنه‌مدى.]

عباره فاضل مشاراليهك بالوجوه بيلنمسى لازم كلن ترجمهٔ حالنه كافى اولماديغى آشكار اولديغندن بو بابده‌كى مقصدى تأمينه كافى اولوب زمانمزده منتشر « اسلاف » اسمنده‌كى اثر قيمتداراله منتشر ترجمهٔ حالى عيناً درج وايراد وياالكز « تساليا » قطعه‌سنده‌كى « يكيشهر » ده سنك مزارنده محرر اولان شو : « سابقاً يكيشهر قاضيسى افضل المتأخرين عمدة المصنفين مرحوم ومغفورله كلنبوى اسماعيل افندى روحيچون فاتحه » عباره‌ايله اسامئ مؤلفاتنه دائر تتبعات ناچيزانه‌م نتيجه‌سى اوله‌رق دسترس اوله‌بيلديكم آثارى علاوه ايدلدى.

ولادتى « ١١٤٣ » تاريخنده‌در. آبا و اجدادى (كلنبه) قصبه‌سنده مفتى و مدرس اوله‌رق نشر علوم ايده‌كلمشلر ايكن پدرى محمود افنديك وفاتنده كنديسى مانند دريكتا آغوش مادرده يتيم قالمقله تحصيل علومه مبادرت ايده‌ميوب بركون اقرانيله سوقاقده جوز اوينار كن پدرينك اصدقاسندن برى كوردكده « حيف ، سن كه آبا واجدادك فضل وكمالات ايله موصوف ايكن سن بويله سوقاقلرده خائب وخاسر لهو و لعب ايله مشغول اوله‌سين » ديمه‌سندن كنديسنه زياده عار لاحق اوله‌رق همان لعب طفوليتى ترك ايله تحصيل علومه حصر

همت و بعده استانبوله کله‌رك یاسنجی افندی و ایاقلی کتبخانه کبی نیجه فضلادن تعلم ایله اتمام کمالات انسانیه‌یه بذل مقدرت ایدوب (١١٧٧) تاریخنده مدرس اولمشدر . ایام حیاتنی تحصیل علومه حصر ایدوب حتی کامل ومکمل اولدقدن صوکرا آیاقلی کتبخانه‌نك خانه‌سنده یالکزجه اوله‌رق مذاکره‌ومباحثه طرزنده محققانه ومدققانه (مطول) اوقومغه مبادرتله نصفنه قدر کلمشلر ایسه‌ده اتمام اولنه‌مامشدر . اسماعیل افندی منطقدن (برهان) نامنده‌کی رساله‌ٔ مشهوره‌سنی تألیف ایله خواجهٔ مشارالیهه عرض ایلدکده « پك اعلا ! انجق مطولی اتمام ایتمش اوله‌ایدك دها کوزل اولوردی » دیدیکی وشاکردانی ایچنده اسماعیل افندینك تفرد وامتیازینی اعتراف ایتمکله براسلاف مؤلفینك آثارینی تعلم وتفطن لازمه‌سنی ترك ایله تألیف کتب ورسائل سوداسنه دوشدیکی ایچین اعتراض ایلدیکی مرویدر. کرچه خواجه‌سنك شهرت وشانی کندی حیثیتنی باصدیروب وفاتی دخی خواجه‌سندن مقدم اولمغله ـ خواجه‌سندن صوکره‌یه قالوب‌ده ـ عصرنده تفرد ایده‌مه‌مش ایسه‌ده تألیفات کثیره ایله قدرینی اعلان و درجهٔ فضل و کمالنی بیان ایتمکله نظر اخلافده صیت وشهرتجه خواجه‌سنه غالب اولمشدر . معهذا خواجه‌سی برحیات ایکن دخی فنون شتاده کسب و شهرت و امتیاز ایدوب حتی اوعصرده برفرانسز مهندسی « لغارتمه » جدولنی استانبوله کتیروب باب عالی‌یه بالتقدیم بوفنی استانبولده بیلیر کیمسه

اولمامق صورتنی اشعار ایتدیکنه مبنی اسماعیل افندینك خانه‌سنه کوندرکده مهندس کرك خواجه افندینك، کرك خانه‌سنك پریشانلغنه نظراً هیچ یرینه قویه‌رق « فلان وقته قدر جوابنی ایسترم » دییه دعوت و ایام موعوده‌نك انقضاسنده تکرار خواجه افندینك خانه‌سنه عزیمت ایلدیکنده اسماعیل افندی جواب یرینه لغارتمه رساله‌سنی بالاعطا حسن مقابله ایلمشدر. رسالهٔ مذکوره ترکجه سلیس و مفید اوله‌رق یازلمش بر اثر اولوب لغارتمه جداولنك کیفیت و انشا وایجادی ایله طرق اعمالی حقنده ایکی مقاله‌یی حاویدر. لغارتمه جداولی اوروپاده علوم ریاضیه پك زیاده ایلرولدکدن صوکره یقین وقتلرده بولنمش برفن اولوب اودورده ایسه کتب حکمت افرنجیه هنوز استانبولده شایع ومنتشر اولمامش اولدیغندن حکمتجه اوروپاده حصوله کلن ترقیاته اسماعیل افندی بالطبع واقف دکل ایکن ریاضیات قدیمه‌یه تطبیقاً بویله برفن نوظهورك اساس وضعنه وکیفیت استعمالنه دائر درحال بر رساله تألیفنه اقتدار کوسترمسندن فرانسه‌لی مهندس متحیر اوله‌رق باب عالی یه کلدیکنده اسماعیل افندینك زکاوت ومهارتنی ثناده اطرا ایتمش وحتی « شو آدم اوروپاده اولسه آغرلغنجه التون دکردی ! » دیمش اولدیغی وبعده اسماعیل افندینك تصویرینی آلمق ایسته‌دیکنده مشارالیه باب عالی‌ده رئیس الکتاب راشد افندینك اوطه‌سنه جلب اولنمغله برتقریب رسمی آلنمش وفقط خواجه افندینك صبرتنده‌کی

نافه کورکی ثقیل کورولەرك رسمنه اووقت رجال دولتك طرز محتشمانه اوزره کیدیکی سمور کورك کیدیرلمشدر . حتی خواجه افندینك کندی رسمنی کوردکده « الحمداه کندیمی سامور کورك ایچنده کوردم » دیدیکی مرویدر. اسماعیل افندینك سالف الذکر لغارتمه سندن باشقه لسان ترکی اوزره بر کتابی دها اولوب کسوراتی وسائر اعمال مهمهٔ حسابیه ومسائل جبریه یی حاوی مفصل ومفید براثر جمیل اولوب کتاب مذکور کندیسنك ریاضیاتده ید طولاسی اولدیغنه دلیلدر . عربی اولەرق محققانه تألیف ایلدیکی کتب ورسائل عدیده سی هرکسك معلومی اولدیغندن بیانه حاجت کورلمز . اسماعیل افندینك بویله هرفنده ید طولاسی اولدیغی حالده عمری مضایقه اوزره کچوب فقط مکتب بحریه کشاد اولندقده شهری آلتمش غروش [۱] معاش ایله مکتبه ریاضیات خواجه سی تعیین بیورلمش اولمغله برمقدار نفسی کنیشله مشیدی . اوائل دور سلیم خانیده کاغدخانه ده اجرا اولنان برمعاینه رسمنده بعض صنایع اجراسندن صوکرا برقاچ دفعه خمبره آتلدقده نشانکاهه اصابت ایتمه نجه سلطان سلیم خان حضرتلرینك جانلری صیقلمغله بعض قرنانك عرض واخطاریله اسماعیل افندی حضور همایونه جلب اولنوب نشانکاهنه اصابت قضیه سنك نتیجه بخش مرام اولمسی خصوصی اراده بیورلدقده خواجه افندی درحال هندسه اوزره خمبره نك

[۱] شووقتك رایج اقچه سی حسابیله آلتی یوز غروشدن زیاده ایدر .

شکل اقامت واستقامتنی دوزلتمکله اوچ دفعه آتیلوب هر دفعه سنده اصابت هدف مقصد ایلدیکندن سلطان سلیم خان حضرتلری غایت محظوظ اوله رق خواجه افندی یه یومیه درت قیه پرنج تعیین بیورمشدر. شو تعلیم کیفیتنك وقوعی اوزرینه اسماعیل افندی توجه شاهانه یه مظهر اولمش ایسه ده [١٢٠٤] تاریخنده یکیشهر فنار مولویتیله بلدهٔ مذکوره یه کیتدیکنده برسنه صوکرا [١٢٠٥] ده اوراده وفات ایله مشدر.

اسماعیل افندی بحریه مکتبنه خواجه تعیین اولندیغنی ایشیدن مشاهیردن یالابیق افندی رئیس افندی یه کیدوب « اسماعیل افندینك فضل و کمالی مسلمدر. انجق بوفنلرده بنم اکا تفوقم واردر. بن وارکن بشقه سنك ریاضیات خواجه سی تعیین اولنمسی نصل اوله بیلیر ؟ » دیدکده رئیس افندی « اولا ایکیکزی امتحان ایده جك برمميز بولنمدیغندن سزی امتحان ایده‌لم. ثانیاً اسماعیل افندی قدمادن وکثیر العیال اولمغله انجق مدار تعیش اولمق اوزره تعیین ایدلدی. » جوابنی ویرمش و بونك اوزرینه خواجه افندی « مکرکه بویله جواب ویریله ! » دیوب عودت ایتمشدر.

[مشارالیه اسماعیل افندینك ترجمهٔ حالی «خزینهٔ فنون» ده نشر اولندقدن صکره « رسملی غزته » ده برافاده کورلدیکندن افادهٔ مذکوره درج ایدلدی.]

مشار الیهك ترجمهٔ حالنی حاوی اولوب تاریخ جودتك

دردنجی جلدندن بالاقتباس اسلافمز میانه‌درج ایدیلن شو مقاله‌نك
« خزینهٔ فنون » ده نشر اولنمه‌سنی متعاقب اخوانمزدن ریاضیٔ
شهیر عزتلو صالح ذکی بك افندی طرفندن « رسملی غزته » یه
بر مقاله یازمشلردر مقالهٔ مذکوره لغارتمه کاشفنك کلنبوی اسماعیل
افندی اولدیغنه دائر موجود اولان ظنك بطلاننی مثبت و بعض معلومات
زائده‌یی حاوی بولنمش اولدیغندن بروجه آتی ذیل ایدلدی :
فقرات مسروده مألنه نظراً کلنبوی مرحومك « لوغارتمه »یی
ریاضیات قدیمه‌یه تطبیقاً کشف ایلدیکی « لوغارتمه » کتابنـده
بوکا دائر بر صراحت کوروله‌مامکده‌در . مرحومك جملهٔ
مؤلفاتندن اولان واعمال حسابیه ایله مسائل جبریه‌یی جامع بولنان
« حساب کسورات » نامنده‌کی دیکر بر کتابك مقصد اولنده لوغارتمه
حقنده : « لکن متأخرینك عهد قریبده اشبو اجناسی مرتبه احکامنه
مبنی اعداد صحاح ایچنده مثلا اون عددینی برشی (برنجی قوت)
فرض ایدوب مقتضاسنجه مالی (ایکنجی قوتی) اولان یوز عددی
وکعبی (اوچنجی قوتی) اولان بیـك عـددی و مالی (دردنجی
قوتی) اون بیك عددی و سـائر مراتب متصاعده‌سـنی اعداد
صحاح ایچندن تعیین و تحریر اسملرینی برر جانبلرینه مرفوع منه
اولمق اوزره ترقـیم ایلدکلرندن صوکرا عدد مرتبه‌سیله (ش)
مرتبه‌سی و شیله مال وسائر مراتب متصاعدهٔ متوالیه‌دن هر ایکی
مرتبه بینلرنده اولان اعداد صحاحك اول اسوس معینه‌دن اولان
حصه‌لرین رسـالهٔ مستقله‌مزده تفصیل و بیان اولندیغی اوزره

ثلثهٔ متناسبه قاعده‌سیله استخراج ایدوب ایکی عدددن اون بیك یاخود یوز بیك عدده‌قدر جمع اعداد صحاحك اسوس مستخرجه‌سنی مرفوع ودرجات سادسه‌یه قدر کسور ایله کندی جدوللرینه ترقیم اول اسوسه « انساب » تسمیه‌سیله اختراع ایلدکلری انساب جدولی دیمکله مشهور جدول اجناس مذکوره‌نك ضرب وتقسیم و ترفیع وتجذیر و سائر اضلاع باقیه استخراجی بابلرنده اولان جمع خواصنی جدول مرقوم جمیع اعداد اعتباریله مشتمل اولمغله ... » عباره‌سنی محرر بولنمشدر. بوحالده کانبوی مرحومك متأخریندن غرض عجبا اوروپا ریاضیونمیدر؟ واقعاً «لوغارتمه» نك کشفی ویا دها دوغریسی اختراعی شرفی اسقوچیا بارونلرندن ومشاهیر ریاضیوندن (ژاق ناپیه‌ر) ویا (نپه‌ر) ه عائد اولدیغی ومومی‌الیهك بوکا دائر اولان ایلك اثری ده (١٦١٤) سنهٔ میلادیه ویا (١٠٢٣) سنهٔ هجریه‌سنده موقع انتشاره وضع ایدلدیکی مثبت ایسه‌ده لوغارتمه‌نك اوزمانه قدر ممالك شاهانه‌یه صورت دخولی مجهول بولنمه‌سنه مبنی بو جهتك تحریسنه لزوم کورولمش و بو بابده بروجه آتی معلوماته دسترس اولنمشدر.

جنتمکان احمد خان ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده و (١١٣٢) سنه‌سی اواخرنده فرانسه دولتی نزدینه سفارتله کوندریلن « یکرمی سکز چلبی » دیمکله معروف محمد افندینك سفارتنامه‌سنده‌ده محرر اولدیغی اوزره مشارالیه محمدافندی پارس

رصدخانه‌سنی تماشا ایلدیکی و تلسقوب ایله رصدات اجرا ایتدیکی صره‌ده رصدخانهٔ مذکور مدیری بولنان (ژان قاسینی) ایله‌میانه‌لرنده علم هیئته و ممالك شاهانه‌ده مستعمل زیجلره دائر بحث آچیلمش و بومناسبتله راصد (قاسینی) متوفی پدری مشهور (قاسینی) نك تألیفاتندن اولوب هنوز طبع ایدلمه‌مش اولان زیجندن بر نسخهٔ محرره‌سنی هدیه [illegible] اوزره محمد افندی یه ویرمش اولدیغی جنتمکان سلطان [illegible] اول عصرنده درسعادتده وندیك سفارتی نزدنده بولنان راهب ([illegible]) نك « ادبیات ترکیه » نامیله [١٢٠٣] تاریخ هجریسنده نشر ایتمش اولدیغی براثرده منظور عاجزی اولمش ایدی .

اخیراً فرانسه‌دن بوصورتله یکرمی سکز چلبی محمدافندی واسطه‌سیله ممالك شاهانه‌یه کیرمش اولان زیج جدیدك اوآنه قدر ممالك اسلامیه‌ده وازجمله درسعادتده موجود زیجلرجه نه کبی برتأثیر حاصل ایلدیکی عاجزانه تحری ایلدیکی صره‌ده شیخ الاسلام اسبق مرحوم عاشر، افندی کتبخانه‌سنك حفیدافندی قسمنده (١٧٨٠) نومرو [illegible]

(تحفهٔ بهیج رصینی [illegible] ترجمهٔ زیج [illegible]

محرره‌یه تصادف اولنمشدرکه بوکتا[illegible]

اولدیغی اوزره اون ایکنجی قرن [illegible]

بولنان راصد شهیر (قاسینی [illegible] یمندر.

سماعیل افندی،

(تابل آسترونوميك)ك صورت مترجمه‌سندن عبارتدر . زيج مذكور جنتمكان سلطان مصطفى خان ثالث امرلريله (١١٨٤) سنهٔ هجريه‌سنده قالفه‌زاده اسماعيل افندى طرفندن زبان فرانسويدن لسان تركى يه نقل ايدلمش اولوب مترجم كتاب اسماعيل افندى افادهٔ مرامده شوصوتله بسط مقال ايتمشدر :

« راصد مشهور (قاسينى) اشبو زيج جديدك تعديلاتى اره‌سنه وضع ايلديكى ابعادى اعشارى اوله‌رى رقم هندى ايله اداواعمالنى لغارتمه جدوليله اجرا ايدوب لكن شهرتنه بناءً زيجنه تحرير ايلديكى جدول مذكورى واعمال حسابى اشبو ترجمه‌يه ضم والحاق اولنديغندن فضله .... »

كتاب مذكور برمقدمه ، اون درت مطلب ، برخاتمه اوزرينه مرتب اولوب لوغارتمه واعمال واستعمالندن باحث اولان مقدمه مترجم طرفندن كتابه ضم والحاق ايدلمشدر .
فى الحقيقه مترجم مقدمهٔ كتابده : معلوم اوله كه طائفهٔ افرنج تسهيل اعمال ايچين (لوغاريتم) ناميله برعدددن اون بيك عدده‌رسيده او ا[illegible]ن احمد خان [illegible] . اختراع ايلمشلردركه قچن برعددى
,١١٣٢) سنه‌سى اواخرند قصد ايلدكلرندن مضروب فيهك
[illegible]ندويلن « يكرمى سكز چلبى »
ايليوب حاصل اولان عددك
سفارتنامه‌سنده‌ده محرر اولديغى اوزر
» و براز اشاغيسنده‌ده :

« ايندی راصد مغفور اعمالنی جداول نسبیه [١] ایله اجرا ایدوب لكن عندلرنده معروف و مشهور اولمغله زیجنه تحریر ایلدیكی اجلدن بوعبد فقیر [٢] جداول مرقومه‌یی بعدالترجمه صدر زیجه تحریر و بومحلده طریق اعمال وحسابی اجمالاً اعمال اولندی » دیمشدر.

مترجم كتاب اولا « لوغاریتم تنجیب » تعبیرلرینی عینیله استعمال ایتدكدن صوكرا مؤخراً بونلردن لوغاریتم سینوسك « نسب جیبیه » لوغاریتم تنجیبك « نسب ظلیه » ایله لوغاریتم كلمه‌سنك‌ده « انساب » ایله ترجمه‌سنی مناسب كورمش وچونكه لوغاریتم لفظی یونانی اولوب معنای لغویسی مطلقا نسبت دیمكدر . اما معنای اصطلاحیسی اربعهٔ متناسبه‌دن لازم‌كلن كسوردن عبارتدر » دیه بیان مطالعه ایلمشدر.

مترجمك یوقاریكی افاده‌سندن‌ده مستبان اوله‌جغی اوزره ترجمه ایلدیكی زیجه بردن اون بیكه قدر بالجمله اعداد صحاحك انسابی « لوغارتمه‌لری » ایله صفردن قرق درجه‌یه قدر قوسلرك دقیقه بدقیقه جیب ومماسلرینك لوغارتمه‌لرینی حاوی برجدول علاوه ایلمشدر.

آثاری :

(١) حاشیه علی الجلال من الكلام

---

[١] لوغارتمه جدوللری دیمكدر.

[٢] صاحب ترجمه اسماعیل افندی،

(٢) برهان فی علم المیزان

(٣) شرح ایساغوجی

(٤) تعلیقات علی حاشیهٔ سلکوتی

(٥) حاشیه علی قاضی میر وکفهوی

(٦) حاشیه علی اللاری علی قاضی میر

(٧) حاشیهٔ تهذیب من المنطق

(٨) حاشیه علی الخیالی من العقائد

(٩) تعلیقات علی اوائل جامی من النحو

(١٠) رساله فی بیان وحدت وجود

(١١) رسالهٔ امکان

(١٢) رساله فی تحقیق علم اه بالمعدومات

(١٣) رساله فی تحقیق حدوث العالم

(١٤) رساله فی تحقیق ماهیة الممتنع

(١٥) رساله فی حق وجود ذهنی

(١٦) رساله فی حق ممکن و واجب و ممتنع

(١٧) رساله فی بیان اسناد الخبری

(١٨) رساله فی علم البیان

(١٩) رساله فی بیان تغلیب

(٢٠) رساله فی تحقیق علم اه المتعلق بالاشیا

(٢١) رساله فی بیان الواسطة

(٢٢) رساله فی بیان حصر المقصود

(٢٣) رساله فی معنی التقسیم والمقسم

(٢٤) رساله من الاداب والمناظره

(٢٥) کتاب المراصد

(٢٦) اصول جداول السهامات

(٢٧) رساله فی رسم المزولة والمنحرفه

(٢٨) رساله فی سطوح المنحرفات

(٢٩) ربع مجیب

(٣٠) شرح جداول الانساب

(٣١) اصول جداول انساب ستینی فی علم الهیأة

(٣٢) اضلاع مثلثات

(٣٣) حساب کسورات

(٣٥) رساله فی کیفیته اعمال باروت

برنسخه‌سی [آق حصار [کتبخانه‌سنده منظورم اولان [شرح بند عطار] مؤلفی [روحی] افندی‌ده (١١٨٠) کسور تاریخلرنده [کلنبوی] دن یتشن ارباب معارفدندر .

کوردوسلی حاجی خلیل افندی

فحول علمادن بر ذات اولوب (کوردوس) ك « قایاجق » ناحیه‌سندندر. « اقحصارده » (حاجی عمر) افندیدن مقدمات علومی بعدالتحصیل « قرق اغاج » ده (یکن عثمان) افندینك

رحلهٔ تدریسنده التی سنه بولندقدن صوکره « استانبوله » عزیمتله مشهور « ویدینلی خواجه » مرحومك خلقهٔ افاضه‌سنه داخل اولمش ایسه‌ده بر مدت صوکره معذرت وجودیه طولایسیله « قرق اغاجه » عودتله انف البیان (یکن عثمان) افندینك درسنه ملازمتله اخذ اجازت ایلمشدر. بعده ترجمهٔ حالی آتیده محرر « باباکویلی » (حاجی احمد) افندیدنده ادبیات عربیه و فارسیه تحصیل ایلیوب [مثنوی شریف] ایله « مقامات حریری » یی اکمال ایلیه‌رك « قاباجغه » عودتله (یکن عثمان) افندینك استاذی و داییسی اولان آتی الترجمه « قرق اغاچلی » (بیوك حاجی سلیمان) افندیدن‌ده اجازت آلمشدر . او صره‌ده « کوردوس » دن وقوعبولان طلب وارزوی عمومی اوزرینه اورایه کله‌رك تأهل ایتمش و « اوزون چام» مدرسه‌سنه یکرمی حجره داها علاوه ایله وفاتنه قدر بش دفعه اجازت ویره‌رك بتون انفاس معدودهٔ حیاتیه‌سنی علوم الیه وعالیه نشرینه صرف ایلمشدر. «۱۲۹۱» ده ارتحال اخرت ایدرك قصبه‌نك غربنده بولنان (شهیدلر) نام دیکر (اغالر) قبرستاننك جاده‌یه ناظر ایکی پنجره‌سی اوکنده تهیه ایدیلن مدفن مخصوصنه ودیعهٔ رحمت الهیه قیلنمشدر. مرحوم (تصدیقات) اوزرینه غایت سلیس برحاشیه ایله علم قرائتدن (جزری) یی شرح وایضاح ایتمش و (تلخیص) و (مرقات) متنلرینك مباحث مهمه‌سنه دائر یازدیغی تعلیقات همان سکز اون رساله تشکیل ایده‌جك

يوزلرجه صحيفه وجوده كتيرمشدر . صاحب ترجمه‌نك مقام تدريسنه مخدوملرى الآن (مدللى) سنجاغى مركز نيابتنده بولنان فضلاى مواليدن (محمد عاصم) افندى قائم اولمش اوده « ١٣١٥ » سنه‌سنده اعطاى اجازتله نيابت شرعيه مسلكنه سلوك ايلمشدر .

محمد محيى الدين وفائى

علم وحلم ايله موصوف برذات خجسته صفات اولوب (موغله) ليدر . تحصيلنى اكمالدن صوكرا كوتاهيه و بروسه مدارسنده تدريس نشرعلومه باشلادى . بوارالق طريقت [زينيه] نك درسعادتده مدفون [شيخ وفاء قونوى] دن متشعب [وفائيه] شعبه‌سنه انتساب ايده‌رك حائز كمالات معنويه اولدى . [٩٤٠] تاريخنده [بروسه] ده وفات ايليوب [زينيلر] نام محله‌دفن ايدلدى . اثارى برجه آتيدر :

[١] [تنوير الضحى] سورهٔ والضحى تفسيريدر .

[٢] [تهذيب الكافيه] علم نحودن برمتن متين اولوب برده شرح كنزين تأليف ايلدى .

[٣] [تعليقات على حاشيهٔ تجريد] سيد شريفك حاشيه‌سنه دائردر .

[٤] [حاشيهٔ شرح هدايه] ملازاده‌نك هدايه شرحنه

دائر برحاشـیه اولوب بروسـه‌لی [خواجـه‌زاده] نك ذیلی مقامنده‌در .

[٥] [روض‌الازهـار] فنون عـدیده‌یه دائر مبـاحث واعتراضاتی حاوی براثردر .

[٦] [خزانة‌الفضائل] قواعد ومحاضراتدن مباحثدر .

[٧] [تفسیر آیة‌الکرسی] وجه معروف اوزره رسـالهٔ تفسیردر .

برده بروسه‌لی خواجه‌زاده‌نك تهـافته حاشـیه‌سی اولدیغی [قره‌باش زادهٔ ازمیری] نك اثرنده محرردر .

﴾ محمد بن قاضی ایاثلوغ ﴿

حلیهٔ علم و عرفان ایله متحلی بر ذات اولوب زماننده (ایاثلوغ چلبیسی) شهرتیله بنام ایدی . تحصیلی (بروسـه) ده افاضلدن (بالیکسر) لی (ملا یکان) مرحومدندر . اکمال تحصیلدن صکره (بروسه) مدارسنده تدریس ایله مشغول اولدیلر . (خواجـه زادهٔ بروسه‌وی) (الیاس سینوبی) کبی مشاهیر علما کندیسندن استفاده ایتمشلردر . (تفسیر کبیر) ی تلخیص (ابن ساعاتی)نك (مجمع) اسمنده‌کی متنی شرح ایتدیکی مثللو کتب متداوله‌نك اکثرینه‌ده تعلیقات یازمشدر . اثار مذکوره‌دن باخصوص (تلخیص) ك اهمیتی مستغنیٔ ایضاحدر . آثاری غیر مطبوعدر.

برده هدایه‌یه شرحی اولدیغی (قره باش زاده‌ٔ ازمیری) نك اثر تاریخیسنده مندرجدر .

منشی محمد بن بدرالدین آقحصاری

علمای اعلام و ادبای کرامدن بر ذات فضائلسمات اولوب تحصیل ابتدائیسنی مملکتی اولان (اقحصار) ایله (مغنیسا) ده اکمالدن صوکرا دارالعلم والمعارف اولان (درسعادت) ه عزیمتله فضلای بنامدن [ابواللیث علیسی] وصدور عظامدن [جعفر] افندیلردن علی‌الاصول تکمیل نسخ ایلیوب [٩٦٣] تاریخنـده سلك قضایه‌سالك اولمش و تخصیص دیارمصریه‌ده ایفای وظائف شرعیه ایلمشدر . بواثنالرده اکمالنه موفق اولدیغی تفسیرشریفی جنتمکان سلطان مراد خان ثالث حضرتلرینه تقدیم ایده‌رك مکافاة مخصوصه اولمق اوزره ارزوسی وجهله شیخ‌الحرم نبوی خدمت مبجله‌سیله بکام اولمش والی‌اخرالعمر بوخدمت جلیـله ایله امرار اوقات ایتمشدر . [١٠٠٠] تاریخنده تکمیـل انفاس حیات ایلیوب [بقیع] دنیلن مقـابر مؤمنین‌ده ودیعـهٔ خاك مغفرت قیلنمشدر . طریقت علیهٔ نقشبندیه‌ده بالانتساب تصفیهٔ باطن ایده‌رك بهره‌یاب فیض محمدی اولمشدر . السنهٔ ثلثه‌ادبیاتنده‌کی وقوف واختصاص کلیسهٔ هراوچ لسان‌اوزره محرر بولنان آثار

منثوره ومنظومه‌لری شاهد عادلدر . اثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتی‌در :

[١] [تفسیر شریف] : [تزیل التنزیل] ویا [تفسیر منشی] اسمیله متعارف وجیز بر تفسیر شریف اولوب ائمهٔ قرائتدن [امام حفص] قرائتی توضیح ایدلمشدر .

[٢] [اصول تقریب] : علم قرائتدن براثردر .

[٣] [شرح قصیدهٔ برده] : [امام بوصیری] نك مدایح سنیهٔ جناب سیدالانام حقنده نظم ایلدیکی [برده] اسمیله بنام قصیدهٔ شریفه‌سنك تحلیلات لازمه‌سیله برابر شرحیدر .

[٤] [شرح مقامات] : ائمهٔ بلاغتدن [ابی القاسم حریری] نك شهرتکیر افاق اولان [مقامات] ننك تحلیلات لازمه‌سیله برابر شرحیدر .

[٥] [شرح نوابغ الکلم] : « علامهٔ زمخشری » نك جملهٔ آثار فاضلانه‌سندن « نوابغ الکلم » ك مع تحلیلات شرحیدر.

(٦) (لغتچهٔ معربات) : (فهذه رسالة فی التعریب علی ترتیب انیق جمعها العبد الناسی محمد بن بدرالدین منشی ....) عباره‌سیله باشلادیغی حروف هجا ترتیبی اوزره مرتب کلمات معربه لغتچه‌سیدر . بووادیده یازیلان اثارك مشهوری « ١٠٦٩ » ده وفات ایدن فاضل مشهور « شهاب الدین خفاجی » نك « شفاء العلیل فیما فی کلام العرب من الدخیل » درکه اخیراً مصرده طبع ایدلمشدر .

« ٧ » « مثنی و مثلث درلغت فارسی » : « ٧٧٥ » کلمه‌یی حاوی اولان بو اثر امثلهٔ لازمه‌سی ایراد ایدلمك شرطیله لسان فارسی‌ده‌کی مثنیات و مثلثات لغویه‌نك تفریق و توضیحنه دائر اولوب لسان مذکورده الك اول بو طرزده بو ذات اثر یازمشدر . لسان عربیده « مثلثات » ه دائر الك اول اثر یازان « ابن قطرب نحوی » در . شیخ « قویدر » لك مفصل مثلثاتی اخیراً مصرده طبع اولنمشدرکه بو اثرلر السنهٔ ثلثه ادبیاتیله متوغل ذواته استفاده بخش آثاردندر .

« ٨ » « روضة‌الجناس » : مثنی و مثلثی جامع و صنایع کلامیه‌دن « صنعت جناس » ه دائر امثلهٔ عدیده وتوضیحات لازمه ایراد ایدلمك اوزه تألیف وترتیب ایلدیکی اثر ادبیسیدرکه « ٩٩٢ » تاریخنده تألیف اولندیغی اثر مذکورده‌کی مسروداتندن آکلاشیلمقده‌در .

مصنفك بکرجه احمد افندی

زمرهٔ مؤلفیندن بر ذات اولوب (منله) قراسندن (مه‌سه‌ولی) قریه‌سندندر . بین‌العلما اشهر آثاری استادی محمود انطاقی‌نك علم بیاندن مشهور (علاقه) یه (١١٤٩) تاریخنده یازدیغی شرح مطبوعدر . قصیدهٔ برئه‌یه یازدیغی شرحی غیر مطبوعدر .مدفنی تحقیق ایدیله‌مه‌دی .

مصطفى افندى

علماء بنامدن برذات اولوب « نازللی » دندر. مقـدمات علومی آیدین علماسـندن بعدالتعلم « قونیـه » « ارکای » سنه عزیمتله (سـید عبداه افندی) زاده (سید روحی) دن اخذ اجازه ایله‌یوب مسقط رأسنه عودتله تدریس و تأليفه باشلادیغی و « ١١٦٣ » تاریخنـده « ازمیرده » ارتحال ایتدیکی سـابق الترجه (ازمیری قره‌باش زاده احمد) افندینك اثر تاریخیسنده محرردر .

شرح عقائد خیالیسـنه مفصل بر حاشیه‌سـیله حواش سائره‌سی‌ده اولدیغی اثر مذکورده مندرجدر .

« قیدلی اطه‌لینك » اکثر نقاطنده [احمد نازلی] اسـمیله مقید بولنان تقریراتك صاحبی[احمد باهر] افندی‌ده «نازللی»دن یتیشن علمادن اولوب « ١٢٧٤ » تاریخنـده مملکتنده ارتحال ایلدی اشاغی « نازللی »یه کیدن جاده‌نك صول طرفنـده یول کنارنده مدفوندر .

محمود بن حافظ حسن مغنیساوی

عصر اخیر فضلاسندن بر ذات اولوب زماننده (قره‌محمود) لقبیله مشهور ایدی . قره‌دکز ساحلندندر. (مغنیسا) ده « چاشنیکیر » مدرسـه‌سی مدرسلکنده بولنه‌رق نشـر علوم

ایلدی . «۱۲۲۲» تاریخنده ارتحال ایتدی . «پاشا مزارلغی» دنیان مزارستانك یول کنارنده مصنفیندن «طاطزاده حسین» افندی مرحومك یقیننده مدفوندر . «مغنی الطلاب» اسمنده‌کی سهل العباره مطبوع ایساغوجی شـرحی بین العلما متداولدر. بوندن بشقه شیخ «عبدالرحمن بن سیدی صغیر» لك «السلم المرونق» اسمنده‌کی منظوم «ایساغوجی» سنی ده شرح ایلمشدر.

مرعشی محمد افندی

علوم عربیه‌نك اکثر اقسامنده بهرهٔ کلی صاحبی فاضل برذاتدر . اقحصار کتبخانه‌سنده کوردیکم یکرمی درت باب اوزره مرتب عقائد و کلامدن باحث (کوکب نهاری و جوهر جنانی) اسمنده‌کی یازمه براثرنده ولیجان المرعشی ثم الازمیری عباره‌سی محرر اولدیغنه و ازمیرده فضلادن بر ذاتده کوردیکم اسامیسی آتی‌ده محرر رسائل علمیه‌سنده دخی [محمد بن واعظ بن ولیجان المرعشی ثم الازمیری] قیدلری مقید بولندیغنه کوره بوذاتك الی اخر العمر ازمیرده اختیار اقامت ایتدیکی اکلاشیلیورسه‌ده رسائلنده زمان تألیف تحریر و اشارت ایدلمدیکی ایچون کندیسنك هانکی عصر هجری رجال علمیه‌سندن اولدیغی تبین ایدیله‌مدیکی کبی تاریخ وفات و مدفنه دائر ازمیرجه یاپیلان تتبعدن‌ده برکونا معلوماته دسترس اولنه‌مامشدر.

اسامئ رسائل علميه‌سی بروجه آتیدر :

(١) رساله فی ایمان والدین رسول الله
(٢) بعض تعليقات على اصول الفقه
(٣) كشف الصواب على رسالة لبركوى من الاداب
(٥) عندليب من الاداب
(٦) زبدة المناظره
(٧) شرح ولديه
(٨) احمدية من النحو
(٩) لطائف لطيفه مع شرحها من المعانى
(١٠) سلسبيل الجنان من المعانى
(١١) شراب الكوثر من المعانى
(١٢) سلسبيل المعانى من المعانى
(١٣) عصمة الاذهان من المنطق
(١٤) سلامة القلوب مع شرحها من المنطق
(١٥) فتح الباب شرح ایساغوجی

محمد عصام الدين افندى

فضلادن بر ذات اولوب « اشمه » قضاسنك « قیشله » قریه‌سندندر . تحصیلی درسعادتده درسعام بنامدن (كرد عبدلرحیم) افندی ایله الاشهرده مشاهیر فضلادن (حاجی ابراهیم)

افنـديدندر . اكمال تحصيلدن صكره اتى الترجمه (شريف) افنـدى يه خلف اوله‌رق (قوله) يه مفتى تعيـين اولنديلر . « ١٢٨٣ » تاريخنده (قوله) ده وفات ايدرك « قورشونلى » جامعشريفى حريمنـده مدفون (خواجه سيف الدين) افندى يانـنه دفن ايدلدى . علم فقه وفرائضده صاحب اختصاص ايدى . فرائضدن بر جريده تحريرينـه باشـلامش سـه‌ده اكمالنه قريب ارتحال ايلمشدر .

محمد منيب افندى « خواجه »

متأخرين علماء عثمانيه‌نك سرفرازلرندن اولوب (عينتاب) ليدر . مقدمات علومى مملكتى علماسـندن بعد التحصيل محشئ تفسير بيضاوى مشهور (اسماعيل قونوى) درسنه ملازمتله اقرانـنه فائق برصورتده اخذ اجازته موفقيتـدن صوكرا درسـعادته عزيمت و از زمانده قاضى عسـكرلك پايه‌سنه نائليتله وايه‌دار مفخرت اولمشدر . « ١٢٣٨ » تاريخنده اقامت ايلديكى (آيدين) ده دار بقايه رحلت ايلدى . « اسكى يكى » جامعشريف قبرستاننك جاده‌يه ناظر اولان جهه‌سنده غنودهٔ خاك مغفرتدر . مرحوم مشـاراليه ميان زمرهٔ علماده وجـوديله افتخار اولنـور برذات فضائلسمات اولوب مسلم اولان فضائل علميه‌سيله برابر اديب ، تاريخ شـناس اولدقلرينه دائر اثار فاضلانه ومتروكات قلميه‌لرى شاهد عادلدر . ابياتندن :

محو اولمايجه چرك سوا قلب اولورمى صاف
صفوت كليرمى بر صويه تا كم دورولمسه

كنديلرى « ازمير » قاضيسى ايكن همشهريلرى مترجم « قاموس » و « برهان » فاضل شهير (عاصم) افندى مرحومك برهاننه يازدقلرى تقريض و جيز عربيلرندن كتابت عربيه‌ده‌كى اساميسى آتى‌ده مندرج اثار سائره‌لرنده عربيه ايله برابر كتابت تركيه وفارسيه‌ده‌كى اقتدارلرى مستبان اولور. باشليجه اثار فاضلانه‌لرى بروجه زيردر :

(١) « ترجمهٔ سير كبير » « امام محمد سرحسى » نك سير شريفهٔ نبويه ايله عسكرلكه متعلق بعض اوامر سنيهٔ حضرت پيغمبريدن باحث اثر مشهورينك بعض نقطه‌لرى توسيع ايدلمك شرطيله ترجمه‌سى اولوب ايكى جلد كبير اوزره مرتب اولان بواثر بى‌عديل « ١٢٤١ » تاريخنده طبع ايديله‌رك محضا يكيچرى افرادينك تشجيعلرينه مدار اولمق ايچون نظام جديد تشكيلندن اول قشله‌لرده اوقوتديرلمقده اولان (حمزه‌نامه) و سائره‌مقامنه قائم اولمق اوزره مؤسس نظام جديد جنتمكان سلطان ﴿ محمود عدلى ﴾ حضرتلرينك ارادهٔ اصابتعادهٔ شهرياريلريله الاى مفتيلرى وطابور امامارى طرفلرندن ضابطان و عساكر شاهانه‌يه اوقات مناسبه‌ده تدريس وتفهيم اولنوردى . فى‌الحقيقه اثر مذكور فضائل عسكريه و سائره‌يه متعلق يك چوق مباحث قيمتدارى

حاوى اولديغندن مطالعه‌سى - تخصيص عسكرلر ايچون - جداً موجب استفاده آثار مخلدهٔ عثمانيه‌مزدندر .

(٢) « ذيل دوحة المشايخ » مسند جليل مشيخت‌پناهى‌يى احرازايدن مشايخ اسلاميه‌نك تراجم احوالنى‌مبين اولمق اوزره [مستقيم زاده سليمان سعدالدين] افندى طرفندن يازيلان اثرك ذيليدركه « ١٢٩٠ » كسور تاريخلرنده درسعادتده وفات ايدن (طوپال رفعت) افنديك مطبوع (دوحة المشايخ) ى اساساً بوايكى اثردن التقاط صورتيله ميدانه كلمشدر.

(٣) « فضائل جهاد » ترجمهٔ سيردن بشقه براثر مفيددر.

(٤) « خلاصة النقول فى الادب » قواعد ادبيه‌دن‌باحث بر اثر مطبوعدر.

(٥) « منشاآت » محررات اديبانه‌لرندن بعضيلرينى جامع بر اثردر .

بونلردن بشقه (امام محمد)ك سير معلومنك مشكلاتنى توضيح يولنده عربى العباره بر جلد اوزره مرتب ايريجه بر اثر فاضلانه‌لرى اولديغنى‌ده اخيراً زيارت ايتديكم سنك مزارنده محكوك عباره‌دن اكلاشيلدى.

مصطفى بن محمد كوزلحصارى

علما وخلفاء نقشبنديه‌دن بر ذات اولوب مولداً « بولدان »

ليدر . خادمى مرحومك مخدومندن اكمال تحصيلدن صوكرا اولا « بولدان » ده مؤخراً « آيدين » ده اختيار اقامتله تدريس وارشاد ايله مشغول اولدى . « ١٢٤٦ » تاريخنده علم اصول فقهدن مولانا خادمى نك « مجامع الحقايق » نى « منافع الدقائق » اسميله شرح ايتديكى كبى « بولدان » ده ايكن مشهور « حلبى » يه ده « حلية الناجى » اسميله مكمل بر حاشيه يازمشدركه هر ايكيسى مطبوع اولوب بين العلما متداولدر . برده غير مطبوع مفصل مجامع شرحى واردر . « ١٢٥٣ » تاريخنده « آيدين » ده ارتحال ايدرهك « تيره قپوسى » قبرستاننه دفن ايدلدى . « بولدان » ده ايكى دفعه اعطاى اجازه يه موفق اولمشدر . تفسير « قاضى بيضاوى » يى ده على طريق التدريس اتمام ايدرهك اصول ختم اجرا ايله مشدر . منسوب اولدقلرى طريقت نقشبنديه دن بر خيلى ذواته اجازت ويرمشلردر . فقرا ايچون هر اقشام مدرسه يه بر سفره طعام كوندردكلرى حالده كنديلرى آربه اكمكيله كفاف نفس ايتدكلرى متواتردر . كثير البكا ، مجاهد ، برذات ايديلر .

محمد افندى « حاجى حمزه زاده »

عصر اخير علماسندن بر ذات اولوب « مغله » ليدر . پايتخت خلافت اسلاميه اعاظم علماسندن مشهور ودينى مصطفى

افندی مرحومدن اخذ اجازتله مملکتنه عودتله نشر علمه موفق اولدی.

«۱۲۸۳» تاریخنده «مغله» ده ارتحال ایده‌رك قورشونلی جامعشریفی خطیره‌سنه دفن ایدلدی . علم فرائضدن مکمل بر جدولی علم منطقدن اقیسه‌یه دائر جداولی و الیوم «مغله» مفتیسی بولنان مخدوم فضیلتمندی افندی‌یه خطاباً سنبل زاده‌نك لطفیه‌سی طرزنده منظومهٔ نصایح آمیزی واردر.

مشهور پالابیق مرحوم صاحب ترجمه‌نك بویوك دایی‌سی‌در.

موسه‌جه‌لی زاده محمد سعید افندی

وسعت معلومات وجودت قریحه ایله معروف بر فاضل اولوب (آقحصار) لیدر . علوم عربیه‌یی پدرندن بالاکمال (اقحصار) ده نشر علوم ایله مشغول اوله‌رق اوچ دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولدی . (۱۳۲۰) تاریخنده (اقحصار) ده ارتحال ایده‌رك (اوزون طاش) مزارستاننده پدریله (شیخ احمد رومی) آره‌سنه دفن ایدلدی . طبیعت شعریه‌یه‌ده مالك ایدی . آثارندن مطبوع اولانلر :

(۱) علم اداب مناظره‌دن (طاش کوپرولو) رساله‌سنك شرحی

(۲) علم منطقدن قیاس موسویه شرحی

(٣) علم حديثدن (منهاج النجاح الى معراج الفلاح)
(٤) جواهر العقائد اسميله شيخ ابراهيم حقیٔ ارضرومينك (خداربم نيم حقا) منظومه‌سنك شرحی

غير مطبوع اولانلر:

(١) عندليب المجالس
(٢) درة الواعظين شرحی قرة الناظرين
(٣) علم اصولدن مجامع اوزرينه حاشيه
(٤) علم منطقدن درالناجی اوزرينه حاشيه
(٥) علم آدابدن ولديه‌نك نظماً ترجمه‌سی
(٦) علم وضعدن ده‌ده‌جنكی‌نك وضعيه رساله‌سنه شرحی
(٧) (بهجة الشهداء) اسميله (محتشم كاشانی) نك مشهور آفاق اولان مرثيه‌سنك نثراً ونظماً ترجمه‌سی

مرحومك قدرت شاعرانه‌سنه دلالت ايمك اوزره شاعر مشهور نفعی‌نك قصيدۀ مشهوره‌سنی تخميس واديسنده قصيدۀ طويله‌سی مقدمه‌سی درج ايدلدی :

بارگاه أی جهانك داور سعد اختری
صانك اه أی جهادك رستم جنكاوری
بيك پاشا أی كار زارك قهرمان حيدری
آفرين أی روزكارك شهسوار صفدری
عرشه آص شمد نكری تيغ ثريا جوهری

(موساجه) (صالحلی) قضاسی قراسندن برقريه‌در .

خصمه تیغك درسدر حسن بیانی نیلر اول
سیف صمصامك یتر جنکه سنانی نیلر اول
خون دشمن بس آکا باشقا نشانی نیلر اول
پارهٔ الماسدر سنك فسانی نیلر اول
چرخه چکمه بر دخی شمشیر والا کوهری

ملك ایچون صرف ایتدك الحق خیلی سیم و عسجدی
لشکر شاهانه که ویردك نظام ارشدی
ملتك آسایشیچون أی ملیك اوحدی
سرفراز ایتدك لواءالحمد دین احمدی
دشمنه کوستردك الحق دستبرد حیدری

سن مجاهد فی سبیل‌اﷲ سین قصدك رضا
ملك و ملت غیرتی پیکارك ایتدی اقتضا
ذوالفقار حیدری صونمش سکا دست قضا
تیغکه نوله‌یمین ایلرسه روح مرتضی
بر غزا ایتدك که خشنود ایله‌دك پیغمبری

ضرب ایله صالدقجه سیف صارم خونباریکی
اول زمان فهم ایتدی دشمن نیت و اخطاریکی
خوفه دوچار اولدی کیم که کوردی کار وزاریکی
ماه نوصانمه فلکده کوریجك پیکاریکی
تیتره‌دی بهرام الندن زرین خنجری

نور الدين حمزه آيدينى « كوچك نور الدين »

علم وعرفانله تزيين ذات و صفات ايلمش بر فاضل اولوب (آيدين) ليدر . علوم رسميه يى (قاضى زاده) دن بعد التعلم (بروسه) ده (حمزه بك) مدرسلكنه تعيين اولندى . بر مدت صوكرا مولانا (ابوالسعود) ك :

لمن الديار تضعضعت اركانها
وانقض فوق عروشها جدرانها

مطلعلى قصيده لرينى شرح ومولانا مشاراليهه تقديم ايده رك تعيين ايدن فضيلتنه مكافاةً (ملا خسرو) مدرسه سى مدرسلكنه بعده على طريق الترفيع (چورلو) مدرسلكنه نصب ايدلدى . بوراده (٩٧٩) تاريخنده زوجه سى مكريله شهيداً ارتحال ايلدى . اعاظم رجال خلوتيه دن و (فصوص الحكم) شارحلرندن (صوفيه) ده مدفون (بالى افندى) اخص خلفاسندن (فلبيه) لى (نورالدين زاده) يه انتساب ايدرك تصفيهٔ باطن ايتمشدى . علم معانى دن طريق حجده ايكن تأليف ايتديكندن ناشى (مسالك) اسمنى ويرديكى اثرينى بعدالعودة (هوادى) اسميله شرح ايلمشدر .

(١٢٠٥) تاريخلرنده آيدين ده مدرس اولان (قرا ابراهيم افندى) ده فضلادن بر ذات اولوب (كوكب الانور فى الفاظ الفقه الاكبر) اسمنده براثرى واردر . آيدينده مدفوندر .

نصوح نوالی آقحصاری

فضلای ادبادن بر ذات اولوب (آقحصار) لیدر. تحصیلنی مغنیسا ودرسعادتده اکمالدن صوکرا بر مدت تذکره‌جیلك خدمتنده شرق سفرنده بولنه‌رق درسعادته بعدالعودة بعض مدارسده تدریس علوم ایله مشغول اولدی . بواثنالرده وفات ایدن (عزمی) افندی یرینه شهزاده سلطان محمده معلم تعیین بیوریله‌رق شهزادهٔ مشارالیهك (مغنیسا) والیلکنه تعیینی جهتیله برابرجه « مغنیسا » یه کلدی . بوراده خدمت تعلیم ایله مشغول ایکن (١٠٠٣) تاریخنده ارتحال ایلدی .

(حجةالاسلام) (امام غزالی) نك معرفةالنفس ، معرفةالرب ، معرفةالدنیا ، معرفةالعقبی‌دن باحث فارسی‌العباره درت عنوان اوزره مرتب اولان اخلاقی و تصوفی (کیمیاء سعادت) نی ترجمه ایتدیکی کبی حکیم شهیر (ارسطو) نك (کتاب‌الریاسة والسیاسة) اسمنده‌کی اثرینی‌ده شهزادهٔ مشارالیه نامنه اون التی باب و بر تکمله اوزره توسیعاً ترجمه ایدره‌ك (فرحنامه ـ اخلاق نوالی) تسمیه ایلمشدر .

نعمی خلیل افندی

زمرهٔ مؤلفیندن بر ذات اولوب مولداً (قونیه) لیدر .

(مستجی زاده) لقبیله بنـام ایدی . اکمال تحصیلدن صوکرا مدت مدیده (مغنیسا)ده نشر علوم وافتـا ایله مشغول اولدی. (١٢٣٠) تاریخنـده (مغنیسا) ده ارتحـال ایدرهك (اولو. مزارلق) ده دفن ایدلدی . آثاری غـیر مطبوع اولوب بروجه آتی در .

(حاشیه علی البیضاوی) (حاشـیه علی التهذیب) (حاشیه علی الخیالی) (حاشیه علی المختصر) (حاشیه علی رسالهٔ استعاره للقاز ابادی) (حاشیه علی رسـالة الوضعیة) (شرح العوامل) (حاشیه علی رسالة التوحید للبرکوی) در .

ولی الدین افندی

علوم عالیه نك بتخصیص فقه شعبه سـنده صاحب اختصاص بر فاضل اولوب (آیدین) لیدر . اکمال نسـخدن صوکره مادام الحیات (اقحصار) مفتیلکنده ایفـای وظائف شـرعیه ایلدی . (فتاوای روشـنی) اسمیله بر جـلد اوزره مرتب فتاواسنك برر نسخه لری (مغنیسا) و (قرق اغاچ) فتواخانه. لرنده منظور عاجزی اولدی . برده آدابدن حسینیه حاشیه سـی اولدیغی (قره باش زاده ازمیری) نك اثرنده مندرجدر .

وهبی افندی

فضلادن فقیه بر ذات اولوب (سرایکوی) قراسندن (دعاجیلی) قریه‌سنده (افندی اوغلو) نامنده خانداندن برینك معلمی‌در .

(۱۱۸٦) تاریخنده ارتحال ایلدی . قریهٔ مذکوره‌ده‌کی جامع شریف اتصالنده مدفوندر . (هدیةالوهبی لروح‌النبی) اسمنده علم فرائضدن تورکجه بر اثری (دکزلی) ده جنتمکان سلطان محمود اولك همشیره‌سیله اصحاب خیراتدن بشیر اغانك انشا کرده‌لری اولان فرائض‌خانه‌لرنده معلم اولدیغی بیان ایدییور .

لالی احمد افندی

علامهٔ روم ابن کمال مرحومك اذکیای تلمیذانندن اولوب « صاروخان » لیدر . اکمال تحصیلدن صوکره استاد عالی قدرینك تنسیبیله سالك قضایه سالك اولمشیدی . « ۹۷۱ » تاریخنده ارتحال ایلدی . علم فقهه انتساب تامی و علم فرائضده مدون بر اثری اولدیغی ذیل شقایق نقل ایدییورکه اخیراً منظورعاجزی اولان بو اثرك مقدمه‌سنده اولجه‌فارسی‌العباره اولان فرائض منظومه‌سنی

شرح ایتدکدن صوکره آیریجه عربی العباره یازدقلری برشرح
نفیس اولدیغی مصرحدر

فتاوایه عائد درت باب اوزره مرتب ترکجه (مجمع المسائل
الشرعیة فی العلوم الدینیة) اسمنده‌کی اثری «آقحصار»
کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی. برده منظوم قصیدهٔ برئه
ترجمه‌سی واردر.

«١١٧١» تاریخنده مؤلف (احکام الاراضی) مؤلفی
مفتی زاده عبداه بن عبدالرزاق وحید) افندی‌ده «مغنیسا»دن
نشأت ایدن صاحب اثار علمادندر.

بابا کویلی حاجی احمد رشید افندی

علوم عربیه وفارسیه متخصصلرندن بر ذات اولوب (صوما)
قراسندن (بابات) قریه‌سندندر. اکمال تحصیلدن صوکرا
(مغنیسا) نواحیسندن بابا کوینده (قره‌عثمان زاده‌لر) طرفندن
بنا ایدیلن مدرسه و کتبخانه‌نك مدرسلك و حافظ کتبلکنه
تعیین اولندیغندن الی‌اخرالعمر بو وظیفه‌لرله مشغول اولدی.
(١٢٤٨) تاریخنده اوراده ارتحال ایتدی. علمای شعرای
عثمانیه‌دن (سنبل زاده وهبی) افندینك اطفال عثمانیه‌یه لغات

عربیه تعلیمنه مدار اولمق ایچون نظم ایلدیکی (نخبه) اسمنده‌کی اثرینی (٤٤٥) صحیفه‌دن عبارت اولمق اوزره مفصل برصورتده شرح ایدرك (١٢٥٩) تاریخنده طبع اولونمشدرکه باعث استفاده آثاردندر. تحریر شهیر سعادتلو حاجی ذهنی افندی حضرتلرینك آثار فاضلانه‌لرندن (مشاهیرالنسا) ده (یایا کویلی فاضل) وصفیله فضلنی تصدیق بیوردقلری بو ذاتدر.

بکن عثمان افندی

فضلادن بر ذات اولوب (کوردوس) ه ملحق (قایاجیق) ناحیه‌سندندر. تحصیلنی برنجه علماسندن طاغستانی خواجه افندی ایله دایسی «قایاجیقلی» سلیمان افندیدن اکمال ایتدکدن صوکره «قرق اغاچ» ده نشر علوم ایتدی. «١٣٠٠» تاریخنده ارتحال ایده‌رك «صاری خواجه» نام محله دفن ایدلدی. (شرح عقائد) اوزرینه ایکی جلد کبیر حاشیه‌سیله منطقدن «غایة البیان» اسمنده غیر مطبوع آثار فاضلانه‌سی واردر.

یوزغادی چوفه‌دار زاده حاجی کشفی مصطفی افندی

متأخرین فضلای عثمانیه‌دن و منتسبین طریقت خلوتیه‌دن برذات اولوب «یوزغاد» لیدر. مبادئ علومی «یوزغاد»

علماسندن (قره موسی) افندیدن بعد التعلم « قیصری » فضلا-
سندن (حاجی طوروں) و « درسعادت » درسعاملرندن
« قواله » لی (یوسف) افندیلردن اخذ اجازه ایلدیکی کبی
سابق الترجمه مغنیسا مفتیسی (حاجی اولیا زاده علی) افندیدن ده
اجازه اخذینه نائل اولدقدن صکره قسم اعظمی ازمیرده اولمق
اوزره « ازمیر » و « تیره » ده قرق سنه نشر علوم الیه و عالیه
ایله مشغول اولەرق بومدت ظرفنده بشیوزه قریب طالبین
علمه اعطای اجازه‌یه موفق اولمشدر.

١٣٠٨ تاریخنده وطن ثانی اتخاذ ایتدیکی « ازمیر » ده
ارتحال ایدرك وصیتلری وجهله (محشی مرآة) « ازمیری »
مرحوم یاننه دفن ایدلمشدر. آثار علمیه‌لرندن غیرمطبوع اولانلر
بروجه آتیدر:

(١) قاضی بیضاوی اوزرینه تعلیقات
(٢) جلال اوزرینه تعلیقات
(٣) حاشیهٔ مرآته هامش
(٤) حاشیهٔ شرح عقائده هامش
(٥) فرائضدن برمتن متین
(٦) آدابدن « »

مطبوع اولان :

ازمیرده طبع اولنان « کشفیه » اسمنده‌کی «اخلاق عضدیه» ترجمه‌سیدر .

مرحوم مشارالیهك احوال علمیه واوصاف قلبیه‌لرینی ناطق اولوب مجازلرندن وارباب قلم وفضیلتدن ازمیرلی « یچاقجی زاده حقی) افندینك تاریخی بروجه آتی درج اولندی :

خواجهٔ یوزغادیٔ مبارك دم
عارف واکمل وحکیم خواجهم
یعنی الحاج مصطفی کشفی
ذاتی مکرم فوأدی‌ده ملهم
جامع جمله عقول ونقول
واقف سر حادثات وقدم
یوقدی مانندی وار ایکن کندی
دوندی مانندینه بر کون اول هم
زهد وتقوی‌ده یوقدی امثالی
اتقیایه دیرم اودر خاتم
قوجه بر عالم فضیلت ایدی
دورینی ایلدی اجل درهم
عزم عقبا ایدنجه بر تاریخ

دوشونوردم حزين وپر ماتم
چيقدى بر حزن ايله ملائكدن
بانك (موت العالم موت العالم)

سنه ١٣٠٨

شعرا فصلى

احمد اسعد افندى

فضلاى شعرادن برذات اولوب مغنيساليدر پدرندن اكمال تحصيل ايتديكدن صكره درسعادته عزيمتله سابق الترجمه (خواجه عبدالرحيم افندى) مرحومدن غوامض عربيه‌يى (خواجه نشأت) افنديدن‌ده دقايق فارسيه‌يى تعلم ايدرك مفتيلكله مملكتنه عودت ايلدى. بر قاچ سنه ايفاى خدمت فتوا ايليوب « ١٢٦٩ » تاريخنده « قدس شريف » مولويتنه تحويل مأموريت ايتدى. رجال قادريه‌دن صاحب ديوان « نيكده‌لى » (قدوسى احمد) افندى‌يه منتسبدر. (نصيحة الملوك) ى ترجمه ومترجم (عاصم) افندى مرحومك تحفهٔ عربيه‌سنى شرح ايتمشدر. نعت آتى زادهٔ طبع عاشقانه‌سيدر :

دو عالم نور ذاتکدن اثردر یا رسول اه
وجودکدن خلایق بهره‌وردر یا رسول اه

جبینك اختر برج هدایت اهل عرفانه
دوچشمك منظر لوح قدردر یا رسول اه

نهالك سایه‌سی مرغ همادر خاکه میل ایتمز
علو شانکه برهان نودر یا رسول اه

دل عشاقی بلبل وش نوا ساز ایله‌ین هردم
جمالك غنجه‌سندن بوی تردر یا رسول اه

عدوی بد زبانه جای امن اولمازدی دنیاده
ولی انار فیضك سرتسر در یا رسول اه

نه ممکندر بشر کنه شریفك ایله‌یه ادراك
سکا وصاف اولان رب قدردر یا رسول اه

شفاعتله بوله فوز و فلاحی اسعد عاصی
اکر اولمازسه حالی دربدردر یا رسول اه

« ١٢٧٤ » تاریخنده « مغنیسا » ده ارتحال ایده‌رك پدر عالیلری سابق الترجمه (نعیمی خلیل) افندی یانینه دفن ایدلدی.

ارزنجانلی اسماعیل افندی « هدهدزاده »

ازمیر علماء بنامندن ومنتسبین طریقت نقشبندیه‌دن بر ذات اولوب اکمال تحصیلی مشاهیردن اوده‌مشلی (چاقراحمد زاده) ایله مغنیسالی » حاجی اولیا زاده علی » افندیلردندر. بعدالاکمال ازمیرده نشر علوم ایله مشغول اولدی . «۱۳۰۷» تاریخنده ازمیرده ارتحال ایدرك « سنان دده » قبرستاننه دفن ایدلدی . متصوفانه الهیاتیله مناجات موحدانه ونعوت عاشقانه‌سی واردر .

بر نعتی :

مظهر نور خداسك ای رسول کبریا
مبدأ خلق جهانسك ای حبیب مجتبا

قیلدی مرآت مجلا ذات پاکك اول کریم
معدن فیض کمالسك ای طبیب اصفیا

مخزن اسما دنیلدی منبع علم لدن
جامع خلق حسن‌سك ای امام انبیا

باغ حسنك بلبلانی روزوشب نالان ایدر
عاشقه عشقك دوادر ای سراج اولیا

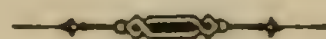
وادیٔ حسرتده قویمه بوکمالی کمتری
رحمةً للعالمین‌سك ای شفیع پروفا

بری

خوشکویان شعرادن و منتسبین طریقت مولویه‌دن بر ذات اولوب (مغنیسا) لی‌در . دیوانیله (بلبلیه) اسمنده‌کی اثر منثوری (مغنیسا) ده (چاشنیکیر) کتبخانه‌سنده موجوددر. دیوانی شاعر مشهور (نابی) افندی تقریض ایلمشدر. (مغنیسا) حقنده مطول بر قصیده‌سی واردر . (بلبله) سی مطبوعدر . (١١٢٨) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایلمشدر . اسکی مولویخانه خطیره‌سنده مدفون اولدیغی مرویدر. عطارلق صنعتیله مشغول ایدی. بر تسدیسندن :

حالکدن ایتمه بری شکایت رضا کوزه‌ت
ربك قو ایله‌سین سنی محنتله تربیت
محنتسز اولماز اهل دله کسب منزلت
ایله دل خزینه ینه بو بیت ایله تسلیت

هر کس بقدر خویش کرفتار محنت است
کس را نداده اند برات مسلمی

بحری افندی

عاشقین شعرادن بر ذات اولوب « اطنه » ایدر. والدکثیر المحامد حضرت خلافتپناهی جنتمکان سلطان عبدالمجید خان غازی دورنده «ازمیرده» خدمت کتابتله موظف ایکن ارتحال ایتدیکی (فطین) تذکره‌سنده محرردر.

بر تخمیسندن :

نسل پاك انبیادر اول شاه نور سته دل
که بلای عشقی ایچره اولمشدر هپ تشنه‌دل
نار حسرتله یاقیلمش بحریٔ اشکسته دل

بر ایچم صو ایسته‌دی هجرنده باقی خسته دل
ویرمدی قطعا جواب اکا طیاندی خنجرك

بنارلی زاده حافظ احمد طلعت افندی

علماء شعرادن عاشق رسول خدا بر ذات اولوب پدری « ازمیر » قراسندن (بنار) قریه‌سندن اولدیغیچون «ازمیرجه» (بنارلی) زاده شهرتیله بنامدر. اکمال تحصیلی درسعادت فضلای بنامندن خواجهٔ شهیر حافظ شاکر افندی مرحومدندر. اخذ اجازه‌یه موفق اولدقدن صوکره ازمیرده (صحافلق) له مشغول اولدی.

« ١٣٢١ » ده ارتحال ايدرك « قارشی ياقه » ده « صوغوق قويو » مزارستاننه دفن ايدلدی . (منظومهٔ مولد)ك يالكز ولادت نبی قسمنه عائد نظمنه موفق اولديغی تخميسی بروجه آتی درج قلندی.

بســـــم الله الرحمن الرحيم

مكه‌در نور سعادت لانه‌سی   انده طوغدی عاشقك جانانه‌سی
يانيجه ايتمز طواف پروانه‌سی   اولدی بيت الله ولادت خانه‌سی
امنه خاتون محمد انه‌سی
اول صدفدن طوغدی اول در دانه‌سی

هم قياس اولمز بوخاص و عامله   عادت نسوانده اولماز كامله
ظاهراً بولمشـدی اول اوكل فامله   سرحق ايتدی ظهور بونامله
چونكه عبداللهدن اولدی حامله
وقت ايرشـدی هفتـه و ايامله

طوتدی افاقی صدای حور وعين
عرشدن عالی ديديلر اولدی زمين
بو سوزك فهمنده در هپ عارفين
اول جهـانه لمعه ويردی نور دين
هم محمد كلمسی اولدی يقين
چوق علامتلر بلوردی كلمدين

متفقدر علما ایجه‌سی بویله تحقیق ایتدیلر خیلیجه‌سی
هپ سچلدی سوزلرك ایجه‌سی اختلافك اولدی بونتیجه‌سی

اول ربیع الاول آیك نیجه‌سی
اون ایکنجی کیجه اثنین کیجه‌سی

کفرك اولدی هپ خراب کاشانه‌سی
هم دخی نو شروانك خانه‌سی
بتدی آتش کده‌لر افسانه‌سی
چونکه طوغدی عالمك پروانه‌سی

دیدی کوردم اول حبیبك انه‌سی
بر عجب نور کیم کونش پروانه‌سی

منبع نور اولدیغك کوردی عیان قالدی نور ایچره حیرتده جوان
عرش و کرسی و قلم شویله همان کوزملك او کنده دیدی بیکمان

برق اوروب چیقدی او مدن نا کهان
کوکلردك نور ایله دولدی جهان

اسمان یوزلر سوروب ایتدی دیلك
مهدینی تحریکه کلدی نه فلك

خادمی اولدی ملائك ایتمه شك
جبرائل طوتدی قنادك عرشه دك

هم هوا اوزره دوشندی بر دوشك
آدی سندس دوشه‌ین انی ملك

عرض ایده‌مم بویله ذوقی هر اره   سویلرم اسراری بن عاشقلره
عارفه حائل دکل طاغ و دره   باق نه کوردی دیده‌لر بر دنبره

اوچ علم دخی دیکلدی اوچ یره
هر بریسن ایده‌یم نردن نره

وقتدر فخر رسالت کلمه‌نك   بعثیده خلق جهانه اولمه‌نك
مطلع نور اولمسیده مکه‌نك   ایشته معناسی نشان دیکلمه‌نك

مغرب و مشرقده ایکیسی انك
بری طامنده دیکلدی کعبه‌نك

ایستدم دلده‌کی حیرت کیمکی   شش جهاتی یك نظرده کورمکی
تاکه بو کوردکلرم بیلنمکی   مفخر عالمله بن فخر ایتمکی

بیلدم انلردنکی اول خلقك بکی
کیم یقین اولدی جهانه کلکی

آفتابده یوق بو طور انکشاف
سروی بویلی تزلر ایدی بی خلاف

هب سکونت اوزره ایتمزلردی لاف
انتظامده یوغیدی هیچ انحراف

اینديلر كوكدن ملكلر صاف صاف
كعبه كبی ايتديلر اوم طواف

بر شفا ايدی رفيقه‌م ای جهان
بن نه‌لر كوردم‌سه كوردی بيكمان

يوق ايدی خانه‌ده بشقه انس وجان
خادم خاص اولمق ايچوندی همان

ياريلوب ديوار چيقدی نا كهان
كلدی اوچ حوری بكا اولدی عيان

بر زمان قارشومده شويله طورديلر
بر بريله خيلی دم قونشديلر

بيله‌مم كه بكانه‌لر صورديلر
حيرت اندر حيرتمی كورديلر

چوره يانمه كلوب اوطورديلر
مصطفی‌يی بر برينه موشتولر

ديديلر جمله ملائك ايندی بيل   باق قپو اوكنده بكلر جبرائل
هپ بهشت انهاری اولدی سلسبيل   عالی اولدی باخصوص نسل خليل

بو سنك اوغلك كبی قدر جميل
بر انايه ويرمامشدر اول جليل

بزكه عاجز بنده‌يز وحشت ندن   شكل خوش اندامله كلمش ايكن
خالقيدر دوجهانك كوندرن   كرچه ظاهرده بز زنشر ايلين

اولو دولت بولدك اى دلداره سن
طوغيسردر سندن اول خلقى حسن

انبيأ و اصفيانك جانيدر　　دركهنده خادم اولمق شانيدر
انس و جنك حاصلى جانانيدر　　خلق كونين جمله بنده كانيدر

بوكلن علم لدن سلطانيدر
بوكلن توحيدعرفان كانيدر

قلبكاهم نورله تزهيب ايتديلر　　خاطر ويرانى تطييب ايتديلر
بوخصوصده مدح وتوصيف ايتديلر　　خيلى سوزشوقله تركيب ايتديلر

وصفنى بو رسمه ترتيب ايتديلر
اول مبارك نورى ترغيب ايتديلر

مهر و ماهك پرتونده يوق دوام
هر برينك ظلمتى وار والسلام

طوغمسون خورشيد طوغسون اول همام
طـان يرى اغاردیغـك كوردكده تام

امينه ايدر چو وقت اولدى تمام
كيم وجوده كله اول خير الانام

آتش عشقك كوكلده شدتى　　برطرفدن ياورومكده فرقتى
اكلاديلر بنده كى بوحالتى　　كورمدم عالمده بويله حرمتى

صوصادم غايت حرارتدن قتى
صونديلر برجام طولوسى شربتى

بیلەمم ساقیسی نه مخلوق ایدی
خوب ایدی بر دلبر معشوق ایدی

هم حریق العادەلر پك چوق ایدی
باخصوص اولدم کوکل محروق ایدی

قاردن آق ایدی و هم صغوق ایدی
لذتی دخی شکرده یوق ایدی

کیتمدی حالا دماغمدن اوذوق
نشوەسندن اولدی حاصل دلده شوق

تا درونمدن بنم اوردقجه برق
طوغمدن اول طوغدی صاندم شمس شرق

ایچدم انی اولدی وجودم نوره غرق
ایدەمزدم کندیمی نوردن فرق

قالقدی کوزم پردەسی کوردم عیان
اولدی بردنبره بر بشقه جهان

هر طرفدن چاغریشورلر قدسیان
قالمدی خوف و تلاشم اولزمان

کلدی براق قوش قنادیله روان
ارقەمی صیغادی قوتله همان

شاه کونینی کورن عین الیقین
شاد اولون مسرور اولون ای عاشقین

شوقیله تکبیر کتورسون عارفین
ایشته کلدی رحمةً للعالمین

طوغدی اول ساعتده اول سلطان دین
نوره غرق اولدی سموات و زمین
نور چشم انبیاء مرسلین
صلواة الله علیهم اجمعین

ثابت مصطفی افندی

علمای ارباب شعر وانشادن برذات اولوب (الاشهر) لیدر. کوزلرینك شهلالغندن ناشی زماننده (کور مفتی) لقبیله معروف ایدی.

درسعادته عزیمتله (سیدی احمد پاشا زاده محمد پاشایه) خزینه‌دار تعیین ایدلدی. بومناسبتله پاشانك بولوندوغی اسفارده برابر بولندی. پاشانك (بودین) ده شهادتله ارتحالندن صکره کتخدالغندن یتیشمه عثمان پاشانك نظر کرده‌سی اولدی. عثمان پاشانك سفره مأموریتی سببیله یرینه (تیره) (متسامی) تعیین ایدلدیسه‌ده پاشانك وفاتندن صکره طالعی معکوس اوله‌رق (١١٢٢) ده ارتحال ایلدی. مثنویاتی اشعار سائره‌سنه نسبتله داها پارلاقدر هجویاتی ده مؤثر ایدی. قطعهٔ آتیه جملهٔ اشعارندندر.

دل عاشقه جفادن کله روی یاره دوشمز
کل نردن آه شکوه دهن هزاره دوشمز
سر کوی یاره اوغرار دلزاردن خبروير
دیمه ای صبا کذارم بنم اول دیاره دوشمز

ثنائی

علماء شعرادن وار باب صدق واخلاصـدن برذات اولوب (مغنیسا) لیدر . اسمی (محمد) پدرینك اسمی (احمد) در علی الاصول اکمال تحصیلدن صکره اختیار سـیاحت و بر مدت صکرهده مسلك نیابتده ایفای حسن خدمت ایلدی . بر آرالق مملکتنهعودتنده سلطان (سلیمان قانونی) شهزادهلرندن (مصطفی چلبی) نك تعلیم وتدریسنه مأمور ایدیلهرك شهزادهٔ مشار الیه نامنه علم صرفدن (مقصـود) ی وعلم فقهدن (فقه اکبری) شرح ایتـدی. بعده مشار الیهك (اماسـیه) والیلکنه تعیینی دولاییسیله برابرجه (اماسیه) یه کیتدی . (نبسـتان زلالی) نامنده ادبی بر اثری و (بروسه) ده دفین خاك عطرناك سادات حسینیهدن (امیر محمـد شمس الدین) بخاری حضرتلرینـك مناقب علیهلرینه دائر (مناقب امیر سـلطان) نامنده مطبوع برمناقبی واردر . (٩٦٠) تاریخنده (اماسـیه) ده عازم دار عقبا اولدی . مناقبنامهٔ مذکور اسـاساً منثور ایسـهده السنهٔ

ثالثه اوزره عاشقانه برخیلی منظومه‌لری‌ده حاویدرکه ابیات آتیه اثر مذکوردەکی برنعت شریفدندر :

محمد آب روی انبیادر محمد مرسلینك خاتمی‌در
محمد نور چشم اتقادر قموناسك مکرم اکرمی‌در

یازمامش قاضی وکشاف و جریر طبری
خبرم یوق کوزه‌لم کیمدن آلایم خبری

نقرات مشهوره‌سنی حاوی اولان منظومهٔ طویله وعارفانه‌نك (ثنائی) مخلصلی شعرای عثمانیه‌دن (بالیکسر) لی ویا (ادرنه) لی ثنائیلرك اولدیغنده اشتباه وارسه‌ده صاحب ترجمه‌نك اولدیغنه دائر بعض قرائن واردر .

ثروت افندی

عصر اخیرده (ازمیر)ك یتشدیردیکی قوی طبیعت شعرادن اولوب مسقط رأسی (ازمیر) ، اسمی (حسن) در . اسمیله مخلصی تاریخ ولادتی اولان (۱۲۲٤) سنه‌سی مشعردر.

طبیعت شاعرانه‌سنه مشاهیرشعرای عثمانیه‌دن (اوزیجه) لی (ثابت) افندی مرحومك بین‌الشعرا مشهوراولان (معراجیه) سنه یازدیغی و (۱۲٦٥) تاریخنده ازمیرده طبع اولنان تخمیس شاهددر . بوندن باشقه بر دیوان تشکیل ایده‌جك اشعار متنوعه‌سی واردر . (۱۲۸٥) تاریخنده درسعادتده ارتحال

ایده‌رك قبا طاشدن بشیكطاشه كیدن جاده‌نك صول طرفندكی اوفاق مقبره‌یه دفن ایدلدی . (معراجیه‌سنك مطلعندن)

كمال اشتیاقندن جناب حی لایفنی
طلبكار وصال نازنین اولدی او شب مولا

حبیبین ایسته‌دی بر كیجه دعوتجی ایدوب اسرا
خوشا فرخنده اختر لیله‌ٔ ممتاز ومستثنا

كه عنوان برات قدر پدر سرسورهٔ اسرا

صبحی

متصوفانه اشعار یازان قدماء شعرادن اولوب تذاكر نویساندن (لطیفی) قولنجه روم ایلی دندر . (١٣٠٥) تاریخنده یازلمش بر نسخه‌سی «سلانیك» ده منظور عاجزی اولان بر جلد كبیر «جامع النصایح» اسمنده‌كی اثر قیمتدارینك مطلعی بروجه آتی نقل ایدلدی :

الهی سن سین اولان خلاق ومولا
كه ذاتكدر منزه قدرك اعلا

كمسنه یوقدر هركز شریكك
بدلمی اولیسر سكا یا مثلا

احددر ذات پاكك چوق صفاتك
ایرشمز علمكه عقل ودل اصلا

یالکز سین انادن سین مجرد
انادن کلمه‌دك یوق سکا نـلا

ایکی دیین اولور مغبون ومحروم
منزه تکری سین حاشاوکلا

« صاروخان » سنجاغی داخلنده « کوردوس » ده زیارت اولنمقده اولان اولان « حسینی » نك بعض قرائنه کوره بوذات اولمسی مأمول قویدر .

حالی

زمرهٔ سپاهیاندن و منتسبین طریقت مولویه‌دن بر شاعر قوی طبیعت اولوب « تیره » لیدر . « آه درویش حالتی کچدی » مصراعنك دلالتی اولان «١٠١٢» تاریخنده ارتحال ایتدی . مناقب جناب مولانایی نظم ایتمش و « کنجینهٔ زار » صاحبی شاعر مشهور « یحیی » بکك « اصولنامه » سنه « اصل الاصول » نامیله کوزل بر نظیره یازمشدرکه هرایکیسیده غیر مطبوعدر . ابیاتندن :

پاك ایت قلبکی یوروبی کبی حالتی
کشف اوله تاکه نیدوکی اسرار مثنوی

حاوی عبداه افندی

فضلای شعرادن بر ذات اولوب « اقحصار » قضاسنك « مرمره » ناحیه‌سندندر . اکمال تحصیلدن صکره مملکتی مفتیلکنده ایفای وظائف شرعیه ایلدی . «١١٥٩» تاریخنده « مرمره » ده ارتحال ایلدی . پازار جامعشریفی خطیره‌سنده مدفوندر . منظوم ومطبوع قصیدهٔ بردهٔ ترجمه‌سی آثارینك الك مشهوریدر . سنك مزارنده منقوش اولوب زمانی شعراسندن « ساعی » طرفندن سویلنیان تاریخ بروجه آتی درج ایدلدی :

مرمره مفتیسی حلویٔ پر افضال وکمال
یعنی عبداه افندی احسن اه الیه
ایلدی با امر حق دار بقایه ارتحال
مقصد صدق ملیك اوزره اوله بین یدیه
فوتنك تاریخنی اخلاص ایله ساعی دیدی
کوچدی عبداه افندی رحمة اه علیه

حمدی افندی

علمای شعردن حسن حال ایله موصوف برذات اولوب اسمی « احمد » مسقط رأسی «صاروخان» سنجاغی ملحقاتندن « دورغودلی ـ قصبه » در . برای تحصیل استانبوله کیدرك شیخ الاسلام « منقاری زاده یحیی » افندیدن اخذ علم ایتدکدن

صكره تدريس مكافاتی اولمق اوزره دور مدارسله « مدرسهٔ سلیمانیه » مدرسی اولدی . بووجهله کذارندهٔ اوقات ایکن «١١٢٣» ده ارتحال ایلدی . دیوانجه تشکیل ایده‌جك قدر اشعاری واردر . بیت آتی زادهٔ طبع شاعرانه‌سندندر .

کوروشدکجه دل دلداری صاف وساده اکلارسك
نیجه ساده نزاکت « حمدیا » اول غنجه‌ده قان‌قان

خدالی صالح دده

ترجمهٔ حالی سبق ایدن حضرت (شاهدی) پدر عالیقدریدر ، (٨٨٥) تاریخنده (موغله) ده عازم سمت ملکوت اولدی . زادهٔ طبع عارفانه‌لرندن اولان بیت آتی میان مولویانده زبانزد ومشهوردر .

ای دل ایسترایسه‌ك اکر کامل اوله نقصانك
سکه‌سی التده کیر حضرت مولانانك

قطعهٔ آتیه دخی زادهٔ طبع عاشقانه‌لرندندر .

عشقه باغلاندی کوکل بندن چکوب ال نیله‌یم
بندن چوق راضی اولور بندندن آزاد اولمسون
صورمازم اسرار عشقك مشکلندن زاهده
چونکه شاکرد اولمامش بوفنده استاد اولمسون

حاجی حافظ خلیل دده

مشـایخ مولویه‌دن بر ذات اولوب (١٢١٨) تاریخنـده «ازمیر» ده سماعخانهٔ هستی یه قدمنهاده اوله‌رق یدی یاشنده حفظ قرآنی اکمال و «١٨» یاشـنده علم قرائتـدن اجازتنامه استحصال ایلمشـدر. «٣٥» یاشـنده ایکن طریقت علیـهٔ نقشبندیه اکابرندن «محمد جای هندی» حضرتلرینك اخص خلفاسندن «بدخشانی» افندیدن دست ارشاد آله‌رق مؤخراً «درسعادته» عزیمتله فضلای رجال مولویه‌دن «ینی قپوشیخی عثمان صلاح الدین» افندی مرحوم عرض اقرار و انتسـاب ودرکاه مذکورده چله‌یی تکمیله موفق اولمشـدر. «ازمیره» عودتنده سلطان «عبدالمجید» خان غازی حضرتلرینك عنایت واحسان دیندارانه‌لریله شهرك کوزل ودلکشا بر موقعنی تزیین ایتمکده اولان درکاه صفا بخشای مولوی‌یی تأسیس و انشاایلمك موفقیتنده بولونمشدر.

درکاه مذکورده «٣٨» سنه‌سجاده‌نشین ارشاد اولدقدن صوکرا «١٣٠٥» تاریخنده سکسان یدی یاشنده اولدیغی حالده جهان فانیدن عالم باقی‌یه انتقال ایله بانیسی اولدیغی مولویخانه‌نك سماعخانه‌سی درونیه دفن ایدلدی. مرحوم مشـارالیهك علم قرائتده‌کی حسن ادا و اختصاصی ازمیرجه معـلومدر. وجوه سبعیه دائر اثر مخصوصلری واردر.

قطعهٔ آتیه‌لری کندیلرینك علم شعرده اولان انتسابلرینه دالدر .

ماتم سور فلك عارفه سیاندر بیل
درد صبر اهلی اولان کامله درماندر بیل
کوسمه تقدیره براق شکوه‌یی هرحال کچر
رنج و غم ذوق وصفا واصل پایاندر بیل

سالم افندی

قوله وحوالیسنجه شعرله اشتهارایابین ذواتدندر. « ١٢٤٥» تاریخنده مملکتنده ارتحال ایلدی بونك‌ده اثار شعریه‌سی جمع وضبط ایدیله‌مامشدر . بر غزلی ابیاتندن :

یازسه عاشق یار ینه بار کیران محنتن
الف قد خامه‌سی اولوردم اعلامده لام
سالماً انسانی احسان اکلادم ایلر اسیر
کوره‌لی ترکیب مشکین معنیٔ اکرامده رام

﴿ شهودی دده ﴾

سابق‌الترجمه شاهدی « ابراهیم دده » حضرتلرینك مخدوم عرفانمندیدر. « اسرارده‌ده » تذکره‌سنده ولدمعنویلری

اولمق اوزره مقیددر. قرق کسور سنه « موغله » مولویخانه ـ سنده جانشین پدر اوله‌رق بیك تاریخنده « موغله » ده عزم کاشانه‌سرای بقایا ایلدی . « عاشق چلبی » تذکره‌سنده قطعهٔ آتیه‌لری مندرجدر :

دهانی فکر دلده غنچهٔ گلزار جانمدر
خیالی سرو قدك خیلیدن خاطر نشانمدر
فراق لعل نابکله بلا بزمنده ای ساقی
دمادم اشك گلگونم شراب ارغوانمدر

شریفی محمد افندی

فضلای شعرادن بر ذات اولوب سابق‌الترجمه « قوله » لی « عالی » افندی‌نك مخدوم فضائل موسومیدر. علی‌الاصول اکمال تحصیلدن صکره مملکتی مفتیلکنه تعیین اولنه‌رق علی روایة قرق سنه قدر ایفای وظائف شرعیه ایدرك « ١٢٤٣ » تاریخنده « قوله » ده ارتحال ایتدی.

« قوله » ده تکیه جامع شریفی مناره‌سنه‌ سویلدیکی تاریخ سلیسی بر وجه آتی درج ایدلدی :

بو مناره ایله قیلوب مسجد پاکی تزیین
صاحب‌الخیره ویره اجر جزیل رب معین
بو ظریف لفظله بومصرع منقوط تاریخ
نه کوزل مرکز دعوت نه کوزل خیر کزین

اشعاری دیوان تشکیل ایده‌جك قدر ایسه‌ده متفرق بر حالده قالوب جمع وتدوین اولنه‌مامشدر.

صاری کمال

اشعار عثمانیه‌نك مؤسسلرندن معدود بر شاعر فاضل اولوب « برغمه » لیدر . فضل وکمالی « فاتح » دوری وزرای عظامندن « محمود » پاشای ولی طرفندن کمالیله تقدیر اولنه‌رق « ادرنه » جوارنده‌کی « خاصکوی » ده بنا ایتدکاری مدرسه‌یه مدرس تعیین اولندی . « معجم فی اثارملوك عجم » اسمنده اثر فارسی‌یی « ترجمان البلاغة » نامیله ترجمه ایتمشدر. مرتب دیوانی‌ده واردر. ابیاتندن :

بلبلك فریادی حدنکدندرر کلدن دکل
عاشقك افغانی لعانندرر ملدن دکل

عرشی دده

شعرای مولویه‌دن عاشق مجاهد برذات اولوب (تیره) لیدر. شاهد ومشهودی کبی اعاظمه خدمت ایتمش ملا ایکن مولوی اولمشدر . مشاهیر شعرای عثمانیه‌دن یکیجه‌لی « خیالی » بکله بر مدت رفاقتی وبر قاچ مشاعره‌سی واردر. بیك تاریخنه قریب

(موره) ده ارتحال ايلدی. منظومهٔ آتیه‌زادهٔ طبع عاشقانه‌لریدر:

یاتمه اویان ، ایتمه زیان — وقت سحر قم قم قم
تا كه اولاسين واقف جان — » » » »
طوغدی سعادت كونشی — طوتدی ضياع طاغ طاشی
غفلته آلديرمه باشی — » » » »
آدمه اولدكسه خلف — ايله ايامی تلف
ايستر ايسه‌ك ايره شرف — » » » »
عرش شيدادن اكر — ايستر ايسه‌ك دوغری خبر
راه حقه ايله سفر — وقت سحر قم قم قم

عالی افندی

علماء شعرادن بر ذات اولوب (قوله) ليدر . بدايت تحصيلی درسعادت و بروسه علماسندن نهايتی خادمی مرحومدندر. اكمال تحصيلدن صكره طريقت نقشبنديه‌يه انتساب ايلدی . « ١١٨٦ » تاريخنده تأليف ايتديكی (تحفه) نامنده منظوم عربی العباره براثری وبر خيلی آثار شعريه‌سی واردر . « اق حصار » كتبخانه‌سنده مكمل مجموعهٔ اشعاری‌ده بولنديغی مرويدر . مدفننك بروسه ويا ساقزده اولديغی منقولدر.

فرحی

نکته کویان شعرای مولویه‌دن بر ذات اولوب (اقحصار) ایدر . (١٠٠٠) کسور تاریخلرنده درسعادتده ارتحال ایلدی. تذاکیر نویسان شعرادن « عاشق چلبی» فرخی‌یی حج شریف زیارتندن عودتنی متعاقب درسعادتده کوردیکنی ومعمرینندن بر ذات اولدیغنی روایت ایدییور . جنتمکان سلطان بایزید ثانی :

هر درکه پیدا شوداز سینهٔ خاکم
ابروی شود وکریه کند برسر خاکم

بیتنی انشاد بیوره‌رق تنظیرینی امر بیوردقلرنده صاحب ترجمه فرخی :

هر داغکه دردست بر سد بر دل چاکم
لاله شود و پای زند بر سر خاکم

بیتیله تنظیر ایدرك مظهر التفات شهریاری اولمشدر قطعهٔ آتیه دخی اشعار عاشقانه‌سندندر :

دله بردم غمکی ایتمدك اکسك صنما
اکر ادملك ایسه آنجق اولور وار اولاسین
نیله‌سین حالی هردم نه چکرمش عاشق
کوره‌یم عشقه دوشوب سنده کرفتار اولاسین

فردی عبداه افندی

فضلا وارباب شعر وانشادن صاحب وجد وحال بر ذات اولوب شهریدر اکمال تحصیلدن صکره «صاروخان» سنجاغنی مضافاتندن «قصبه ـ دورغودلی» مفتیلکنه تعین اولنارق مدت مدیده افتا وتدریس ایله مشغول اولدی . براره‌لق حج شریفه عزیمت ایدرك «مکهٔ مکرمه‌ده» اکابر «نقشبندیدن» «هندی محمد جان» افندیدن استخلاف ایلدی. اواخر عمرنده «درسعادته» رحلتله «فاتح» جوارنده‌کی «امیر احمد بخاری» درکاهی مشیختنه تعیین اولندی . بو خدمتله کذارندهٔ اوقات ایکن ارتحال ایده‌رك درکاه مذکور خظیره‌سنه دفن ایدلدی. دیوانچهٔ اسفاری وتذاکر شعرادن «فطین» افندی تذکره‌سنده قدح ردیفنده بر غزلی واردر .

«قصبه‌ده» «پاشا» جامع شریفی حوالیسنده ارباب خیر و یساردن «حاجی حسین» اغا طرفندن بنا اولنان کتبخانه‌یه سویلدیکی تاریخی بروجه آتی درج قلندی :

تعالی‌اه نه خوش دار معلا	کتبله اولدی تزیین مجلا
اولوب حاجی حسین اغا موفق	بو بنایی یکیدن قیلدی انشا
زهی توفیق جود بذل همت	سزا اجر جزیل دار عقبا
مکارم پیشه بیل عین کرامت	ایدوب علم شریفی بونده احیا
دیدی انشاسنه تاریخ فردی	کتبخانه بنا اولدی نه زیبا

اشبو کتبخانه‌ده اثار علمیه و عرفانیه‌سندن اولمق اوزره
« ۱۲۵۹ » تاریخنده خط دستیله محرر بر مجموعه‌ده طریقت
« شاذلیه » احزابندن اولان صلواة « مشیشیه » شرحی ایله
« علامه جلال‌الدین سیوطی‌نك » ایات منسوخه حقنده‌کی
منظومه‌سنك نظماً ترجمه وشرحلرینی حاوی موجب استفاده
اثاری منظور عاجزی اولدی. منظومهٔ مذکوره مقدمه‌سنده

مکتت مفتاح بسماه ایله
فتح اولور هر برمشکلاته ایله
حمداه زینت افزای کلام
روضهٔ پاکه صلات ایله سلام
ال واصحابك اوله ارواحی شاد
راضی اولسون جمله‌دن رب عباد

کامل مولوی

خوشکویان شعرای مولویه‌دن اولوب « مغنیسا » لیدر .
« ۱۰٦۸ » تاریخنده تنوره کشادی عالم لاهوت اولدی .
(بروسه) ده مدفون اولان سلاطین ، وزرا ، مشایخ ، علما ،
شعرا وارباب صنایعك تراجم احوالنی مبین مطبوع (کلدستهٔ
ریاضی عرفان) صاحبی فضلای شعرادن بروسه‌لی (بلیغ
اسماعیل) افندینك شعرای عثمانیه‌دن (فائضی) نك (زبدة

الاشعار) نه یازدیغی (نخبة الاثار) اسمنده‌کی (تذکره‌سنده صاحب ترجمه کامل مولوینك (نوروزیه) قصیده‌سندن الته ابیات آتیه مندرجدر :

باعث ناطقه پیرانه مرغان چمن
بارگاه زهی عقده کشادی نوروز

دمیدر بلبل شیدا نه‌قدر مست اولسه
هر کلك ساغری دستنده برای نوروز

(غالب دده) همدملرندن (اسرار دده) افندی‌ده (کامل مولوینك) ثناخوانلرندندر .

کسکین افندی

علما ، شعرادن بر ذات اولوب دکزلی سنجاغی ملحقاتندن (سرای کویی) قضاسنك قاضی کویندندر . مغنیسا کتبخانه‌سنده منظورم اولان اوچ لسان اوزره مرتب لغت منظومه‌سندن ابیات آتیه درج ایدلدی :

دکزلی قریه‌سی قاضی کویندن
اولور اصلم خوش کوش ایله کلسن
مقام اولدی بکا قسطنطنیه
حماها اه عن کل البلیة

لغت منظومه‌سی مطلعندن :

تکری و اه خدای طاقت کوجدر توان
یاز اوقو اکتب نویس هم داخی اقرأ بخوان

زمان تألیفنی ابیات آتیه ایله بیان ایله‌یور :

آکله کل ابجد حسابن ای جوان
صای الفدن یایه‌دك بربر همان

یادن اون اون قافه‌دك ای خوش نکار
قافدن تاغینه‌دك یوز یوز قیل شمار

بو حسابی آکلادکسه کر تمام
شمدی بیل تاریخ نظم أی همام

جمله‌دن یك دوشدی تاریخ ای جوان
اوقو تحفه‌م بول حیات جاودان

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
تحفه‌می حفظ ایله ایچ آب حیات

هرکه کسکین‌را کند باخیر یاد
دردو عالم روح اوشادان باد

مقالی مصطفی بك

آتی الترجمه منشئ مشهور (ویسی) افندی صاحب ترجمه‌نك همشیره زاده‌سیدر . نکته‌کویان شعرادن بر ذات اولوب مقدمات علومی مملکتی اولان (الاشهر) ده بعدالتحصیل درسعادته عزیمت وعصری فضلاسندن (عرب زاده) افندینك خلقهٔ تدریسنه ملازمتله اخذ اجازت ایلدی . بعده امور حکومتده استخدام اولنه‌رق (۹۹۲) تاریخنده دار آخرته رحلت ایلدی .

(ادرنه قپوسی [۳] خارجنده دفین خاك مغفرتدر. معلوم اولان مرتب دیواننده بشقه برقاچ رسائلی‌ده اولدیغی مرویدر. ابیاتنه :

مقالی طعن اعدادن نه غم ارباب عرفانه
اتارلر طاشی البتده درخت میوه‌دار اوزرینه

بیت معنیداری عادتا ضرب مثل حکمنده زبانده‌در.

دامن همت دراز اما طاب کوتاه دست
رتبهٔ ادبار عالی پایهٔ اقبال پست

بیت مشهوری‌ده معاصری اولان (فضولی) نك

سایهٔ امید زائل افتاب شوق وکرم
رتبهٔ ادبار عالی پایهٔ تدبیر دون

بیتنه نظیره ویا اثرتواردر.

---

[۳] قنیالی زاده قولنجه اسکدارده مدفوندر.

بر غزلندن :

یاردن خورسندواعدادن ملامت دیده‌یز
شاکرز کلدن ولیکن خاردن رنجیده‌یز
حاصلی چکدك کریبان تعلقدن الی
سرو کبی کوشهٔ عزلنده دامن چیده‌یز
بزکه نقش اولدق مقالی خالقه‌داغله
روی یاری کورمکه باشدن ایاغه‌دیده‌یز

تذاکر نویساندن (قینالی زاده حسن چلبی) نك صاحب ترجمه‌نك معاصری وهمشهریسی اولمق اوزره بر (مقالی) دها ذکر ایتمه‌سی اثر ذهولدر.

محمد لطفی دده

بایرام چلبی اولادندن مغنیسا مولویخانه‌سی شیخی علی نقشی افندینك مخدومی اولدیغی ومومی الیهك وفاتندن صکره درکاه مذکور مشیختنه نائل و (١٢٥٠) تاریخنده داربقایه منتقل بولوندوغی (تذکرهٔ فطین) ده محرردر. ابیات عارفانه‌سندن:

وصل قیدی‌وصله مانعدر کرمکانی دده
واصل‌اولورحقه اول کیم‌ماسوایی ترك‌ایده

مهری افندی

شعرای مولویه‌دن بر ذات اولوب (ازمیر) لیدر تذاکر شعرادن فطین افندی تذکره‌سنده محرر اولدیغی اوزره (١٢٥٥) تاریخلرنده درسعادته کیدرك اقلام عسکریه‌دن خاصهٔ اردوی همایون مجلس قلمی کتبه‌سی عدادینه داخل اولدی .

(نایزنلك) ده انتسابی وار ایدی. (فطین) تذکره‌سنده محرر (دوغرودن طوغرویه) ردیفلی غزلندن :

چمن اکری قیودن طوغرو چکدی سر و قدلرله
خلافم یوق بحق قد جانان دوغرودن دوغرو
رقیبا اکری بوکری سمت جانانی دولاشمقدن
عدم سمتنه کیتمك سکا شایان دوغرودن دوغرو

مصطفی عزیز افندی

طریقت خلوتیه‌نك (مصریه) شعبه‌سی مشایخندن بر ذات اولوب (اغریبوز) لیدر. طریقت مصریه منتسبینی میاننده (کوچوك شیخ) شهرتیله بنام اولان (اغریبوز) ده‌مدفون (شیخ سعداه) افندی حضرتلرینك اخص خلفاسندندر .

(١٢٥٦) تاریخنده مقدما هجرت ایتدکاری (ازمیر) ده وفات ایلدی. باصمه خانه قربنده‌کی «مصری» در کاهنده دفین خاکدر. دیوانلرینک ضیاعه اوغرادیغی مرویدر. مع هذا زادهٔ طبع عارفانه‌لری اولان برخیلی اشعار والهیاتی ده موجوددر. شعرده «شیخی» مخلصیله تخلص ایدرلردی. بر قطعه‌لری

مرشد کامل آدمی جام جهانما ایدر
جام جهانمانه‌در آیینهٔ خدا ایدر

مرشد کامل آدمی فارغ ماسوا ایدر
فارغ ماسوا نه‌در واصل کبریا ایدر

❋ غزل ❋

کوه قاف تنده جانا مرغ عنقادر کوکل
انک ایچون جسمی یوق برسر اخفادر کوکل

هرنه ایسترسه‌ك یوری عرض ایله گزمه سرسری
شبهه‌سز بیل جلوه‌گاه رب اعلادر کوکل

ایریشوب غیب هویتدن اکا هر دم فتوح
فیض رب العالمینه اوزکه مأوادر کوکل

صورتا تنده نهان اولمش دلا بر قطره‌در.
هر طرفدن قاپلامش معناده دریادر کوکل

کزمه مجنون کبی صحرای جهانی سرتسر
کل ایریش مطلوبنه کورکه نه لیلادر کوکل

مصر تنده ایتمك ایچون نفس فرعونی هلاك
موسیٔ معجز نما هم دست بیضادر کوکل

جزء نور حق دررِ ایتمز تجزی هیچ قبول
تا ابد باقی درر صانمه هیولادر کوکل

کرچه حا قمدر وجود اقلیمنه خارج دکل
صانمه داخلدر بکم تندن معرادر کوکل

عرش اعلادر بیوردی چون حدیثنده رسول
حج اکبر قیل طواف ایت بیت علیادر کوکل

لال اولور دللر دلا تعریض ایتمکدر محال
وصف اولنماز قال ایله سر معمادر کوکل

طرفة العین ایچره طی ایلر قمو منزللری
شیخیابیل اشنای سراسرادر کوکل

محرم بابا

طریقت مولویه عرفاء شعراسندن قلندر مشرب بر ذات اولوب « ملاطیـه » لیدر . عمرینك اکثر زمانی سـیاحتله کچیرمش و «۱۲۷۳» تاریخنده « ازمیر » ده ارتحال ایتمشدر .

مولوی خانه قارشوسنده‌کی ده‌ده‌کان قبرستاننده مدفوندر .

اکثر اشعاری عاشقانه ونصایحپرورانه‌در . اصطلاحات علوم درج ایدلمك اوزره ظالب علم اولان بر طفل نورسته‌یه سویلدیکی منظومهٔ نصایح آمیزی بو بیوك یازیلان منظومه‌لرك پارلاقلرندندر .

منظومه‌مذ کوره‌نك مطلعندن :

ای نوازندهٔ جمعیت بزم علما
وی درخشندهٔ کیفیت عین عرفا
سن سین اول حافظ قرأن حسنکم ازلی
ویرمش اول علم لطیفی سکا نامیله خدا
شمدی علم عرب وفارسه دوشمش میلك
مکتب عشقه کل ای طفل سبقخوان وفا
علمه قدك کبی اك اول الفدن باشلا
عجمیلکده سکا تاکه کورن دیه بیا
اوقو یوب صرف تهجی‌یی اصولیله تمام
ایله اجرای قرائت چولسان فصحا
ختم قرأن ایدیجك باشلاهمان تجویدی
مکی ومدنی فرق ایده‌رك ایت فرضی ادا

ره تحصیلده سکا صاحب دین رهبر اولا
بعد ذا امثله‌دن باشلا اصول عربه
نصر ینصردن نصرت ایده حق‌ده سکا
حسن یحسن‌دن ضرب ایده‌رك عشاقی
جلس یجلس‌دن بزمه یوروبی پروا

ابیات سائره‌سندندر :

نمکریز سرشك چشم تزله خمری حل ایتدم
حریم وصلده بنت‌العنب محرم حلالمدر .

مصطفی فارغ افندی

مشایخ طریقت رفاعیه‌دن طبعت شعریه‌یه مالك بر ذات اولوب (موره) نك [کوردوس ـ قورینت] قصبه‌سی مهاجرلرندندر. (١٢٧٥) تاریخنده اولجه هجرت ایتدیکی (ازمیر) ده ارتحال ایتدی . یوقاری روم محله‌سنده بنا کرده‌سی اولان رفاعی درکاهنده مدفوندر . مرتب دیوانچه‌سی مطالعه کذارم اولدی . مناجات منظومه‌سندن :

درد سنك ، درمان سنکدر یاغیاث
قول سنك ، احسان سنکدر یاغیاث
اتمه محتاج غیری بابه أی کریم
[illegible]ن سنکدر یاغیاث

محمد نجیب افندی

ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (شیخ نزولی) افندینك اخفادندن عاشق وطبیعت شعریه یه مالك بر ذاتدر. علوم عربیه‌یی (قوله) علماسندن (قره‌حصاری) (خلیل زهدی) افندیدن تحصیل ایلدی. برادری شیخ عبدالرحمن افندی یه خلف اوله‌رق درگاه نزولی سجاده نشینی ایکن (۱۳۲۰) تاریخنده ارتحال ایلدی. اشعاری جمع وتدوین اولنه‌مامشدر.

ابیاتندن:

نجیبا لوح خاطردن سیلندی صورت اغیار
نگارك پیكری نقش درونمده مقیددر

دیگر

بن نجیبیم فیض باران چمنزار دله
ایسته‌ین گلسون نزولی بن نزولی زاده‌یم

وہبی

طرز قدیم منشیلرینك رئیس وپیری مقامنده اولوب محمد افندی نامنده الاشهرلی بر قاضی‌نك مخدوم فضائلموسومی وسابق الترجمه شاعر (مقالی) نك همشیره زاده‌سیدر. (۹٦۹) ده الاشهرده تولد ایلیوب مقدما علومی تحصیلدن صکره درسعادته

عزيمتله صدور عظام وعلمای بنامدن صالح واحمد افندیلردن تکمیل نسخ ایدەرك مسلك نیابته سالك اولوب بدايةً خطهٔ مصریەدە رشید وسائرە کبی بلدەلردە مؤخراً اناطولی قطعەسندە اقحصار، تیرە ، الاشهردە وروم ایلیدە سیروز ، تکفورطاغی، اسکوب ، کوملجنە کبی بلدەلردە اجرای نیابت ایلدی . اسکوبدە سکزنجی نیابتی تاریخی اولان (١٠٣٧) تاریخندە ارتحال ایدەرك (قومانووه) جادەسندەکی مزارستاندە ودیعهٔ خاك فنا قلندی . وفاتنه دائر زمانی شعراسی طرفندن سویلنن تاریخلرك اك مشهوری ذیل شقایق صاحبی (نوعی زادەعطائی) افندینك شو :

ویسی کە اولمشیدی تغزلدە بی بدل
تعیین سال فوتنه تاریخدر (غزل)

زیارت ایتدیکم منشور مربعی شکلندەکی سنك مزارندە ایسه وفات تاریخی اولمق اوزرە :

(قوجه ویسی‌یی جنتك قپوسندە براقان) یالکز بو بیت عادی محکوکدر .

(دیدی احبابك بری تاریخنی ، جان ویسی کیتدی باب جنته) آثار ادبیانەسی بروجه زیردر :

[١] (درة التاج فی سیرة صاحب المعراج) آثارینك اك مشهوری اولوب سادەجه (سیر ویسی) نامیلەدە معروفدر .

مکه ومدینه نامیله ایکی قسمه منقسم اولان بو اثرینک اتمامنه عمری وفا ایتمدیکندن غزوهٔ بدره قدر یازه‌بیلمشدر . مؤخراً شاعر نابی ایله نظمی‌زاده بغدادی طرفلرندن تذییل ایدلمشدرکه اصلیله نابی نك ذیلی مطبوعدر .

[٢] (دستورالعمل) (شهادتنامه) اسمیله‌ده موسوم اولان بو اثرك موضوعی ارکان ستهٔ اسلامیه‌نك مباحث ومناظراتنه دائر دینی ، حکمی برطاقم مقالاتی حاوی اوچ جزء قدر بر اثر معتبر اولوب مطبوعدر .

[٣] (خوابنامه) (اول زمانده‌می عالم معمور و آبادن ایدی) فقراتی التنده تاریخی ، اخلاقی ، حکمی پرعبر بر طاقم امثلهٔ عدیده‌دن عبارت اولوب مطبوعدر .

[٤] (توبه نامه) مطلعی شو : (یتر ای دل‌هوس زلف سیهکار یتر) اولان عبرت آمیز برمنظومه‌درکه بومنظومه‌ده :

پیرو اولدم اوسخن پروره ایتدم توبه
دائما ره‌سپر عمد وخطا ایتدکلریمه

بیتنده‌کی سخن پروردن مقصد

توبه یارب خطا یولنه کیتدکلریمه
بیلوب ایتدکلریمه بیلمیوب ایتدکلریمه

بیتك قائلی مؤسس طریقت (زینیه) (زین‌الدین خافی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن شیخ (عبدالرحیم مرزیفونی) در

[٥] (مرج‌البحرین) صاحب قاموس (مجدالدین فیروز آبادی) نك (صحاح فی اللغه) صاحبی (ابی نصر اسماعیل بن حمادالجوهری) یه ایتدیکی اعتراضاته اجوبه درکه دقایق علم

لغتله متـوغل ذواته اسه تفاده بخش آثاردن اولان بواثر غیر مطبوعدر .

[٦] (فتوح مصر) اسـمندن دخی اکلاشیلدیغی اوزره فتوح مصری حاکی تاریخی بر اثردرکه انجق فاتح مصر (عمر ابن عاص) وقایعنی حاوی اولوب غیر مطبوعدر .

[٧] « واقعه نامه » زمانی احوالنی تنقید وادیسنده بر اثر اولوب غیر مطبوعدر .

[٨] « دیوان » طرز معـلوم اوزره مرتب اولوب غـیر مطبوعدر .

[٩] « منشأت » : مکاتیب منشیانه‌سندن بر قسم اعظمنی جامع اولوب مطبوعدر .

[١٠] « هدیة المخلصین وتذکرة المحسنین » عقائد واخلاقه دائر اولوب غیر مطبوعدر .

ابیاتندن :

بزم اقبالنی نار ایلمسـون دیرسه فلك
کشی یاقدیغی چراغ اوستنه پروانه کرك

دیکر

فلکدن کوشمال غم کوروب زار اولدیلر دائم
شولرکیم ایل سوزینه اویدیلر چنك ورباب آسا

فضائل علميه وقدرت ادبيه‌لرى مسلم انام اولان صاحب ترجمه‌نك طرز تحريرى كرچه ـ سائق زمان دولاييسيله ـ مغلق ونعتپرورانه ايسه اويله نركس وسائره كبى مقصد بى روح وحلاوتسز اولميوب معنيدار متين وحكمت آميز اولمغله برابر ينه زمانمز ايچون تقليده شايان دكلدر . اقتدار اديبانه‌سى تسليم كردهٔ عموم اولان بوذات قدرت ادبيه‌لرينك برقسمنى اولسون لسانمزك ساده‌لشديرلمه‌سنه وقواعدينك تدوينهٔ صرف بيورمش اولسه‌لر ايدى آتى ايچون همتلرى دعامشكور اوله‌جغى بى اشتباه ايدى . مسقط رأسى اولان (الاشهر) ده (شيخ سنان) محله‌سنده‌كى كنديسنه نسبت اولنان برخانه مشاهده اولنمقده‌در .

وصاف عبداه افندى

مسند جليل مشيختى احراز ايدن فضلادن خلوق برذات اولوب سابق الترجمه شيخ (ابن عيساى صاروخانى) احفادندندر . معلومات ابتدائيه‌سنى مسقط رأسى اولان [۲] اقحصارده بعدالاكمال درسعادته كله‌رك على الاصول اكمال تحصيلدن صوكرا محشئ فنارى مشاهير علمادن (قره خليل) افنديه

(۲) قصيدهٔ برئه‌يى (اقليدالسعادة) اسميله نظماً ترجمه ايدن (حافظ اسماعيل نظيف بن محمد) افنديده اقحصاردن يتيشن علماء شعرادندر .

داماد اولدی . بعده مسلك نيابته سلوك ايله سلانيك ، مصر مولو يتلرنده ايفای وظائف شرعيـه ايله‌دی . بر آرالق طرف دولتدن عهدهٔ فاضلانه‌سنه توديع بيوريلان وظيفهٔ علميه‌يی ايفا ايچون ايران، ماوراءالنهره كيـده‌رك عودتی متعاقب تاطيفاً عهده‌سنه اناطولی ' بعده روم ايلی قاضيعسكرلكی رتبـه‌لری توجيه بيورلدی . (١١٦٨) تاريخنده مسند جليل فتوا ايله‌ده بكام اولديسه‌ده ضعف پيری دولاييسيله بش ای صكره (امير-كان) ده‌كی ياليسنده اختيار انزوا ايتدی . بووجهله كذارندهٔ اوقات ايكن (موت عالم موت عالم) تركيبيله (ايتـدی عبداه افندی جنت عدنی مقر) مصراع مجوهرينك دلالت ايتـديكی (١١٧٤) تاريخنده يوزياشنه قريب بر سنده ارتحال ايله‌يوب جوار حضرت خالد (رضه)ده (سياوش پاشا) تربه‌سی يقيننده دفن ايدلدی . اوغلو محمد وطرونی محمـد شريف افنديلرده مسند مشيختی احراز ايدن فضـلادندرلر . تعليق نويسـلر مياننده تعداد اولونان خطاطيندندر .

مرتب ديوانچه‌سندن بشقه بيك بشيوز بيتی جامع (خيـال بهجت آباد) عنوانلی نصيحت آميز عبرت انگيز بر منظـومهٔ شاعرانه‌سيله علم كلامدن (زمزمه) اسمنده منثوربراثر فاضـلا-نه‌سی واردر . بوندن بشقه صنايع كلاميه‌نك انمـوذج بدايعی

مقامنده اولان مشهور [٣] (عنوان الشرف) قصیده‌سنه‌ده بر نظیره‌لری واردرکه ادبیات عربیه‌ده‌کی قوتلرینك شاهد وبرهانیدر . [٧] سخن شیخ مشهور معلم ناجی مرحومك (خیال بهجت اباد) منظومه‌سی حقنده‌کی افاده‌لری بروجه آتی نقل اولنور : (بعض اصحاب نهی شیخ غالبك مشهور (حسن وعشق) منظومه‌سنی بر درجه‌یه قدر اولسون بو اثره تقلیداً یازلمش اولدیغنی ادعا ایدرلر .

خیال بهجت آبادك بر پارچه‌سندن :

ای طالب عز و جاه سرمد	رغبت کش دولت سرآمد
هر عجزه شفقت ایت شفیع اول	مخلوقه تواضع ایت رفیع اول
حکمت و یره‌یم دیوب صدورك	بیهوده اوچورمه کل حضورك
افراطه‌ده وارمسون او حالت	تا اولمیه موجب حقارت

(٣) (عنوان الشرف) منظومه‌سی (٨٣٧) تاریخنده وفات ایدن مشاهیر فضلا وادبادن (شرف الدین بن المقری اسماعیل یمنی) نك اثر مشهوریدرکه برسطرده بش علمی جامعدر . یعنی دوز اوقوندیغی حالده بر علم وهر سطرك برنجی کلمه‌لری عموداً اوقونسه دیکر بر علم واوچنجی کلمه‌لر کذا عموداً اوقونسه بشقه بر عباره ایله دیکر بر علم افاده ایدر وهکذا .

[٧] اشبو نظیره حکمة ، منطق ، کلام ، نحو ، حکایات بالفارسیه ، حکایات بالترکیه ، بی جامع اولمق اوزره آلتی فندن باحث اولوب (١٢٧٩) تاریخنده مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدلمشدر .

دلدادهٔ شوق ایسه‌ك رضایه   اکرامده تابع اول خدایه
آخر ینه خاك اولور بوتنلر   بیلمم نه‌یه کبر ایدر ایدنلر

دیکر

اوقاتکی ایله‌مه اضاعت   نادان ایله ایتمه عقد صحبت
عرفانه بولنسون انتسابك   بیل قدرینی خطابك
اولسه‌ك او مقوله‌یه ملاقی   یا مجلسه کلسه اتفاقی
بند ایله‌یوب ایتمه نفسك اتعاب   مسدود ید قضادر اول باب

ادبیات سائره‌سندن :

بیلنمز عارفك موتندن اول قدر وآثاری
محك خاك ایله سنجیده‌در درخرد مندی

وصفی علی غالب افندی

اجلهٔ مشایخ عشاقیه‌دن (عبداه [٤] صلاح الدین) افندی حضرتلرینك اخص خلفاسندن (نازللی) ده دفین خاك (شیخ محمد زهدی) افندینك مخدوم فضائل موسومی اولوب السنهٔ ثلثه‌ده اشعار والهیاتی واردر. مدت مدیده (نازللی) ده ارشاد

(٤) ترجمهٔ حال عالیلری کتابخانهٔ اسلام وعسکری جزؤلری میاننده منتشر (کبار مشایخ وعلمادن اون ایکی ذاتك تراجم احوالی) اسمنده‌کی اثر عاجزیده مندرجدر .

عاشقين وقرق درت سنه وظيفهٔ فتوای شرع مبين ايله مشغول اولەرق (١٢١٦) تاريخنده ارتحال دار نعيم ايلديلر. مشاراليه (محمد زهدى) نك خلفاسندن برىده (قرەجه صو) ده مدفون اولان صاحب ديوان (سميز زاده سليمان رشدى) افنديدر . (وصفى) افنديك نعوت عاشقانەسندن بر نعت شريفى بروجه آتى درج ايدلدى .

بلاشك خاك پايك كيميادر يارسول اه
عيوق عاشقانه تو تيادر يارسول اه
كناهم اولسه مانند هزاران كوه قاف اسا
نكاهك اولسه بردم هپ هبادر يارسول اه
بهشت هشتى تزيين ايلين نور ظهورك‌در
ضياسى نور ذاتكدن نمادر يارسول اه
عذاب دوزخى چكمز سكا امت اولان ادم
فترضى سا كه حقدن عطادر يارسول اه
اميد وصفئ عاجز قپوكده بنده اولمقدر
كه باش وجان سكا انجق فدادر يارسول اه

وهبی شیخ محمد افندی

علماء مشایخ سعدیه‌دن طبیعت شعریه‌یه مالك بر ذات اولوب(روم ایلی یکیشهر)ندندر . (١٣٠٢) تاریخنده ازمیرده ارتحال ایده‌رك (سیده‌مکرم‌الدین) درکاهی خطیره‌سنه دفن ایدلدی . (وهبی) مخلصلی مطبوع دیوانی واردر .

هاتف محمد افندی

خوشکویان شعرادن برذات‌اولوب (صاروخان) سنجاغی ملحقاتندن (دمیرجی) قضاسی قراسندن (قلاووزلر) قریه‌سندندر. (تذکرهٔ فطین) ده محرراولدیغی اوزره‌درسعادته بالمواصله شیخ (ابوالوفا) مدرسه‌سنده اقامتله بر مقدار تحصیل علوم عربیه وفنون فارسیه ایلدکدن صکره (فلکك کردش بی انصافی ، هاتفی ایتدی ایاق صحافی) بیتی مفادنجه بر مدت زنبل بردوش اولدیغی حالده کتاب فروشلق ایلیوب مؤخراً صحاف چارشیسنده بر باب دکانجه کشاد ایله مألوف اخذ واعطا ایکن (١٢٦٦) تاریخنده ارتحال داربقا ایلدی . (تذکرهٔ فطین) ده محرر غزلندن طریقت مولویه‌یه منتسب اولدیغی اکلاشلمقده‌در. غزل مذکورك بعض ابیاتندن :

خانه بردوش جهان کیم دیدیلر ایشته بزز
اوزکه بی قید وزمان کیم دیدیلر ایشته بزز

او يله مستم كه اييق وقتمى بيلمم حالا
ازلى باده كشان كيم ديديلر ايشته بزز

دركه حضرت مولايه طياندم ياهو
عاشق مولويان كيم ديديلر ايشته بزز

مورخين فصلى

بكلى زاده محمود افندى

ارباب معارفدن فارسى دان برذات اولوب « مغنيسا » ليدر. اخيراً طبع اولنان ترجمه ايلديكى « روضة الاحباب » تاريخى « ١١٠٦ » سنه سنده اكمال ايتديكنه نظراً كنديسنك اون برنجى قرون هجرى رجالندن اولديغى اكلاشيليور بعض قرائنه كوره اولمق احتمالى اولان اثار سائره سيله سنك مزارينه دائر « مغنيسا » جه ياپيلان تحقيقاتدن برنتيجه استحصال ايديله مدى. ترجمه ايلديكى تاريخك اسمى « روضة الاحباب فى سير النبى والاصحاب » اولوب وزير شهير « ميرعلى شير » ك ارزوسنه تبعاً « ١٠٠٠ » تاريخنده وفات ايدن « جمال حسينى » لقبيله ملقب « عطاءاه بن فضل اه شيرازى نيشابورى » طرفندن فارسى العباره

اولمق اوزره تألیف ایدلمشدرکه جلد اولی سیر احوال نبی‌دن جلد ثانیسی احوال خلفاء اربعه‌دن جلد ثالثی حسنین حضراتیله ملوك بنی امیه وخلفای عباسیه‌نك مناقب احوالندن باحثدر.

سپاهی زاده محمد بن علی

معارفمندان قضاتدن ذو فنون بر ذات فضائلنهاد اولوب « بروسه » لیدر. علی الاصول مملکتی علماسندن تکمیل نسخدن صوکرا بعض مدارسده تدریس ایله اشتغال ایلیوب « ٩٩٢ » تاریخنده « بغداد» و « ٩٩٧» سنه‌سنده « ازمیر » قاضیلقلریله بکام اولمشدی.

سنهٔ مزبوره‌ده « ازمیر » ده ارتحال دار بقا ایلدی. السنهٔ ثلثه‌ده انشاد نظم ونثره مقتدر اولدیغنه آثار متنوعه‌سی شاهد عادلدر. مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب باشلیجه‌لری بروجه آتی‌در:

(١) «انموذج الفنون» : « موضوعات العلوم » طرزنده اولوب تفسیر ، حدیث ، کلام ، اصول ، فقه ، بیان ، طب کبی یدی علمدن باحثدر.

(٢) « حاشیهٔ تجرید » متن اثر « ٦٧٢ » ده وفات ایدن علامه « نصیرطوسی » نکدر . دقایق علم کلامدن باحث وآلتی باب اوزره مرتب اولان بو اثر برچوق فضلا طرفلرندن شرح وتحشیه ایدلمشدر .

(٣) (على شرح حكمة العين) متن اثر (نصير طوسی) تلامیذندن (کاتب قزوینی) نکدر. بونکده مختلف شرح وحاشیه‌لری واردر.

(٤) (اوضح المسالك الى معرفة البلدان والممالك) : اصل بادیٔ اشتهاری اولان لسان عربی اوزره محرر بولنان بو اثر ، اساساً (جغرافیا) یه متعلق اولوب طرز تحریری حروف هجا اوزرینه مرتب (لغات تاریخیه وجغرافیا) ترتیبنده‌در. باشلیجه مأخذی‌ده (ابوالفدا) نك (تقویم البلدان)ی ایله (صفی الدین عبدالمؤمن بغدادی) نك (معجم البلدان) دن خلاصه ایتدیکی (مراصدالاطلاع) ی در . ختامی اولان (٩٨٠) تاریخنده جنتمکان سلطان (مراد) خان ثالثه تقدیم ایده‌رك مظهر مکافات اولمشیدی. مؤخراً اختصارطریقیله لسان عثمانی‌یه نقل ایله‌یوب وزیر اعظم (صوقوللو محمد پاشا) یه تقدیم ایتمش و بو وزیر قدردان طرفندن‌ده نائل تلطیفات اولمشدرکه بو اثر لسانمزده (لغات تاریخیه وجغرافیا) اصولنده یازیلان اثارك قدم اعتباریله برنجیسیدر. (درسعادت) کتبخانه‌لرینك اکثرنده نسخه‌لری واردر .

فوزی محمد مظهر افندی

ارباب معارفدن تاریخ شناس بر ذات اولوب (مرعش) لیدر . تحصیلنی بعدالاکمال خدمات دولتك مالیه شعبه‌سنده تفیض ایده‌رك (ایدین) ولایتی (دفتردار لغنه) نائل اولمشدی . بو وظیفه ایله مشغول ایکن (١٢٩٥) تاریخنده (ازمیر) ده وفات ایلیوب (سیدمکرم‌الدین) درگاهی خطیره‌سنه دفن ایدلدی . (خبر صحیح) نامیله یازدیغی تاریخ عثمانیسی بش جلددن عبارت اولوب جنتمکان سلطان (سلیم) ثانی‌یه قدردر . اتمامنه عمری وفاء ایتمامشدر . اسمی مسماسنه موافق اولان بو تاریخ تواریخ منقحهٔ عثمانیه‌دن معدود اولوب نهایتنده (فریدون بك منشآتندن) اکثر بعض فرمانلر ، فتحنامه‌لر صورتلری‌ده درج ایدلمشدر .

قره‌باشی زاده احمد بن محمد افندی

فضلای مورخیندن مدقق بر ذات اولوب (ازمیرلیدر) . خط دستیله محرر بیوجك بر جلد اوزره مرتب عربی‌العباره اثر تاریخیه‌سنده سیر پیغمبری ایله مناقب اصحاب و اولیادن وخلاصهٔ احوال ملوك اسلامیه‌دن و (موضوعات‌العلوم) ایله (کشف‌الظنون) (تذکرةالحکم فی طبقات‌الامم) طرزلرنده

علوم عالیه و آلیه نك تعریفات و موضوعلریله غایه‌لرندن علوم مذکوره رجالنك تراجم احوال و آثارندن باحث معلومات نافعه مندرجدر. اثر مذکورك (۱۱۹۵) تاریخنده (ازمیرده) تألیف ایلدیکی خاتمه‌سنده محرردر.

(۱۱۹۸) تاریخنده (ازمیر) ده ارتحال ایلدی. (تمارگاه) جوارنده (تخته‌لی مسجد) ك قبله جهتنده مدفوندر.

سنك مزارنده اسمیله (بومرقده هر کیم ایدرسه دعا) (ایده محشرده شفاعت مجتبا) بیتی

منقوشدر. سنك مزارنده (۱۲) ترکلی تاج اولدیغنه کوره طریقت علیه‌دنده مستخلف اولدقلری آکلاشیلیور.

﴿ مصطفی نوری پاشا ﴾

ازمیرده منصوری زاده عائله‌سندن بر ذات معارفسماتدر. اکمال تحصیلدن صوکرا امور حکومتده استخدام اولنه‌رق مشهود اولان رؤیت واستعدادی سابقه‌سیله اولا معارف بعده اوقاف همایون ناظرلقلریله بکام بیورلدیلر (۱۳۰۷) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك (سلیمانیه) جامعشریفی خطیره‌سنه دفن ایدلدیلر. (نتایج الوقوعات) نامیله اوچ جلدن مرکب اولوب (۱۲۹٤) سنه‌سنده طبع اولنان تاریخ عثمانیلری اساساً دولت علیه‌نك

هرعصرده جاری اولان نظامات ملکیه وقوانین عسکریه واداره‌ٔ
مالیه‌سیله تفرعات سائره‌سنی توضیحه منحصر اولمغله برابر بو
مقصدك لایقیله میدانه چیقارلمسی ضمننده علی‌الاصول وقوعات
کونیه‌یی‌ده نکته‌لی برصورتده مجملاً ترقیم وبر تکمله
علاوه‌سیله مقصد اصلی تتمیم اولنمش عباره‌سی طاتلی منقح بر
تاریخدرکه زمانمز ارباب فضیلت ومعارفندن عطوفتلو (عبدالر-
حمن شرف) افندی حضرتلرینك تحریر ایتدکلری ایکی جلد
(تاریخ دولت عثمانیه) لرینك بعض موادی و بتخصیص تکمله
لریچون باشلیجه مأخذ اولمشدر(دردنجی جلدی مطبوع دکلدر.
برده (خزینةالحساب) اسمنده علم حسابه عائد براثرلری
اولدیغی مرویدر .

اطبا فصلی

آیدینلی حاجی پاشا

افاخم علما و اکابر اطبای عثمانیه‌دن اولوب کندی اسملری
(حضر) پدرلرینك اسمی (علی) در. تحصیلنی مسقط رأسی
علماسندن اکمال ایتمش ایسه‌ده محضا استکمال فیض علوم سائقه‌-
سیله «مصر» ه عزیمتله وحید علماء عصر اولان (مبارکشاه
منطقی) دن علی طریق التکمل استفاده ایلدیکی کبی او اثناده

« مصر » ده بولنان (شیخ بدرالدین سیحاوی ایله‌ده مشارکهٔ مشایخ ذوالجناحین دن (شیخ اکمل الدین) حضرتلرندن استفاضه ایلدیلر. بر آرالق وجودلرینه طاری اولان امراض دولاییسیله علم طبی‌ده تحصیل ایده‌رك (الطب سائس الابدان) و علم یضطر الیه الانسان) سرلوحه‌لی آثار طبیه‌لری مکافاتی اوله‌رق، ختام تحصیلنده (مارستان مصر) تسمیه اونان دارالصحه‌یه (سرطبیب) تعیین اولندیلر. برمدت بو وجهله کذارندهٔ اوقاتدن صوکرا وطننه عزیمت (ایدین اوغلی محمد) بکك رجا ودعوتی اوزرینه « برکی » ده اختیار اقامت ایتدیلر. ایشته بوراده تألیف وتدریس ایله اشتغال ایتمکده ایکن « ٨٢٠ » تاریخنده اختیار سفر آخرت بیوردیلر. بعض قرائنه کوره « حضرلق » دینیلن یوکسك مزارلقده دفن خاك غفراندر. سید العلماء شریف جرجانی ، صاحب ترجمه‌نك دها و فضیلتنك شاهد مصدقی‌درکه بو شهادت پاشانك علوکعبنه برهان وافی و جلیدر. اثاری غیرمطبوع اولوب باشلیجه‌لری بروجه زیردره (١) « تفسیر مجمع الانوار فی جمیع الاسرار » : ایکی جلد کبیر اوزره مرتب بالوجوه مکمل بر تفسیر شریفدر.

(٢) « شرح طوالع الانوار فی الکلام » اسمی « مسالك الکلام فی مسائل الکلام » اولوب دقایق علم کلامه دائر پك چوق

مسرودات محققانه‌یی جامع اولان بوشرح «آیدین» اوغللرندن (عیسی) بك نامنه مؤلفدر. متن اثر (٦٨٥) تاریخنده ارتحال ایدن صاحب التفسیر (قاضیٔ بیضاوی) نك اولوب بر چوق علما طرفلرندن شرح و تحشیه ایدلمشدر.

(٣) «حاشیه علی شرح المطالع الانوار» متن اثر «٦٨٩» ده وفات ایدن «قاضی سراج الدین محمود ارموی» نك شرحی ده علامهٔ (فخر الدین رازی) نك اولوب حکمت عتیقه ایله منطقدن باحث اولان بواثرده پك چوق فضلا طرفلرندن شرح و تحشیه ایدلمشدر.

(٤) «الشفاء» علم طبه دائر (آیدین اوغلی محمد) بك نامنه مؤلف ترکجه براثر اولوب برنجی بابی علمی و عملی قسمندن ایکنجی بابی غدالرك، شربتلرك، دوالرك ترکیب وانواعندن، اوچنجی بابی امراضك اسباب وعلائمندن باحث اولمق اوزره اوچ بابدر. برنسخه‌سی «تیره» ده (ابن ملك) برنسخه‌سی ده (مغنیسا) ده (مرادیه) کتبخانه‌لرنده واردر.

(٥) «تسهیل» شفادن کوچك ترکجه براثرطبی‌دره بونك ده نسخه‌لری مذکور کتبخانه‌لرده موجوددر. خط دستیله محرر نسخه‌سی درسعادتده کتبخانهٔ عمومیه‌ده‌در. بوایکی اثرطبی‌نك «لاتینجه» یه ترجمه ایدلدیکی «المانیا» متشرقلرندن دوقتور «هانس بارت» ك جملهٔ افاداتندندر.

(٦) « شفاء الاسقام و دواء الآلام» اسمی دلالتیله بونك‌ده طبه متعلق اولدیغی اکلاشلیمقده‌در.

(٧) « فریده فی ذکر الاغدیة المفیده » درت قاعده وبش فصل اوزره مرتب طبه متعلق بر اثردر.

(٨) « التعالیم » . (٩) « الکمی الجلالی » .

شانی زاده محمد عطا الله افندی

هزار فن اطلاقنه شایان ذوفنون ، فاضل ، ادیب ، مؤرخ برذات اولوب « مدینهٔ منوره » ملاسی اسبق « شانی‌زاده شهری محمد صادق » افندینك مخدوم فضائلموسومیدر . معلومات ابتدائیه‌سنی اکمالدن صوکرا علی‌الاصول علوم آلیه و عالیه‌یی‌ده بعدالتحصیل « مکهٔ مکرمه » مولویتی و اوقاف همایون مفتشلکی وسائره کبی اموردە ایفای حسن خدمت ایتمشدر. تفصیل احوالی « جودت » تاریخنده « « تیره » ده ارتحال داربقا ایلمشدر . قشلهٔ همایون جوارنده اشرافدن « علی پاشا » مرحومك قوناغی قارشوسنده‌کی مقابر مسلمین‌ده دفین خاك غفراندر. اخیراً زیارت

ایتدیکم مزارنده محکوك اولان نظم و نثر بروجه زیردر :

میسر اولدی بکا شهادت
الهی سن نصیب ایله سعادت
بوله‌مام تا که رسولکدن شفاعت

شانی زاده محمد عطاء الله افندی با امر عالی
تیره‌یه مأمور ایکن مرحوم اولدی .

سنه ١٢٤٢

مرحوم مشار الیه « خواجه اسحق » ، « حسین رفقی » ، « کتخدا زاده محمد عارف » ، « منجم باشی عثمان صائب » ، « اسماعیل فرخ » افندیلرله برلکده مجرد جنتمکان سلطان « سلیم ثالث » و سلطان « محمود عدلی » حضراتنك حمایهٔ ملوکانه و تشویقات معارفپرورانه‌لریله علی طریق التجدد حصوله کلن معارف جدیدهٔ عثمانیه‌مزك ایلك استادلری و اصطلاحات فنیه و طبیهٔ عثمانیه‌مزك ایلك واضعلری اولمق طولاییسیله تاریخ علم و فنمزده نامه‌لری کمال تقدیر و احترامله یاد ایدلمکده اولان فضلامزدن اولوب السنهٔ ثلثه « عربی ، فارسی ، ترکی » ادبیاتنه واقف اولمغله برابر فرانسزجه‌یه‌ده آشنا و صنایع نفیسه‌دن شعر ، موسیقی ، رسمه اولان وقوف و انتسابی‌ده واصل مرتبهٔ اعلا ایدی .

ابياتندن :

سائق قدرته تسليم عنان ايت يوری
اولمه پايستهٔ زنجير ملال اول سربست

آثاری : « ۱ » [تاريخ عثمانی] : مترجم قاموس « عاصم افندی » تاريخنه ذيلاً « ۱۲۲۳ » دن « ۱۲۳۷ » تاريخنه قدر كذران ايليان وقايعدن باحث اولوب اورته قطعه‌ده درت جلد اوزره مرتب و مطبوعدر. افاداتی مبين و شايان وقوفدر.

« ۲ » [قوانين العساكر الجهادية] : توسيع و علاوه طريقيله « ۱۲۲۱ » تاريخنده فرانسزجه‌دن ترجمه ايدلمش ۱۲۳۱ ده طبع اولنمشدر.

« ۳ » [اصول صلك]

« ٤ » [تنبيهات حكمران با سرعسكران]

« ٥ » [تنظيم پيادكان و سواريان]

« ٦ » [مرأت الابدان فی تشريح اعضاء الانسان] فن تشريحه‌دائر اولوب « ۱۲۳۱ » ده تأليف ايدلمش و « ۱۲۳٥ »ده طبع ايدلمشدر.

« ۷ » [قانون الجراحين] فن جراحيه عائد اولوب « ۱۲٤٤ » ده طبع اولنمشدر.

« ۸ » [معيار الاطبا] مطبوعدر.

«٩» [اصطلاحات اطبا]

«١٠» [مفردات اجزاء طبيه]

«١١» [مركبات اجزاء طبيه]

«١٢» [اصول الطبيعة]

«١٣» [اصول حساب]

«١٤» [اصول هندسه]

«١٥» [جبر ـ مقابله]

«١٦» [تعريفات سواحل دريا]

انتها

صحیفه	سطر	خطا	صواب
افادۂ مخصوصه‌ده	۱۱	ارادۂ	آزادۂ
٤	١٤	قدس	اقدس
٧	٣	درة	درۂ
٧	٩	فرش وملاك	فرش واملاك
٨	٧	برذت	برذات
٩	١٠	عبدلوهاب	عبدالوهاب
١٠	٦	فروعاتندن	فروعاتندن
١٠	١٦	اتر ذهولدر	اثر ذهولدر
١٠	١٧	اولەرق	اولنەرق
١١	١٥	شهربازیلری	شهریاریلری
١٢	٦	مظبۂ کرامدن	مظنۂ کرامدن
١٢	٨	عمر روشتی	عمر روشنی
١٣	٧	مؤسس	مؤسسی
١٤	١٧	اولدیغی	اولندیغی
١٦	٨	عنیکه	عینکه
١٦	١٧	آب(زلال	آب زلال
٢٠	٨	بهرندن	بهرندن
٢٤	١٢	حلوتیه‌دن	خلوتیه‌دن
٢٦	٣	کتزی	کنزی

٢٧ نهایتده‌کی قطعه‌نك اوچنجی مصراعی ایکنجیسیده اوچنجیدر.

صواب	خطا	سطر	صحيفه
غفران	غفرآن	٣	٢٨
صاروخان	صاروحان	٥	٢٨
[١٣١٥]	[١٢١٥]	٥	٢٩
آثاری‌ده	آباری‌ده	١٤	»
خلوتیه‌دن	جلوتیه‌دن	١٦	»
مأموراً بالارشاد	مأمور بالارشاد	١٨	»
آلهیانی	الهانی	٢١	»
دفین خاك	دفین خاك	٣	٣٠
تاریخ	تاریخ	٩	٣١
بیتنه	بیته	١٤	»
بحر الحکم	بحرالحکم	٧	٣٨
مخلصی	مخاص	١٧	٤١
قره‌باش	قره‌باشی	٨	٤٢
»	»	١٣	٤٣
مصطفی افندی	مصطفی	١	٤٤
آثاری	اباری	٧	»
ایقاظ	الایقاظ	٧	٥٠
تلامیذندن	تلارمیذندن	٨	٥١
مفتاح المرام	مفتاح الممرام	١٨	»
فنون عالیه‌دن	فنون عالیه‌دن	٦	٥٢

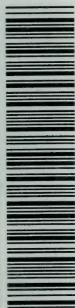
صحیفه	سطر	خطا	صواب
»	١٠	علم بصرفندن	علم صرفندن
»	١٥	داوود	داود
٥٣	١٠	بارللی	نازللی
٥٥	٥	سیق ایدن	سبق ایدن
٦٠	١٣	علی اصوالحدیث	علی اصول الحدیث
٦٢	٢١	بتلیس نك	بتلیسی نك
٦٦	١٢	علی العباره	عربی العباره
»	١٣	« قلعهٔ طواس » ه	« قلعهٔ طواس» ده
٦٧	٦	قاضه میر	قاضی میر
»	١٣	فراع	فراغ
٦٩	٢١	رسولا	رسول
٧٠	٨	عیدالرحیم	عبدالرحیم
»	٢٠	محمد افتدی	محمد افندی
٧١	١٦	(بدرالدین قرافی)	(بدرالدین قوافی)
٧٤	٣	خضیره سنه	خطیره سنه
»	١٠	وتنقج	وتنقیح
٧٦	١١	بر ذاتالوب	برذات اولوب
٧٨	١٥	خضیره سنه	خطیره سنه
»	١٦	اساله	اسئله
٨٣	١٢	کیدرك	کیده رك

صواب	خطا	سطر	صحيفه
انارسل ربك	انارس ربك	١٦	٨٥
كوندردكده	كوندركده	٢	٩٠
عودت	دعوت	٤	»
ذكاوت	زكاوت	١٧	»
دولتك	دوالك	١	٩١
شرقى	شرفى	١١	٩٤
شو صورتله	شو صوتله	٥	٩٦
جبينه	جبيبه	٨	٩٧
بروجه آتيدر	برجه آتيدر	١٣	١٠١
[روض الازهار]	[روض الاذهار]	٣	١٠٢
كليسنه	كليسهٔ	١٨	١٠٣
محمود انطاقى	محمود انطافى	١٧	١٠٥
الرونق	المرونق	٦	١٠٧
زبدة المناظره	زبدهٔ الماظره	٦	١٠٨
عبدالرحيم	عبدلرحيم	١٩	»
سرخسى	سرحسى	٩	١١٠
منشأت	منشا آت	١٢	١١١
ايدەرك	ايدرەك	٣	١١٨
اتصالنده	انصالنده	٦	١١٩
مصطفى كشفى	كشفى مصطفى	١٥	١٢١

صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٢٦	١	اسماعیل	حاجی اسماعیل کمال
»	١٤	ابنیا	انبیا
١٣١	١١	کیمکی	کتمکی
١٣٢	٢	ایتدیلر اوم	قیلدیلر اوم
١٣٣	٢٠	ش بتی	شربتی
١٣٧	١٤	سنه‌سی	سنه‌نی
١٣٨	٧	قدرپدر	قدریدر
١٣٩	٦	(اولان) مکرردر	
١٤١	٦	قان قان	قات قات
١٤٢	١	خافظ	حافظ
»	٩	مرحوم	مرحومه
١٤٥	٦	اوله‌رق	اولنه‌رق
»	١٢	لعا ندرر	لعلندندرر
»	١٧	تاریخنه	ناریخنه
١٤٦	١٣	صکر	صکره
١٤٨	١٠	خضیره‌سنه	خطیره‌سنه
١٣٩	١٨	ریاضی	ریاضیٔ
١٥٢	١١	ابیاتنه	ابیاتندن
١٥٤	٩	اکری قیودن	اکری قبودن
١٥٥	٧	آبینهٔ	آیینهٔ

صحيفه	سطر	خطا	صواب
١٥٨	١٠	رفاعه‌دن طبعت	رفاعیه‌دن طبیعت
»	١٦	ياغ‌ات	ياغيات
»	١٧	ياغ‌ات	ياغيات
١٥٩	١٨	مقدما علومی	مقدمات علومی
١٦٠	١٥	برافان	براقان
١٦١	١٨	مرج‌البخرين	مرج‌البحرين
١٦٧	٧	خلك	خاك
١٧١	١	على شرح	حاشيه على شرح
١٧٢	١٣	قره‌باشی	قره باش

3 1761 07980087 6